

Saborsko izaslanstvo podržalo prijem BiH u VE

Na prvom dijelu redovnog zasjedanja Parlamentarne skupštine Vijeća Europe razmatrano je, uz ostalo, iznimno važno pitanje za susjednu državu BiH; njeno primanje u Vijeće Europe. U raspravi se pokazalo kako neki zastupnici imaju rezerve prema tom učlanjivanju smatrajući da BiH, s obzirom na stanje u toj zemlji, nema izgrađen suverenitet i da nije "normalna država".

Suprotno tome izaslanstvo Hrvatskoga sabora jednodušno je podržalo ulazak BiH u tu organizaciju i izlaganja hrvatskih izaslanika doprinijela su povoljnom ishodu glasovanja (prihvaćen prijedlog sa šest suzdržanih glasova i jednim protiv). Da je saborsko izaslanstvo tako nastupilo najbolje svjedoči što se premijer BiH Zlatko Lagumdžija u svom govoru zahvalio Hrvatskoj na njenoj potpori da BiH uđe u Vijeće Europe. BiH sada još očekuje glasovanje u Odboru ministara VE.

Nažalost, u svezi s radom izaslanstva Sabora pojavila se teška kleveta. Sarajevski dnevnik "Oslobodenje" i "Dnevni avaz" izvijestili su da je članica hrvatskoga izaslanstva izrazila nezadovoljstvo zbog primitka BiH u VE, što su primijetili "Novi list" i "Feral Tribune".

U Saboru je saborsko izaslanstvo u VE održalo konferenciju za novinare na kojoj je naglašeno da su svi njegovi članovi jasno podržali prijem BiH u VE i da su svi glasali za to primanje. To je i prirodno jer je politički interes Hrvatske da BiH bude stabilna država u kojoj će postojati dosljedno poštivanje ljudskih prava i vladavina prava, a ulazak BiH u VE će svakako potaknuti demokratski razvitak.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Konačni prijedlog zakona o platnom prometu u zemlji	3
- Konačni prijedlog zakona o prekršajima	11
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vatrogastvu	18
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o trgovini	18
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti	22
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode	25
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje u 2002. godini; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje za 2002. godinu	25
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju	29
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zemljišnim knjigama	31
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o nadležnosti organa uprave u poslovima unošenja, raspačavanja i širenja inozemnih sredstava masovnog komuniciranja; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o preuzimanju zakona o unošenju i raspačavanju inozemnih sredstava masovnog komuniciranja i o inozemnoj informativnoj djelatnosti u Jugoslaviji koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon	34
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o igrama na sreću i zabavnim igrama	35
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o sprječavanju pranja novca	36
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o osnovnom školstvu; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o srednjem školstvu	37
- Prijedlog zakona o humanitarnom razminiranju	41
- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora	44
- Prijedlog mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta	54
- Odgovori na zastupnička pitanja	59

PRIKAZ RADA :

- 18. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 14, 15, 16, 21, 22, 23, 27, 28, 29. I 30. STUDENOGA TE 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13. I 14. PROSINCA 2001.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PLATNOM PROMETU U ZEMLJI

Platni promet po mjeri tržišnog gospodarstva

Na posljednjoj prošlogodišnjoj sjednici Hrvatskog sabora donesen je, uz određene amandmanske korekcije, i novi Zakon o platnom prometu u zemlji. Njime se, sukladno potrebama razvijenog tržišnog gospodarstva, uspostavlja nov sustav domaćeg platnog prometa, kompatibilan s onima razvijenih zemalja, koji se temelji na preporukama Europske monetarne unije.

Prema novom zakonu domaći platni promet bit će ubuduće isključivo u nadležnosti depozitnih institucija, dok će nedepozitne moći obavljati te poslove samo u ime i za račun depozitnih institucija. Zahvaljujući amandmanskoj intervenciji matičnog

Platni promet usklađuje se s potrebama tržišnog gospodarstva, kao i s praksom u razvijenim zemljama Europske monetarne unije.

Odbora i klubova zastupnika, odnosno predlagatelja, izuzetak je Hrvatska pošta koja će obavljati gotovinske platne transakcije fizičkih osoba u ime i za račun Hrvatske poštanske banke, ali i za druge banke temeljem sklopljenog ugovora.

Primjena ovog propisa trebala bi započeti od 1. travnja 2002, dokad valja obaviti potrebne pripreme u bankama i kod poslovnih subjekata, a Hrvatska narodna banka i ministar financija moraju donijeti odgovarajuće provedbene akte. Uvodno spomenimo još da su na prijedlog matičnog Odbora zastupnici posebnim zaključkom obvezali Vladu, da prije primjene Zakona o platnom prometu predloži Hrvatskom saboru usklađivanje zakonske regulative kojom bi

se štedno-kreditnim zadrugama omogućilo obavljanje poslova platnog prometa u zemlji.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Konačnog prijedloga zakona donosimo uvodno izlaganje predstavnika predlagatelja, **mr. Damira Kuštraka**, zamjenika ministra financija.

Kako je uvodno naglasio, predloženim Zakonom privodi se kraju reforma platnog prometa u zemlji. Temeljne postavke novog sustava polaze od opredjeljenja da platni promet treba biti u isključivoj nadležnosti depozitnih institucija, dok nedepozitne mogu obavljati te poslove samo u ime i za račun depozitnih institucija.

Prema predloženom, nositelji poslova platnog prometa su Hrvatska narodna banka i banke koje mogu povjeriti obavljanje tih poslova i drugim institucijama ali su u tom slučaju odgovorne i snose rizik za poslove čije su obavljanje povjerile drugoj instituciji. Predviđeno je, nadalje, da račune svih pravnih i fizičkih osoba otvaraju i vode banke, dok račune banaka i Republike Hrvatske otvara i vodi Hrvatska narodna banka. Novina je da poslovni subjekti mogu imati račune kod više banaka, prema svom izboru (kod jedne banke mogu otvoriti jedan račun za redovno poslovanje, po jedan za svaki organizacijski dio i više računa za posebne namjene). Dakako, poslovni subjekti su obvezni novčana sredstva voditi na računu i plaćati preko računa, a banka je dužna izvršiti nalog za plaćanje na dan

valute, ako je primljen u okviru propisanog roka i ako postoji pokriće sredstava na računu platitelja.

Po riječima mr. Kuštraka posebne ovlasti u platnom prometu kao i cjelokupna podzakonska regulativa u nadležnosti su Hrvatske narodne banke. Jedino je ministar financija ovlašten, u dogovoru s guvernerom HNB-a, propisati koji se računi Republike Hrvatske otvaraju i vode u

Temeljne postavke novog sustava polaze od opredjeljenja da platni promet treba biti u isključivoj nadležnosti depozitnih institucija (HNB-a i banaka) dok nedepozitne mogu obavljati te poslove samo u ime i za račune depozitnih institucija.

HNB-u te sadržaj pojedinih elemenata naloga za plaćanje poreza i drugih javnih prihoda, kao i mjerila i rokove te način provedbe tih naloga.

U nastavku je spomenuo osnovne razlike između predloženih rješenja u odnosu na ona iz Prijedloga zakona (HIS broj 310 od 22. listopada 2001. na strani 14.). Naime, na sugestiju sudionika rasprave u prvom čitanju ovog propisa brisano je ograničenje po kojem je pravni subjekt mogao imati maksimalno pet računa. Prihvaćena je primjedba da se prijenos računa iz Zavoda za platni promet preciznije uredi prijelaznim i završnim odredbama, pa je u tom smislu doraden članak 50. Konačnog prijedloga zakona. Nadalje, propisano je ograničenje prema kojem subjekti

koji imaju blokirane račune ne smiju u drugoj banci otvarati novi račun, niti mu druge banke smiju otvoriti novi račun (članak 11. stavak 6.) U članku 41. stavku 2. predviđeno je da Ministarstvo financija - Porezna uprava, u roku 30 dana od primitka obavijesti da je poslovni subjekt u neprekidnoj blokadi 60 dana, predlaže pokretanje stečajnog postupka.

Mr. Kuštrak je potom informirao zastupnike da predlagatelj nije prihvatio prijedlog zastupnika za izmjenu članka 20. na način da nalog za plaćanje kod ovrhe ne daje banka, nego potražitelj naplate, tj. vjerovnik (to je pitanje riješeno Ovršnim zakonom). Nije prihvaćena ni sugestija za dopunu članka 42. prema kojoj bi Jedinствeni registar računa poslovnih subjekata preuzeo obvezu izvješćivanja o blokadi. Po riječima predstavnika predlagatelja u nadležnosti je banke izvršenje naloga svih poslova prisilne naplate, kao i izvješćivanje nadležnih institucija o blokadi računa sudionika. Naglasio je, među ostalim, da je člankom 3. Konačnog prijedloga zakona izričito propisano da banka vodi evidenciju o redosljedju plaćanja na računu sudionika. Stoga nije prihvaćen prijedlog da se u Jedinствeni račun poslovnih subjekata uključe i devizni računi, odnosno da se izostavi odredba članka 48. kojom je propisana obveza otvaranja deviznog računa samo u banci u kojoj je otvoren kunski račun za redovno poslovanje. U prilog stajalištu Vlade mr. Kuštrak je naveo da su platni promet u zemlji i s inozemstvom uređeni različitim propisima, kao i otvaranje i vođenje kunskih i deviznih računa sudionika. Iz tog razloga nije moguće uključiti i devizne račune u Jedinствeni registar računa poslovnih subjekata u kojem se evidentiraju kunski računi, zaključio je.

RADNA TIJELA

Na sjednici matičnog **Odbora za financije i Državni proračun** izraženo je mišljenje da bi predloženi Zakon trebalo donijeti, ali da bi njegovu primjenu valjalo odgoditi do 1. siječnja 2003. godine. Naime, po mišljenju tog radnog tijela 2002. godina bi trebala biti prijelazna kako bi se u međuvremenu mogle obaviti sve pripreme za početak funkcioniranja novog sustava platnog prometa.

Članovi Odbora založili su se, ponajprije, za dopunu članka 4. Konačnog prijedloga zakona kojom bi se omogućilo da poslove platnog prometa iz članka 3. ovog Zakona za svoje zadrugare mogu obavljati i štedno-kreditne zadruge. U obrazlo-

Štedno-kreditnim zadrugama omogućiti da obavljaju poslove platnog prometa za svoje zadrugare.

ženju tog amandmana navode da je člankom 9. Zakona o štedno-kreditnim zadrugama regulirana mogućnost prikupljanja od zadrugara štednih uloga i svih drugih vrsta depozita u domaćoj valuti, te da nije sporno da su štedno-kreditne zadruge depozitne financijske institucije. Iz toga nedvojbeno proizlazi da udovoljavaju temeljnoj postavci ovog zakonskog prijedloga za obavljanje platnog prometa. Osnovni uvjet za to trebala bi biti njihova tehnička opremljenost za obavljanje poslova u novom sustavu platnog prometa, što bi morala propisivati Hrvatska narodna banka, napominju članovi Odbora.

Uložili su i amandman za dopunu spomenutog članka novim stavkom 3. kako bi se osiguralo da iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, Hrvatska pošta i dalje ostane nositelj platnog prometa, i to za provođenje gotovinskih platnih transakcija fizičkih osoba u korist računa pravnih osoba. U prilog tome podnositelji amandmana napominju da Hrvatska pošta raspolaže s vrlo raširenom mrežom šaltera, posebno u manjim mjestima pa bi se u slučaju zadržavanja navedenih poslova spriječio monopol poslovnih banaka i omogućila konkurencija u vođenju poslova platnog prometa. U obrazloženju amandmana naglašavaju da je u 2000. godini u poštanskim uredima obavljeno 74 mln. platnih transakcija za fizičke osobe, ne računajući one koje se obavljaju temeljem ugovora s pravnim osobama i bankarskim sekto-

Hrvatska pošta bi i dalje trebala ostati nositelj platnog prometa i to za provođenje gotovinskih platnih transakcija fizičkih osoba u korist računa pravnih osoba.

rom (oko 26 mln. platnih transakcija). Budući da Hrvatska pošta po toj osnovi ostvaruje čak 27 posto ukupnog prihoda, nema sumnje da bi gubitkom navedenih poslova ostala bez znatnog dijela prihoda, a veći broj njenih djelatnika bez posla.

S tim u svezi spomenimo i amandmanski zahtjev Odbora da se novim stavkom 2. u članku 44. Konačnog prijedloga zakona precizira da će Hrvatska narodna banka donijeti uputu kojom će obvezati na sklopanje ugovora one depozitne institucije (banke) koje nisu sklopile ugovor s Hrvatskom poštom da u njihovo ime i za njihov račun obavlja gotovinske platne transakcije fizičkih osoba u korist računa pravnih osoba. Članovi Odbora, naime, drže da bi bez predložene zakonske ili podzakonske obveze, obavljanje platnog prometa u Hrvatskoj pošti bilo vrlo upitno. S druge strane, bude li se platni promet u Hrvatskoj pošti obavljao isključivo na temelju zaključenih ugovora s bankama, moglo bi doći do ozbiljnih problema u gotovinskom platnom prometu.

Ako predlagatelj svojim amandmanima ne otkloni manjkavosti bitne pravne naravi, ovaj propis treba uputiti u treće čitanje.

Spomenimo i amandmanski zahtjev Odbora da se izmjenom članka 30. skрати rok (sa tri na jedan radni dan) od dana blokade računa, u kojem je platitelj dužan dati nalog za prijenos sredstava s blokiranih računa na njegov račun na kojem su evidentirani neizvršeni nalozi za plaćanje. Na taj bi mu se način onemogućilo raspolaganje sredstvima dok se ne namire evidentirane nenamirene obveze.

Daljnji je njihov prijedlog (amandman za izmjenu članka 13.) da se svim zainteresiranim poslovnim subjektima omogući korištenje podataka iz Jedinствenog registra računa, čije vođenje i sadržaj propisuje Hrvatska narodna banka. Mišljenja su da bi u okviru tog Registra posebno trebalo voditi evidenciju o blokadama, ovrhama i prisilnim naplatama kao i o deviznim računima poslovnih subjekata. Svrha - poboljšati financijsku disciplinu, odnosno osigurati da se svi depozitni računi poslovnih subjekata transparentno uključuju u sustav naplate potraživanja vjerovnika (blokade, ovrhe i sl.).

Odbor je uložio amandmane i na članke 46. i 47. u okviru kaznenih odredbi predloženog propisa. Prema njegovu prijedlogu zahtjeve za pokretanje prekršajnih postupaka protiv banaka podnosila bi Hrvatska narodna banka a protiv poslovnih subjekata banke. Naime, navedene institucije imaju stalni uvid u stanje platnog prometa.

Razmotrivši Konačni prijedlog zakona o platnom prometu u zemlji **Odbor za zakonodavstvo** je ukazao na dvojbenost rješenja kojima se uređuju temeljna pitanja obavljanja platnog prometa u Republici Hrvatskoj. Za slučaj da predlagatelj svojim amandmanima ne otkloni manjkavosti bitne pravne naravi predložio je Hrvatskom saboru da uputi taj propis u treće čitanje. Naime, bitne sadržajne primjedbe tog radnog tijela odnose se na određen broj članaka kojima se uređuje koncepcija, dakle sustav obavljanja platnog prometa u Republici Hrvatskoj. Podimo redom.

Po mišljenju članova Odbora nije prihvatljivo rješenje prema kojem sve poslove platnog prometa obavlja i Hrvatska narodna banka (čl. 4). Ne slažu se ni s prijedlogom da ona, u slučaju da obavljanje tih poslova povjeri "drugoj instituciji," snosi odgovornost, pa i za nastalu štetu. Daljnji je njihov prigovor da se odredbama članka 20., posebno stavka 2., te članka 29. i 41., suprotno posebnim zakonima, utvrđuje novi, drugačiji redoslijed namirenja duga, odnosno izvršenja dospjelih plaćanja.

Po ocjeni članova Odbora dvojbeni su i rješenja iz članka 11, posebno u dijelu koji se odnosi na račune za posebne namjene. Naime, prema predloženoj oni bi se otvarali u skladu s potrebama, odnosno propisima (u tom slučaju uvjete i način otvaranja tih računa propisuje Hrvatska narodna banka).

Ukazali su, nadalje, i na to da su rješenja predložena člankom 41. u suprotnosti sa Stečajnim zakonom. Po mišljenju članova Odbora neprihvatljivo je da se o nenamirenim obvezama po osnovi neplaćenih javnih prihoda izvješćuju Ministarstvo financija i Trgovački sud, a ne Državna riznica koja vodi račune odnosno jedinstveni račun za svaki javni prihod. Istodobno, nisu razvidni razlozi radi kojih bi se o tome obavještavalo Trgovački sud, budući da izvješće nema pravnu snagu prijedloga za otvaranje stečajnog postupka.

Spomenimo i njihovu zamjerku na članak 45. Upozoravaju, naime, da nije razvidno rješenje prema kojem ministar financija, u dogovoru s guvernerom Hrvatske narodne banke, propisuje koji se računi Republike Hrvatske, računi poslovnih subjekata od interesa za državu i drugi otvaraju i vode u HNB-u. Ne slažu se ni s tim da ministar financija propisuje sadržaj pojedinih (pretpostavlja se svih) elemenata naloga za plaćanje poreza i drugih javnih prihoda. Pogotovo drže neprihvatljivim da istim aktom propisuje i mjerila, rokove, te način provedbe tih naloga.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podržao je donošenje ovog Zakona bez primjedbi.

RASPRAVA

Nakon što su zastupnici saslušali uvodno izlaganje ministra financija za riječ su se javili izvjestitelji radnih tijela. Stajališta i amandmane matičnog Odbora za financije i Državni proračun obrazložio je njegov predsjednik **Jadranko Mijalić** a primjedbe Odbora za zakonodavstvo predsjednik toga radnog tijela **Josip Leko**.

Zakon u treće čitanje

Budući da je ovaj važan propis, čija će primjena bitno utjecati na poslovanje svih poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj, prepun manjkavosti, Klub zastupnika HSP-HKDU-a se priklanja prijedlogu za treće čitanje, napomenuo je njihov glasnogovornik **Tonči Tadić**. Za slučaj da se o tome ne postigne suglasnost zahtijevaju da se usvoji barem ključni

Sudionicima platnog prometa ostavljena je mogućnost izbora koliko računa će otvoriti i u kojim bankama.

amandman (uputila ga je Hrvatska obrtnička komora) koji bi osigurao da platni promet za članove obrtničkih zadruga mogu obavljati i štedno-kreditne zadruge (to pravo imaju temeljem Zakona o štedno-kreditnim zadrugama). U prilog tome spomenuo je da hrvatski obrtnici njeguju tradiciju zadrugarstva već duže od 100 godina te da na području svake županije djeluje po jedna obrtnička

štedno-kreditna zadruga (u njih je učlanjeno oko 30 tisuća obrtnika).

Najavivši da će Klub zastupnika SDP-a podržati Konačni prijedlog zakona kojim se područje platnog prometa usklađuje sa standardima Europske monetarne unije, **Dubravka Horvat** je podsjetila na razloge njegova donošenja. Naime, dosadašnjom organizacijom tih poslova računi sudionika u platnom prometu bili su razdvojeni od sredstava na računima depozita banaka, što je bankama otežavalo praćenje novčanih tijekova i likvidnosti njihovih deponenata. Osim toga, praksa u svijetu je pokazala da poslove platnog prometa obavljaju banke. Kod nas je dosad svega desetak banaka dobilo odobrenje HNB-a za obavljanje dijela platnog prometa, a predloženim zakonom ti se poslovi stavljaju u isključivu nadležnost depozitnih institucija (nedepozitne će ih moći obavljati samo u ime i za račun depozitnih institucija i organizacija).

Riješeno pitanje statusa, imovine i zbrinjavanja djelatnika ZAP-a

U nastavku je konstatala da je predlagatelj uvažio većinu primjedbi i prijedloga koje su zastupnici SDP-a iznijeli u raspravi prilikom prvog čitanja ovog Zakona. Sukladno njihovom prijedlogu sudionicima platnog prometa ostavljena je mogućnost izbora koliko računa će otvoriti i u kojim bankama. Zbog toga je vrlo bitno da banke vode registre računa poslovnih subjekata koji će biti objedinjeni u Jedinostvenom registru. To će omogućiti da se putem matičnog broja identificiraju svi otvoreni računi određenih poslovnih subjekata u cijeloj zemlji, što će, na određen način, osiguravati i kontrolu i sve naplate koje idu s njihovih računa. U prvoj fazi je bilo predviđeno da taj registar vodi Hrvatska narodna banka, a Konačnim prijedlogom zakona omogućeno je i drugima da obavljaju taj posao (primjerice, Zavodu za platni promet transformiranom u Financijsku agenciju, s kojim je dio banaka već zaključio ugovore o obavljanju poslova platnog prometa).

S tim u svezi zastupnica je spomenula da je na dnevnom redu ove sjednice i Konačni prijedlog zakona o Financijskoj agenciji kojim je predviđena vrlo široka djelatnost ove agencije. Time su, ujedno, riješene dileme vezane uz status, preuzimanje

imovine i zbrinjavanje 5000 djelatnika Zavoda za platni promet koji je dosad bio temeljni nositelj platnog prometa u zemlji.

Na zadovoljstvo njenih stranačkih kolega prolongiran je i rok primjene ovog zakona na 1. travnja iduće godine, tako da je ostavljeno dovoljno vremena za donošenje potrebnih provedbenih akata. Dobro je da se platni promet usklađuje s potrebama tržišnog gospodarstva, kao i s praksom u razvijenim zemljama Europske monetarne unije, kaže zastupnica. Napomenula je, također, da njihov Klub sugerira predlagatelju da razmotri primjedbe i prijedloge Odbora za zakonodavstvo koje konceptijski poboljšavaju sustav obavljanja platnog prometa te prijedloge i amandmane ostalih radnih tijela, napose matičnog Odbora za financije i Državni proračun.

ZAP još uvijek ima dominantnu ulogu u platnom prometu

Na početku svog izlaganja **Luka Ročić**, glasnogovornik Kluba zastupnika HSS-a, podsjetio je na činjenicu da su poslove platnog prometa u zemlji dosad obavljale ovlaštene organizacije - Hrvatska narodna banka, Zavod za platni promet, štedno-kreditne zadruge i Hrvatska pošta. Iako su u zadnje dvije godine neki

Uvođenje Jedinственог регистра računa poslovnih subjekata značajno će pridonijeti jačanju financijske discipline.

poslovi izuzeti iz nadležnosti Zavoda za platni promet ta institucija još uvijek ima dominantnu ulogu u domaćem platnom prometu. To znači da je u njoj isključivoj nadležnosti vođenje računa organa uprave i samouprave, onih za naplatu javnih prihoda i drugih računa države, te pravnih osoba u državnom i pretežito državnom vlasništvu.

Budući da je osnovni razlog donošenja ovog Zakona uspostava sustava platnog prometa sukladno potrebama razvijenog tržišnog gospodarstva, njegovi stranački kolege podržavaju predložena rješenja prema kojima će platni promet biti u isključivoj nadležnosti depozitnih institucija (nedepozitne institucije moći će te poslove obavljati temeljem

ugovora, odnosno komercijalnog odnosa, u ime i za račun Hrvatske narodne banke, odnosno banaka). Dakako, HNB i banke snosit će rizik ako su navedene poslove povjerile nekoj drugoj instituciji.

Predviđeno je, nadalje, da sudionici u platnom prometu moraju imati najmanje jedan račun za redovno poslovanje, ali mogu imati račune kod više banaka, prema svom izboru. Naime, na sugestiju zastupnika predlagatelj je izostavio ograničenje od maksimalno 5 računa i time otklonio kritike vezano uz slobodu poduzetništva i tržišnog gospodarenja. Na razini zemlje ustrojava se Jedinствени registar računa poslovnih subjekata koje vodi Hrvatska narodna banka, što osigurava naplatu javnih prihoda i čini osnovu za prisilne naplate iz sredstava dužnika na njegovim računima u svim bankama.

Korisnici podataka iz centralnog registra - svi zainteresirani poslovni subjekti

Izrazivši zadovoljstvo što je primjena zakona pomaknuta na 1. travnja 2002. i što će problem preuzimanja djelatnika i imovine Zavoda za platni promet biti riješen novim Zakonom o Financijskoj agenciji, napomenuo je da će Klub zastupnika HSS-a poduzeti donošenje ovog zakona ako predlagatelj uvaži njihove primjedbe (dobrim dijelom poklapaju se s onima matičnog Odbora za financije i drugih klubova zastupnika). Smatraju opravdanim argumente koji su izrečeni u prilog tome da se obavljanje poslova platnog prometa omogućiti i štedno-kreditnim zadrugama i Hrvatskoj pošti (za provođenje gotovinskih platnih transakcija fizičkih osoba u korist računa pravnih osoba). Slažu se s tim da korisnici podataka iz Jedinственог регистра računa mogu biti svi zainteresirani poslovni subjekti te da se u okviru tog računa posebno vode evidencije o blokadama, ovrhama i prisilnim napolatama, kao i o deviznim računima.

Temeljni preduvjet transformacije sustava platnog prometa

Jadranko Mijalić je napomenuo da će zastupnici HSLS-a dati podršku ovom Zakonu, uz određene amandmanske korekcije, jer predstavlja

temeljni preduvjet transformacije sustava platnog prometa (nadaju se samo da primjena novih rješenja neće poskupjeti usluge platnog prometa u zemlji). Svrha - povećanje njegove

Ulogu centralnog registra trebalo bi proširiti i na preuzimanje obveze izvješćivanja o blokadi računa te prisilne naplate naloga.

učinkovitosti i tržišne preglednosti te usklađivanje s organizacijom platnog prometa tržišno-razvijenih zemalja. U nastavku je pojasnio da haeselesovci imaju iste amandmanske zahtjeve kao i matični Odbor. Osim toga, smatraju da iz općenite formulacije članka 8. Konačnog prijedloga zakona nije razvidno koji su to računi poslovnih subjekata od interesa za Republiku Hrvatsku. Naime, spomenutom odredbom propisano je da račune banaka, Republike Hrvatske, poslovnih subjekata od interesa za Republiku Hrvatsku i druge otvara i vodi Hrvatska narodna banka u skladu sa Zakonom o HNB-u. Drže da će ustrojavanje Jedinственог регистра računa poslovnih subjekata na razini zemlje uvelike pridonijeti sigurnosti i transparentnosti domaćeg platnog prometa, ali smatraju da bi ulogu centralnog registra trebalo proširiti i na preuzimanje obveze izvješćivanja o blokadi te prisilne naplate naloga. U skladu s tim podnijeli su amandman za izmjenu stavaka 1. i 2. u članku 30. Konačnog prijedloga zakona, tako da te odredbe glase: "Ako na računima platitelja nema dovoljno sredstava za izvršenje naloga iz članka 29. stavaka 2. i 3. ovog Zakona (riječ je o plaćanju zakonskih obveza i javnih prihoda) a platitelj ima otvorene račune kod drugih banaka, Jedinствени registar računa isti dan, odnosno najkasnije idući radni dan, upućuje zahtjev bankama za blokadu kunskih i deviznih računa platitelja koji se vode u tim bankama, u skladu s ovim zakonom.

Banka je dužna postupiti po zahtjevu Jedinственог registra računa iz stavka 1. ovog članka i blokirati račune platitelja koji se vode kod nje, do obavijesti Jedinственог registra računa iz stavka 1. ovog članka o prestanku blokade računa".

Uvođenje centralnog registra pridonijet će jačanju financijske discipline

Po riječima zastupnika njegovi stranački kolege ocjenjuju da će uvođenje centralnog registra značajno pridonijeti jačanju financijske discipline, omogućiti li se svim poslovnim subjektima da koriste podatke iz tog registra. Osvrnuo se i na odredbu članka 20. kojom je izostavljena mogućnost da uz banku i primatelj sredstava može dati nalog za plaćanje na teret računa platitelja na temelju ugovornih ovlasti dobivenih od platitelja. Stajalište je zastupnika HSLS-a da je prvotni prijedlog bio na tragu jačanja financijske discipline, te da ovaj novi u sebi krije izbjegavanje odgovornosti banaka. Ujedno naglašavaju da bi posljednjim stavkom tog članka trebalo regulirati mogućnost opoziva naloga za plaćanje, uz definiranje rokova i uvjeta pod kojima mogu biti opozvani.

Vežano uz tretman blokiranih računa zastupnik je podsjetio i na odredbu članka 70. Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona kojom je uređen sumarni eliminacijski stečajni postupak insolventnih dužnika manjeg temeljnog kapitala. Naime, haeselesovci smatraju da se na ovaj način može izvršiti određen broj stečajeva. Dakako, treba odrediti subjekte koji su pogodni za provođenje tog postupka jer će se time izbjeći veliki troškovi vezani uz administriranje prijenosa tih računa u banke.

Primjenu zakona prolongirati na 1. lipnja

Ivan Šuker je u ime Kluba zastupnika HDZ-a predložio da se rok primjene Zakona pomakne na 1. siječnja 2003. ili najranije na 1. lipnja 2002. kada se zaključuje polugodišnji obračun. Naime, činjenica da su u ovom trenutku sve poslovne banke sklopile ugovor sa Zavodom za platni promet da za njih obavlja poslove platnog prometa ukazuje na to da one još nisu spremne za preuzimanje tog posla. Osim toga, ovako korjenite promjene nije uputno provoditi sredinom godine. U međuvremenu bi se, kaže, mogle ispraviti i neke nepravilnosti i nelogičnosti sadržane u ponuđenim rješenjima (primjerice, u članku 3. definirane su neke radnje

koje možda i ne spadaju u ovaj zakon). U nastavku je napomenuo da njegovi stranački kolege podržavaju prijedlog da se i ubuduće omogući obavljanje platnog prometa obrtničkim štedionicama i poštama. Zanima ih i što će

Činjenica da su sve poslovne banke sklopile ugovor sa ZAP-om da za njih obavlja platni promet ukazuje na to da one još nisu spremne za preuzimanje tog posla.

biti s imovinom ZAP-a koja ima knjigovodstvenu vrijednost oko milijardu i 400 mln. kuna, a prema nekim tržišnim procjenama i više od 5 mlrd. kuna (riječ je o mreži od 180 jedinica koje imaju poslovnice na najatraktivnijim mjestima). Ministarstvo financija i Vlada bi trebali zauzeti jasan stav s tim u svezi (država bi ih mogla prodati poslovnim bankama) a ne da se to ostavlja nekakvim agencijama koje se osnivaju samo zato da bi se zbrinuli radnici ZAP-a, negodovao je Šuker.

Po ocjeni zastupnika HDZ-a predloženim zakonom nije na najbolji način regulirana kontrola naplate proračunskih prihoda, počevši od jedinica lokalne i područne samouprave preko državnog proračuna i fondova. Mišljenja su, također, da u eri informatizacije nema svrhe ograničavati broj računa poslovnih subjekata.

Spriječiti monopolski položaj banaka

Osvrnuvši se na članak 4. Konačnog prijedloga zakona **Želimir Janjić**

Resorna ministarstva i Vlada RH podržali su razvitak zadrugarstva, kao i štedno-kreditnih zadruga, pa je neprihvatljivo da im sada oduzimaju pravo obavljanja poslova platnog prometa.

(HSLS) je primijetio da su resorna ministarstva i Vlada RH podržali razvitak zadrugarstva općenito, kao i štedno-kreditnih zadruga, pa je, stoga, neprihvatljivo da im sada oduzimaju pravo obavljanja poslova platnog prometa. Osim toga, prihvaćanjem zakonskog prijedloga u

ponuđenom tekstu došlo bi do njegove kolizije s odredbama Zakona o štedno-kreditnim zadrugama, konkretno s člankom 9. tog propisa.

U prilog svom stajalištu spomenuo je da je zakonska regulativa štedno-kreditnih zadruga, a i način kontrole njihova rada, gotovo identičan kontroli banaka. To je rezultiralo i smanjenjem broja zadruga u zadnjih desetak godina, s približno 400 na sadašnjih 108. Podsjetio je, također, na činjenicu da se uvođenjem novog prijelaznog razdoblja nastavlja normativni dio posla na ukidanju štedionica, tako da će štedno-kreditne zadruge ostati jedine financijske institucije u Republici Hrvatskoj u vlasništvu fizičkih osoba, odnosno zadrugara koji su državljani Republike Hrvatske. I, najzad, prihvaćanjem rješenja predlagatelja bio bi izigran princip tržišne slobode jer bi banke imale monopolski položaj

Prihvaćanjem rješenja predlagatelja bio bi izigran princip tržišne slobode jer bi banke imale monopolski položaj prema štedno-kreditnim zadrugama.

prema štedno-kreditnim zadrugama, što je protivno članku 49. Ustava RH. Sve su to dodatni argumenti za prihvaćanje amandmanskog zahtjeva Kluba zastupnika HSLS-a i drugih podnositelja da se štedno-kreditnim zadrugama omogućiti da i dalje obavljaju poslove platnog prometa (tu mogućnost bi trebalo ostaviti i Hrvatskoj pošti). Ako neke od njih nisu tehnički spremne za to ovlasti bi mogla davati Hrvatska narodna banka, zaključio je Janjić.

Nakon toga je potpredsjednik Hrvatskog sabora **mr. Mato Arlović** zaključio raspravu o Konačnom prijedlogu zakona o platnom prometu u zemlji.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Argumenti predlagatelja

Prije glasovanja o amandmanima što su ih na Konačni prijedlog zakona uložili matični Odbor, klubovi zastupnika i pojedini zastupnici (21) o tome se u ime predlagatelja očitovao **mr. Damir Kuštrak**, zamjenik mini-

stra financija. Najprije je pojasnio da Vlada ne prihvaća amandman Odbora za financije i državni proračun te klubova zastupnika na članak 4., vezan uz štedno-kreditne zadruge, jer one ne udovoljavaju osnovnim načelima funkcioniranja novog sustava platnog prometa u zemlji. Naime, te institucije nisu sudionici obračuna putem međubankovnih sustava za obračun plaćanja a njihovi računi ne vode se u Hrvatskoj narodnoj banci. Iz toga jasno proizlazi da štedno-kreditne zadruge ne mogu voditi račune sudionika platnog prometa i obavljati plaćanje na tim računima. Osim toga, one nisu sudionici Jedinственog registra računa poslovnih subjekata i nisu u stanju osigurati naplatu javnih prihoda po osnovi prisilne naplate iz sredstava na svim kunkskim i deviznim računima sudionika platnog prometa u zemlji. Međutim, zakon ne sprječava da te institucije i nadalje prikupljaju štedne uloge i druge depozite od svojih zadržugara, odobravaju im kredite i obavljanju za njih druge poslove. Isto tako mogu obavljati ugovorno platni promet za svoje zadržugare.

Nakon toga je uslijedilo glasovanje o ovom amandmanu, ali nije dobio "zeleno svjetlo". S obzirom na njegovu sudbinu automatski su postali bespredmetni istovjetni amandmani klubova zastupnika HSLŠ-a i HSS-a (haesesovci su svoj povukli) te zastupnika **Miroslava Korenike (SDP)**, **Darka Šantića (HNS)** i **Romana Meštrovića (SDP)**. Iako se ni amandman **Kluba zastupnika HSP-HKDU-a** nije razlikovao od tih prijedloga, **Tonči Tadić** je inzistirao da se o njemu glasuje. U prilog tome naveo je da su, prema postojećem Zakonu o štedno-kreditnim zadržugama, te depozitne institucije podobne i ovlaštene za obavljanje platnog prometa. Predsjednik **Tomčić** je pojasnio da se ne može ponovno glasovati o amandmanu o kojem su se zastupnici već izjasnili, ali da se od predstavnika predlagatelja može tražiti dodatno obrazloženje. **Mr. Kuštrak** je na to potvrdio da su navodi zastupnika točni, uz napomenu da će do 1. travnja, kada bi trebala započeti primjena novog Zakona o platnom prometu, Vlada predložiti određene izmjene Zakona o štedno-kreditnim zadržugama.

U nastavku je obrazložio zbog čega je Vlada odbila amandmanski zahtjev matičnog Odbora i drugih podnositelja, da Hrvatska pošta i dalje

ostane nositelj poslova platnog prometa, kad je riječ o gotovinskim platnim transakcijama fizičkih osoba u korist računa pravnih osoba. Napomenuo je, među ostalim, da se

Temeljna je postavka funkcioniranja novog sustava platnog prometa da se međubankovne platne transakcije izvršavaju putem međubankovnih sustava. Stoga štedno-kreditne zadruge i Hrvatska pošta, kao nedepozitne institucije, ne udovoljavaju tim načelima.

novi sustav platnog prometa u zemlji uređuje na načelima na kojima funkcioniraju ti sustavi u razvijenim zemljama. Temeljna je postavka njegova funkcioniranja da se međubankovne platne transakcije izvršavaju putem međubankovnih sustava za obračun a sudionici su samo banke i Hrvatska narodna banka. To znači da Hrvatska pošta, kao nedepozitna institucija, ne udovoljava navedenim načelima funkcioniranja platnog prometa, pa ne može biti nositelj poslova platnog prometa propisanih zakonom. Međutim, Hrvatska pošta može obavljati te poslove temeljem ugovornog odnosa u ime i za račun banaka. Napomenuvši da bi prihvaćanje spomenutog amandmana srušilo cjelokupnu koncepciju ovog zakona **Kuštrak** je zamolio viceguvernera Hrvatske narodne banke da dopuni njegovo obrazloženje.

Nedepozitne institucije ne mogu biti nositelji platnog prometa

Čedo Maletić, viceguverner HNB-a, je također rekao da se radi o nedepozitnoj instituciji koja ne može izravno obavljati poslove platnog prometa budući da se međubankovne transakcije obavljaju putem međubankovnih sustava. Kada bi se Pošti omogućilo da i dalje bude nositelj platnog prometa moglo bi se postaviti pitanje zbog čega se to ne omogući i današnjem ZAP-u, a budućoj Financijskoj agenciji.

U nastavku je konstatirao da su banke zainteresirane da s Hrvatskom poštom sklope ugovore o obavljanju tih platnih transakcija, ali do početka primjene ovog zakona ona se mora

odlučiti hoće li sklopiti ugovor samo s jednom ili više banaka (logično bi bilo da te poslove ugovori barem s Hrvatskom poštanskom bankom).

Vlada ima dvostruke kriterije

Predsjednik Odbora za financije i Državni proračun **Jadranko Mijalić** prigovorio je da Vlada nema ujednačene kriterije prema štedno-kreditnim zadržugama i Hrvatskoj pošti. Naime, prvima ne dozvoljava obavljanje platnog prometa, iako su depozitne institucije, dok drugima to ne omogućava upravo iz tih razloga. Napomenuo je da članovi Odbora smatraju opravdanim da Hrvatska pošta, kao specifična institucija od interesa za državu i dalje obavlja poslove platnog prometa između fizičkih i pravnih osoba. Naime, ona može biti konkurentna i uvesti tržišni odnos u tu oblast, bez obzira na to što nije depozitna institucija (to, izgleda i nije najbitnije). Spomenuo je, među ostalim, da Pošta ima razgranatu mrežu poslovnica dio kojih se nalazi i u najpasivnijim krajevima. Nema sumnje da je državi u interesu da zadrži 27 tisuća radnih mjesta, uz nižu cijenu usluga građanima (platni promet je i sada oko 15 posto skuplji u bankama nego u pošti). Zbog toga treba sačuvati platni promet u poštama da bi on bio što jeftiniji za najsiromašnije dijelove pučanstva.

Građani neće biti oštećeni

U svom ponovnom javljanju **Damir Kuštrak** je napomenuo da treba razlikovati je li netko ovlašten za platni promet zakonom ili temeljem ugovornog odnosa. Prihvaćanje spomenutog amandmana, kaže, ne bi bilo u skladu s tržišnom orijentacijom. Naime, umjesto da Hrvatsku poštu stavimo u poziciju da može pregovarati s bankama i postavljati im svoje uvjete (banke je trebaju jer je otvaranje novih poslovnica skupo) mi je ovakvim rješenjem ponovno guramo u državnu regulativu, konstatirao je. Naglasio je da predloženim rješenjem građani ni na koji način neće biti oštećeni jer će Hrvatske pošte po čistoj tržišnoj logici sudjelovati u platnom prometu (dobit će priliku i da zarade).

Jadranko Mijalić je ustvrdio da se njihovim amandmanom ne bi narušili nego, naprotiv, uspostavili tržišni odnosi i konkurencija. Naglasio je da bi, u protivnom, banke uvjetovale

Pošti potpisivanje ugovora i diktiranje sve uvjete iz tog ugovora jer imaju zakonske mogućnosti za to. Po riječima **mr. Kuštraka** banke bi bile u prednosti kada bi ugovorno tražile da samo pojedine poslovnice Hrvatskih pošta sudjeluju u njihovo ime i za

Rješenje koje predlagatelj nudi za Hrvatsku poštu poticaj je razvoju tržišnih odnosa u platnom prometu.

njihov račun u platnom prometu. Međutim, Pošta u pregovorima ima daleko moćniju poziciju jer može uvjetovati sklapanje ugovora za sve poslovnice u svom sustavu ili niti za jednu. Osim toga, ni jedna ozbiljna poslovna banka u Hrvatskoj ne može si dozvoliti da njezin konkurent ima sklopljen ugovor s Hrvatskom poštom, a ona ne. Prema tome, rješenje koje nudi predlagatelj je poticaj razvoju tržišnih odnosa u platnom prometu, zaključio je.

Argumenti Odbora potpuno utemeljeni

Luka Roić, predstavnik Kluba zastupnika HSS-a izjavio je da su argumenti koje je iznio predsjednik Odbora potpuno utemeljeni. Izrazio je uvjerenje da se upravo ovim zakonom pokušava stvarati neki monopolski položaj banaka, iako smo nedavno jednu državnu organizaciju razvlastili tog statusa. Zatražio je stanku od 15 minuta kako bi njegov Klub razmotrio ovaj novi moment. **Đurđa Adlešić** je zahtijevala isto, radi konzultacija Kluba zastupnika HSL-a s predstavnikom Vlade. **Damir Kajin** je izjavio da se njegovi stranački kolege pridružuju amandmanskom zahtjevu Odbora za financije. To je popratio komentarom da se nakon privatizacije banke, očito, žele riješiti konkurencije svake institucije u platnom prometu. I **Ivan Milas (HDZ)** se, u ime svojih stranačkih kolega, založio za to da i Pošta može obavljati platni promet. Po njegovoj ocjeni to je rješenje najjeftinije i najbolje za korisnike usluga. U protivnom bismo - kaže - samo favorizirali krupni kapital, budući da su naše banke u tuđim rukama. Mr. Zlatko Mateša također dijeli stajalište Odbora. Ne slaže se ni s navodom predstavnika predlagatelja da će banke pohrliti da sklope ugovore s Hrvatskim poštama. Dogodit će se, kaže, upravo suprotno i zbog broja poslovnica koji se stalno smanjuje.

Nakon njegova javljanja predsjednik je odredio stanku radi konzultacija u klubovima zastupnika.

U nastavku sjednice **Đurđa Adlešić** izvijestila je zastupnike da su klubovi HSL-a i HSS-a usuglasili stavove i da predlažu da se ovaj zakon uputi u treće čitanje. Po riječima **Tončija Tadića** za zastupnike HSP-HKDU-a prihvatljive su obje varijante - ili amandmanske korekcije koje predlaže matični Odbor (ti amandmani su dobro izbalansirani i doista štite interese hrvatskog gospodarstva) ili treće čitanje.

Milanka Opačić iznijela je sugestiju Kluba zastupnika SDP-a da se izjašnjavanje o ovom zakonu i podnesim amandmanima odgodi do petka. **Dr. Mate Granić** rekao je da Klub zastupnika DC-a podržava sve amandmane matičnog Odbora, a ne protivi se ni trećem čitanju ovog propisa. Po mišljenju Kluba zastupnika HDZ-a, što ga je prenio **mr. Zlatko Mateša**, treće čitanje ništa bitno ne može riješiti. Ovo je u osnovi dobar zakon, samo ga treba korigirati amandmanima Odbora za financije i Državni proračun, zaključio je.

Banke se žele riješiti konkurencije

Damir Kajin, glasnogovornik Kluba zastupnika IDS-a, je napomenuo da bi spomenute amandmane trebalo usvojiti bez izuzetka i u predloženoj tekstu. U nastavku je podsjetio na činjenicu da su sve vodeće hrvatske banke u rukama stranaca te da su prethodno sanirane proračunskim sredstvima. Međutim, to im nije bilo dovoljno, tako da već danas za izdane im obveznice za sanaciju strane banke povlače više novaca nego što su uplatile u Proračun. Sada, u drugoj fazi, te se banke žele lišiti bilo kakve konkurencije, pa i nepodobne Pošte koja je ostala u vlasništvu države, dok su dohodovne Telekomunikacije također privatizirane.

Prema prijedlogu predlagatelja Pošta bi, izgleda, i dalje trebala biti na teret Proračuna, dok bi onaj dohodovni dio u poštanskom poslovanju - platni promet - trebale preuzeti banke, što je nedopustivo. Ako je to dio dogovora s MMF-om mi smo protiv toga i zahtijevamo da se objavi taj sporazum, te da napokon počne obnova hrvatskih institucija (među ostalim i Pošte, koja ima i snažnu socijalnu ulogu, kao i Poštanske banke) bio je kategoričan Kajin.

Nakon toga je predsjednik Tomčić zaključio da postoje tri mogućnosti za nastavak rada. Daljnja rasprava o amandmanima može se odgoditi do kraja tjedna, kako bi u međuvremenu Vlada i matični Odbor uskladili stavove. Druga je mogućnost da se konačni prijedlog zakona o platnom prometu uputi u treće čitanje, a treća da se nastavi s izjašnjavanjem o amandmanima. **Jadranko Mijalić** je izrazio mišljenje da bi najbolje rješenje bilo treće čitanje ovog zakonskog propisa.

Sudeći po dosadašnjoj raspravi na sjednici i u klubovima zastupnika, pokazalo se da je sporno pitanje uloga Hrvatskih pošta u novom sustavu platnog prometa, konstatirao je **mr. Kuštrak**. Kako reče, postoji mogućnost da Vlada do petka ponudi rješenje vlastitim amandmanom, a ima dovoljno vremena i za treće čitanje. Predsjednik je nato sugerirao da se dade šansa Ministarstvu financija i matičnom Odboru da do petka eventualno usklade stavove. Ako se ne postigne konsenzus zakon se još uvijek može prosljediti u treće čitanje.

Potom je **mr. Mato Arlović**, kao predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, pozvavši se na članak 172. stavak 2. Poslovnika, zatražio da se prekine glasanje o amandmanima, dok se oni ne usuglase s Ustavom RH. Naime, prihvati li se prijedlog Odbora nametnut će se pitanje zašto se ista pravna pozicija na financijskom tržištu ne bi osigurala i Financijskoj agenciji.

Tragično je koliko je Vlada gluha na prijedloge svih političkih stranaka, konstatirao je **Ivan Šuker** (svi klubovi zastupnika su se zalagali za to da se Hrvatskoj pošti i štedno-kreditnim zadrugama i dalje omogući obavljanje platnog prometa).

Nakon toga je predsjednik Tomčić, uvaživši sugestiju **mr. Arlovića**, predložio zastupnicima da se rasprava o amandmanima prekine. Većina ih se s time složila.

Rasprava ovime nije bila posve završena.

Vesna Pusić (HNS) zatražila je objašnjenje u svezi s amandmanima o štedno-kreditnim zadrugama - je li točno da, zato što nisu prihvaćeni, ne mogu doći ponovno na raspravu. Predsjednik Hrvatskog sabora, **Zlatko Tomčić** odgovorio je da navedeni amandmani nisu isključeni te da prekid nije vremenski limitiran.

Naime, matični Odbor i predstavnici Vlade mogu razmotriti nastalu situaciju i, u slučaju dogovora, Vlada može predložiti svoje amandmane. Sve ostaje u igri, zato je i prekinuta rasprava o amandmanima na Zakon o platnom prometu. Ako zastupnici ne budu zadovoljni s rješenjima koja će doći u petak, ili u siječnju, postoji mogućnost da se zakon pošalje u treće čitanje.

Diskriminacija Kluba zastupnika HDZ-a

Nakon stanke, **Vladimir Šeks** je u ime Kluba zastupnika izrazio nezadovoljstvo time što stranke vladajuće Koalicije na ovaj način dovode u pitanje rad Hrvatskog sabora i, po njegovim riječima, opstruiraju rad Parlamenta. Zastupnik je još upozorio da je ovaj klub prethodni dan dobio desetminutnu stanku radi usaglašavanja stajališta i određivanja šest amandmana na Konačni prijedlog zakona o proračunu i da su u sabornicu došli nakon trinaest minuta, ali je rasprava već bila započela i "po osobito brzom postupku" izglasana su četiri amandmana. I klubovi zastupnika vladajuće koalicije traže i dobivaju stanke, ali se rad ne nastavlja precizno minutu po isteku stanke, što znači - naglasio je Vladimir Šeks - da se Klub zastupnika HDZ-a diskriminira.

Klub zastupnika HDZ-a suglasan je, inače, da se o zakonskom prijedlogu o platnom prometu provede treće čitanje - rekao je Vladimir Šeks.

Predsjedavajući, Zlatko Tomčić upozorio je da će se neokončanje rasprave o Zakonu o platnom prometu odraziti i na druge zakonske prijedloge - o Financijskoj agenciji, o javnoj nabavi, o dospjelim a nenaplaćenim porezima, carini i doprinosima te državnim jamstvima. Odredio je zatim novu stanku da bi se odbori još mogli izjasniti o: izmjenama i dopunama Zakona o Vladi RH te konačnim prijedlozima o gradnji te o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i o djelokrugu ministarstva.

Kompromisna rješenja

Izjašnjavanje o amandmanima nastavljeno je nakon tjedan dana. Budući da su u međuvremenu pristigli i amandmani Vlade zastupnici su se najprije morali izjasniti hoće li o njima raspravljati (takav postupak reguliran je člankom 171. Poslovnika

za amandmane koje predlagatelj dostave izvan utvrđenog roka). Velikom većinom glasova zastupnici su odlučili da ih razmotre.

Usljedio je obrazloženje zamjenika ministra financija, **mr. Damira Kuštraka**. Informirao je zastupnike da je predlagatelj prihvatio primjedbu Odbora za financije i Državni proračun na članak 4. Konačnog prijedloga zakona i ponudio kompromisno rješenje. Naime, dopunom tog članka stavcima 3. i 4. predvidio je da, "iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka Hrvatska pošta obavlja gotovinske platne transakcije fizičkih osoba u ime i za račun Hrvatske poštanske banke, ali da te poslove može obavljati i za druge banke.

Na sugestiju **Odbora za zakonodavstvo**, iz stavka 2. u članku 8. izostavljene su riječi "račune poslovnih subjekata od interesa za Republiku Hrvatsku", a ista izmjena provedena je i u stavku 1. članka 45. Konačnog prijedloga zakona. Predlagatelj je, naime, uvažio stajalište Odbora da nije prihvatljivo rješenje da ministar financija propisuje koji su to poslovni subjekti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, odnosno koji se njihovi računi vode u Hrvatskoj narodnoj banci. Djelomično je prihvaćena i primjedba tog radnog tijela da nije potrebno da ministar financija propisuje mjerila za provedbu naloga za plaćanje poreza i drugih javnih prihoda, budući da su već regulirana Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Na inicijativu matičnog Odbora predlagatelj je svojim amandmanom na članak 30. stavak 3. skratio rok (od tri na jedan radni dan) u kojem je platitelj dužan dati nalog za prijenos sredstava s blokiranih računa na njegov račun na kojem su evidentirani neizvršeni nalozi za plaćanje.

Složivši se s **Odborom za zakonodavstvo** da o nenamirenim obvezama po osnovi neplaćenih javnih prihoda ne bi trebalo izvješćivati trgovački sud, Vlada je amandmanom na članak 41. stavak 1. izostavila riječi: "nadležni trgovački sud".

Uvažila je i amandmane matičnog Odbora na članke 46. i 47. Konačnog prijedloga zakona, u proširenom tekstu. Prihvaćena je, naime, njegova sugestija da zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv banke podnosi Hrvatska narodna banka, a protiv poslovnog subjekta banka, ali i sva druga nadzorna tijela koja u postupku nadzora i kontrole utvrde prekršaj.

Nakon obrazloženja predstavnika predlagatelja zastupnici su bez rasprave, gotovo jednoglasno, usvojili amandmane Vlade. Potom su nastavili izjašnjavanje o amandmanskim zahtjevima drugih podnositelja.

Prvi je bio na redu amandmanski zahtjev Odbora za financije i Državni proračun, da se Hrvatskoj pošti omogućiti da obavlja gotovinske platne transakcije fizičkih osoba u korist računa pravnih osoba. Uvaživši obrazloženje mr. Kuštraka da je Vlada to pitanje regulirala svojim amandmanom predsjednik Odbora, **Jadranko Mijalić**, povukao je njihov prijedlog. Od istovjetnog amandmana odustao je i Klub zastupnika HSLS-a. Oba podnositelja odustala su i od amandmana na članak 13., nakon što ih je mr. Kuštrak informirao da je problematika vođenja Jedinostvenog registra računa poslovnih subjekata regulirana Zakonom o Financijskoj agenciji koji je na dnevnom redu odmah iza Zakona o platnom prometu.

Nakon pojašnjenja predstavnika predlagatelja da je Vlada svojim amandmanom na nešto drugačiji način regulirala pitanje skraćivanja roka u kojem je platitelj, nakon primitka obavijesti od banke o blokadi računa, dužan dati nalog za prijenos sredstava, matični Odbor i Klub zastupnika HSLS-a povukli su amandmane na članak 30.

Slični argumenti bili su povod i za odustajanje istih podnositelja od amandmana na članke 44, 46. i 47.

Mr. Kuštrak je na kraju napomenuo da Vlada ne može prihvatiti zahtjev **Jadranka Mijalića** da se u članku 52. uskladi datum primjene ovog i Zakona o Financijskoj agenciji. Razlog - Financijska agencija počinje raditi 1. siječnja, a primjena Zakona o platnom prometu u zemlji započeo će 1. travnja 2002. Uvaživši te razloge zastupnik je odustao od amandmana. **Potom je predsjednik Tomčić zaključio raspravu i dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. Donesen je većinom glasova nazočnih zastupnika (66 ih je glasovalo "za", dok je 20 zastupnika bilo suzdržano) u predloženom tekstu, zajedno s prihvaćenim amandmanima.** Na prijedlog matičnog Odbora zastupnici su posebnim zaključkom obvezali Vladu RH, da prije primjene Zakona o platnom prometu predloži Hrvatskom saboru usklađivanje zakonske regulative kojom bi se štedno-kreditnim zadrugama omogućilo obavljanje poslova platnog prometa u zemlji.

M.Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PREKRŠAJIMA

Ujednačena procedura za sve prekršajne postupke

* Zakonski prijedlog jednoglasno upućen u treće čitanje

Ovaj zakonski prijedlog ide u treće čitanje. Odlučio je tako Hrvatski sabor nakon šire rasprave - jednoglasno, na osnovi isto tako usuglašanih stajališta iz prethodne rasprave. Sam predlagatelj uputio je na vlastiti prijedlog četrdeset pet amandmana, iz Odbora za zakonodavstvo stigle su primjedbe na pedesetak članaka Konačnog prijedloga, a dosta amandmana imali su i klubovi te zastupnici pojedinačno.

I u drugom čitanju izražena je podrška donošenju novog zakona kojim bi se dosadašnje prekršajno pravo preoblikovalo u novi, jedinstveni koncept prekršajnog sudovanja u skladu sa suvremenim dostignućima u kaznenopravnoj, a time i prekršajnopravnoj doktrini te sa standardima Europske i Međunarodne zajednice.

Uz zahtjeve da koncepciju koja se u skladu s tim nameće dosljedno provede u cijelom tekstu, predlagatelju - Vladi RH - upućena je i kritika što u saborsku proceduru šalje zakonske projekte na koje ona sama a i stručnjaci koji su sudjelovali u pripremi zakonskog prijedloga imaju ozbiljne primjedbe.

O PRIJEDLOGU

S obzirom na odluku o trećem čitanju evo samo, najkraće, što je o opsežnom zakonskom prijedlogu rekao zamjenik ministra pravosuđa, mr. **Miljenko Kovač**.

Novi zakon sadržavao bi materijalno-pravne i procesno-pravne norme koje bi se primjenjivale na sve prekršaje koji su propisani zakonima ili drugim propisima. Predložene odredbe usuglašene su s Ustavom te s Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. U pripremi zakona osobito se vodilo računa o članku

6. Konvencije (pretpostavljena okrivljenikova nedužnost; pravo okrivljenika da u najkraćem roku bude upoznat s optužbom; vrijeme za pripremu obrane, pravo na besplatnog branitelja i sl.). Nakon dugotrajnih rasprava, prevladalo je mišljenje da je institut prijestupa posve nepotreban.

Predloženim je obuhvaćena nadležnost i prekršajnih sudova i upravnih tijela koja vode prekršajni postupak, a procesni dio zakona sastavljen je tako da procedura pred upravnim tijelima i prekršajnim sudovima bude izjednačena u što većoj mjeri. O prvostupanjskim odlukama upravnih tijela koja vode prekršajni postupak u drugom stupnju uvijek odlučuje nadležni sud. U pravilu je propisana stvarna nadležnost prekršajnih sudova, samo je iznimno u prvostupanjskom postupku moguće - posebnim zakonom - propisati stvarnu nadležnost upravnih tijela, kao nužno privremeno rješenje dok se ne osiguraju svi potrebni uvjeti za punu jurisdikciju prekršajnih sudova.

Državni odvjetnik subjekt je prekršajnog postupka i ima ovlasti i dužnost da poduzima progon za prekršaj kao kažnjivo djelo, a i može - kad smatra oportunističkim - poduzimati progon za sve prekršaje.

Spomenimo još nekoliko novina na koje se ukazuje u obrazloženju Konačnog prijedloga: mogućnost povjeravanja dostave poziva javnoj ili privatnoj firmi registriranoj za poslove dostave (uz dozvolu ministra pravosuđa); zahtjev, u izvanrednim pravnim lijekovima, za izvanredno ublažavanje kazne; odredbe o postupku prema maloljetnicima te sud koji je isključivo nadležan za prekršajni postupak protiv maloljetnika; odredbe o prekršajnoj evidenciji koju ustrojava i vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

RADNA TIJELA AMANDMANI

U treće čitanje

Ocijenivši da Konačni prijedlog sadrži rješenja koja nisu primjerena prekršajnom postupku, **Odbor za zakonodavstvo** predložio je treće čitanje. Kako je u prvom čitanju sadržaj bio ureden i za prijestupe očito je - upozoreno je u tom tijelu - da koncepcija promjena nije dosljedno provedena - od postupka pred upravnim tijelom, uloge državnog odvjetnika, preko prisutnog instituta supsidijarnog tužitelja, do nedostajućih odredaba o nepravnoj obnovi postupka i postupanju s nebrojivim osobama.

U samo jednom radnom tijelu zahtjev za trećim čitanjem potkrijepljen je amandmanima na pedesetak članaka.

Zahtjev za trećim čitanjem Odbor je potkrijepio primjedbama na pedesetak članaka. U nastavku donosimo one sadržajne naravi (skraćene), a izostavljamo zahtjeve pravno tehničke i jezične naravi.

Članak 2 - Preispitati nije li i uredba Vlade RH akt za koji je nužno postojanje zakonske ovlasti za propisivanje prekršaja i određivanje sankcija za te prekršaje. Istodobno, ostali propisi treba da budu utemeljeni na zakonu ali za propisivanje prekršaja i određivanja sankcija nužno je postojanje ovlaštenja u zakonu (kako je to ispravno utvrđeno točkom 3. stavka 1. članka 7).

Članak 4 - Preispitati mogućnost dopune ove odredbe jer iz nje proizlazi nemogućnost izricanja i primjene

prekršajne sankcije pravnoj osobi. Naime, to znači da prema ovom Zakonu, osim iznimnog, ne postoji načelo objektivne krivnje, što je vidljivo iz odredbe članka 55. No, upitno je rješenje prema kojemu se u slučaju krivnje odgovorne osobe u pravnoj osobi sankcije mogu izreći, izriču i mogu primijeniti i na pravnu osobu i na odgovornu osobu, ali od te odgovornosti izuzete su određene pravne osobe, kako je to utvrđeno stavkom 3. članka 55. Zaključno, pravna osoba će odgovarati po načelu objektivne odgovornosti samo za one prekršaje koji su propisani podzakonskim propisima. Dakle, pravnoj osobi moći će se izreći globa i opomena. Pri tome valja imati na umu odredbe članka 32, kojima je najviši iznos globe određen u visini od 10.000 kuna (za prekršaj propisan uredbom ili pravilnikom) odnosno 1000 kuna (za prekršaj propisan odlukom predstavničkog tijela županije, grada ili općine odnosno grada Zagreba).

Članak 23 - Preispitati stavak 1 - ne radi li se o ignoranciji propisa, a ne o zabludi. Nije jasno što bi mogli biti opravdani razlozi ako se radi o zabranjenim odnosno protupravnim djelima koja su obavezno sadržana u propisima.

Članak 25 - Doraditi stavak 3, jer se odnosi na sve vrste prekršajnih sankcija pa je nužno, pored određenja trajanja, utvrditi da se zakonom ili drugim propisom mora utvrditi i visina odnosno mjera i za sankcije kao što su novčana kazna i globa. S ovom odredbom u suprotnosti je stavak 5. članka 36. (kojim je propisano da se mjera oduzimanja predmeta primjenjuje trajno).

Članak 36. Preispitati ga u svezi s člancima 37, 38, 39. i 40) - imajući u vidu odredbe Ustava. Naime, upitno je propisivanje zaštitne mjere zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi, jer članak 30. Ustava određuje da se, samo u skladu sa zakonom, odlukom kaznena suda za teška i osobito nečasna kaznena djela može imati za posljedicu gubitak stečenih prava ili zabranu stjecanja na određeno vrijeme nekih prava na obavljanje određenih poslova, ako to zahtijeva zaštita pravnog poretka. Isto se odnosi na članak 49. koji tu zabranu prepušta ministru, i to opet ne radi zaštite pravnog poretka, već radi neplaćanja globe odnosno novčane kazne. Na osnovi toga moglo bi se, naime, dogoditi da ministar zabrani izdavanje izvoda iz matice

rođenih ili izdavanje dozvole za športski ribolov osobi koja nije platila globu za parkiranje na javnoj površini.

Upitna je, uz to, i predviđena zaštitna mjera protjerivanja stranaca iz zemlje i udaljenja s područja grada ili općine na kojem je počinjen prekršaj. Člankom 32. utvrđeno je, naime, da se pravo kretanja na teritoriju Republike, pravo ulaska u nju i izlaska iz nje može iznimno ograničiti zakonom "ako je to nužno radi zaštite pravnog poretka ili zdravlja, prava i sloboda drugih". Stavkom 3. članka 36. predviđeno je da se neke od mjera mogu primijeniti i bez izricanja kazne ili primjene druge prekršajne sankcije. Znači, spomenute zaštitne mjere primjenjivale bi se i za blaži oblik kršenja javnog poretka, društvene discipline ili druge društvene vrijednosti. Posljedice su dakle nerazmjerne učinjenome pa su ustavno-pravno nedopustive.

Članci 44. i 46 - Predviđeno je izricanje novčane kazne samo od strane suda, a nedvojbeno je da ovaj Zakon sadržava mogućnost da prekršajni postupak vode i tijela državne uprave.

Nije moguće neplaćenu globu počinitelju koji ne pristane na zamjenu neplaćene novčane kazne ili globe radom za opće dobro na slobodi zamijeniti kaznom zatvora, jer najmanja mjera tako određenog zatvora je tu i dana, što u protuvrijednosti (900 kuna) premašuje iznos najviše mjere globe (500) kuna za fizičku osobu, a dakako, pravna osoba ne može u zatvor.

Članak 50 - upitno je i nejasno određenje prema kojemu je kao olakotna (otegotna) okolnost utvrđena "ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju prekršaja." To može biti "posebno izražena olakotna okolnost" i razlogom za ublažavanje kazne, uz mogućnost zamjene neplaćene novčane kazne. To je, pak, u suprotnosti i s temeljnim načelom da se kazna zatvora kao prekršaj na sankciju može propisati kao alternativa novčanoj kazni.

Članak 117 - Upitno je rješenje iz stavka 3. jer nije dopuštena žalba na rješenje kojim se odbacuje zahtjev za pokretanje postupka. Tim je rješenjem ustvari okončan započeti prekršajni postupak.

Članak 120 - Otežavajuća je i ograničavajuća okolnost da je rok za

podnošenje žalbe određen u satima, a ne u danima. Ne može se, naime, kao kad je određen u danima - prema prihvaćenim pravnim stajalištima - produljivati ako ističe neradnog dana.

Članak 124 - Propisati obvezu stranci da obavijesti sud o promjeni adrese, kako bi se onemogućilo odugovlačenje postupka.

Članak 141 - Rješenje je upitno jer se u biti isprepleću dva postupka - prekršajni postupak i postupak u provedbi ustavnog nadzora - pa je tako i upitno kako je moguća žalba na nalog odnosno naredbu kao akte koji se ne mogu pobijati.

Članak 198 - Izostaviti određenje iz stavka 1. točke 7, jer činjenica da se radi o nemogućnosti kažnjavanja ne znači da se postupak ne vodi i ne dovrši.

Članci 202. do 205 - Preispitati, jer se predlažu rješenja koja gotovo izjednačuju sudski postupak pred upravnim tijelom koji bi se trebao voditi po službenoj dužnosti i u pravilu bez rasprave.

Članak 268 - Nužna je izmjena, među ostalim zato što ne može zakonodavac ovim Zakonom sam sebe obvezati na usklađivanje drugih zakona u određenom roku (usklađenost pravnih propisa može se postići i izmjenom ovoga Zakona). Posebno je pitanje kako je moguće institut povoljnijeg zakona primijeniti i na postupovne odredbe. Ustavu je suprotna odredba stavka 6. jer nije dvojbena primjena povoljnijeg zakona pa makar on bio kasnije izmijenjen, no ni u kojem slučaju nije moguće izmjenu zakona uvjetovati u odnosu ni na jednog pogotovo u odnosu na sve okrivljenike. Dakako, upitno je razdoblje od kojeg bi se propisi primjenjivali u razdoblju do stupanja na snagu ovoga Zakona, te kako je moguća bilo kakva primjena ili usklađivanje sa zakonom koji nije stupio na snagu.

Amandmanima Vlade donekle je poboljšan tekst Konačnog prijedloga te odgovoreno dijelu zahtjeva i primjedbi tijekom rasprava, ali je ostalo neriješeno nekoliko pitanja bitne, konceptijske naravi, koja nisu uređena adekvatno ni dosljedno.

Odbor za pravosuđe predložio je, na **sjednici 17. rujna**, odgodu rasprave, ocijenivši da bi to omogućilo da se dođe do najkvalitetnijih rješenja i predloživši da se Vladi RH zaduži za precizniju razradu instituta izmjene kojih su zatražene iz stručnih krugova i od sudionika rasprave o zakonskom prijedlogu.

U raspravi u istom radnom tijelu **5. prosinca** predloženo je da Konačni prijedlog ide u treće čitanje s obzirom na brojna neriješena pitanja, na to da je sam predlagatelj podnio velik broj (45) amandmana te na brojne izrečene i očekivane primjedbe i amandmane drugih odbora te pojedinih zastupnika.

Po ocjeni članova ovoga radnog tijela, amandmanima Vlade donekle je poboljšana tekst Konačnog prijedloga te odgovoreno dijelu zahtjeva i primjedbi tijekom rasprava, ali je ostalo neriješeno nekoliko pitanja bitne, konceptijske naravi, koja nisu uređena adekvatno ni dosljedno. Dvojbena je, ponajprije, pitanje vođenja prekršajnog postupka pred upravnim tijelima. Naime, taj se postupak vodi po službenoj dužnosti i u pravilu bez rasprave, što je naročito pogodno ako se radi o počiniteljima lakših kaznjivih djela. Predložena rješenja čine taj postupak kompliciranim, gubi se brzina i učinkovitost postupka, koji se pred upravnim tijelom organizira kao sudska rasprava bez suda.

Izraženo je stajalište da predloženo rješenje treba prilagoditi konceptualno, vodeći računa o sadržajno vezanim odredbama i člancima.

Drugo značajno neriješeno pitanje jest pitanje ovlaštenika za pokretanje prekršajnog postupka - u okviru toga "supsidijarno" preuzimanje, odnosno nastavljanje prekršajnog postupka između ovlaštenih podnositelja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. To pitanje nužno je odgovarajuće riješiti kako bi se izbjegle poteškoće i preopterećenost u radu prekršajnih sudova.

Treći bitan segment je pitanje konzistentnog uređivanja sustava žalbe i žalbenih razloga, poglavito žalbi na neka postupovna rješenja, zatim rokova za izjavljivanje žalbi, a i žalbenih osnova (primjer: utemeljenje odluke na nezakonitim dokazima), kao i pitanje potrebe određivanja izvršnosti rješenja.

Odbor za obitelj, mladež i šport podržao je Konačni prijedlog bez primjedbi, u tekstu predlagatelja. Ocijenjeno je samo da su dosadašnje

odredbe nedostatno i bez dovoljno posebnosti tretirale izvođenje radnji u postupku prema maloljetnicima (prema duševnom i tjelesnom uzrastu, stanju, osjetljivosti i drugim okolnostima koje utječu na razvoj maloljetnika). **Klub zastupnika Demo-**

Ovlastiti policiju da može zadržati obiteljskog nasilnika i ako prijeti opasnost da on "neposredno nastavi s počinjenjem prekršaja".

Kratskog centra podnio je amandman na stavak 3. članka 147. Predloženim se ovlašćuje policiju da može zadržati obiteljskog nasilnika i ako prijeti opasnost da on "neposredno nastavi s počinjenjem prekršaja". Obrazloženje - nasilje u obitelji najčešće se događa izvan radnog vremena prekršajnog suda i veoma je bitno ovlastiti policiju da može zadržati nasilnika i u takvom slučaju.

Ljubica Lalić (HSS) predložila je amandmanom novi članak 269. Njime bi se predvidjelo da suci prekršajnih sudova imenovani po dosadašnjim propisima koji nemaju položen pravosudni ispit, a imaju najmanje 15 godina radnog staža u pravosuđu i 5 godina do pune mirovine, oslobađaju obveze polaganja pravosudnog ispita. Suci imenovani po dosadašnjim propisima bez pravosudnog ispita i spomenutih uvjeta dužni bi bili položiti pravosudni ispit u roku godine dana po stupanju Zakona o prekršajima na snagu.

Vesna Škare-Ožbolt (DC) predložila je amandmanom brisanje stavaka 1 - 6. članka 110, kojima se pravo obrane daje samo odvjetniku odnosno odvjetničkom vježbeniku. Obrazloženje - ovime se grubo ograničava parnična

Davanjem prava obrane samo odvjetniku, odnosno odvjetničkom vježbeniku, grubo se ograničava parnična sposobnost stranaka u prekršajnom postupku, a neće se povećati učinkovitost postupka.

sposobnost stranaka u prekršajnom postupku, a neće se povećati učinkovitost postupka. Po tvrdnji zastupnice, predloženim se grubo narušavaju osnovne ustavne vrednote - osnovna načela slobode i jednakosti

građana, a i načela poduzetničke slobode (koja se može samo iznimno ograničiti).

Upozorivši da je obveza putem odvjetnika način obrane karakterističan za francuski i engleski pravni sustav, a ne i hrvatski (s germanskim pravnim modelom), zastupnica je zatražila da se to ne uvodi na "mala vrata", barem ne u prekršaje koji to po stupnju društvene opasnosti djela ne zaslužuje.

Uvođenje obveze obrane putem odvjetnika za pravne će osobe značiti gubitak velikog broja radnih mjesta, pravnika s položenim pravosudnim ispitom (više od tisuću zaposlenih u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama), daljnje je upozorenje Vesne Škare-Ožbolt.

Kad je riječ o fizičkim osobama, u većini slučajeva radi se o manjim prekršajima. Kod remećenja mira, naprimjer, zbog buke od preglasne muzike koju pušta osamnaestogodišnje dijete roditelj će morati angažirati odvjetnika i, dakako, platiti veću tarifu od zapriječene kazne.

Svakome treba ostaviti slobodu izbora - hoće li se u prekršajnim postupcima braniti sam ili izabrati branitelja - smatra Vesna Škare-Ožbolt. Prihvatljiv joj je samo stavak 7. članka 110, kojim je omogućeno dobiti branitelja odvjetnika na teret Državnog proračuna ako se radi o djelu za koje je zapriječena kazna zatvora.

Katica Sedmak (SDP) podnijela je šest amandmana, manjim dijelom nomotehničke naravi. Prvim, na članak 63, predložila je sankcioniranje (novčana ili zatvorska kazna) roditelja, posvojitelja ili skrbnika za neman i propuste u odgoju, podizanju i nadzoru nad maloljetnicima. Drugim je amandmanom, na članak 64, zatražila da se Centar za socijalnu skrb obvezno, a ne po potrebi, obavješćuje o ponašanju djeteta mlađeg od četrnaest godina kojim se ostvaruju obilježja težih prekršaja.

Tu je, nadalje, prijedlog (članak 147) da se ostavi mogućnost policiji da osobu zadrži do predaje sucu ako postoji osnovana bojazan da će osoba nastaviti s prekršajima.

Kad postoje osnovane sumnje da je prekršaj počinila maloljetna osoba (članak 158) nužno je da se, zbog osjetljivosti problematike, dobi eventualnog počinitelja, njegovih psihofizičkih osobina uključujući specija-

lizirani policijski službenici za mladež - sljedeći je zahtjev zastupnice SDP-a.

Ona je još zatražila da se obveze svjedočenja (članak 176) oslobode i frizeri. Obrazloženje - oni najviše znaju o svojim klijentima, zasigurno više od zubara, jer kod njega ne možete govoriti.

AMANDMANI VLADE

Vlada RH u dva je navrata utvrdila amandmane. Sa **sjednice 8. listopada**, uputila je na Konačni prijedlog deset amandmana, dijelom pravno-tehničke naravi. Amandmanom na članak 30. predloženo je da za financijske, carinske i porezne prekršaje ne može biti propisana niti izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 500 kuna niti većem od 500 tisuća kuna. Obrazloženje - izmjena je potrebna jer cijeli porezni i carinski sustav ne razlikuje prekršitelje fizičke osobe od prekršitelja pravnih osoba.

Drugim je amandmanom (na članak 78, koji je poslije povučen) predloženo da se propiše zastara prekršajnog progona od godinu dana, što je, po ocjeni Vlade, dostatno razdoblje za pravomoćno dovršenje prekršajnog postupka.

Predloženom izmjenom članka 105. predviđeno je da o izuzeću čelnika upravnog tijela odlučuje nadležni ministar (a ne, kako je bilo prvotno predloženo, predsjednik Visokoga prekršajnog suda).

Sa **sjednice 22. studenoga**, **Vlada** je uputila na Konačni prijedlog trideset pet amandmana. Prvim, na članak 7. precizira se da, uz tijela, prekršaje i prekršajne sankcije propisuju i ovlaštene osobe, a drugim (na članak 13) utvrđuje da će se počinitelj osloboditi kazne za počinjeni prekršaj kad je postupao radi toga da od sebe ili od drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla ukloniti, a pritom je učinjeno zlo jednako onom koje je prijetilo. Razlog za drugu izmjenu je to što je krajnju nuždu, kao razlog za oslobođenje od kazne, trebalo uskladiti sa stavkom 2. članka 30. Kaznenog zakona.

Amandmanskom intervencijom u članak 32. predlagatelj je propisao donju granicu iznosa globe za fizičke i pravne osobe. Odlukom županijske skupštine i Skupštine Grada Zagreba

te odlukom općinskog ili gradskog vijeća ne može biti propisana globa u iznosu manjem od 50 kuna ni većem od 200 kuna za fizičke osobe, odnosno iznosu manjem od 500 kuna ni iznosu većem od 1000 kuna za pravne osobe.

Amandmanom na članak 44. propisano je, nedvojbeno (novim stavkom) da odredbe o plaćanju novčane kazne i globe primjenjuje i upravno tijelo koje vodi prekršajni postupak, ili drugo nadležno tijelo. Sljedećim amandmanom (članak 46) pojašnjen je način donošenja odluke o zamjeni novčane kazne i globe mjerom zatvora, u slučaju kad je novčanu kaznu ili globu izreklo upravno tijelo koje vodi prekršajni postupak ili drugo nadležno tijelo, osim suda (propisana je isključiva nadležnost suda).

Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne trebalo je izričito propisati i kod postupanja upravnih tijela - obrazloženje je amandmana na članak 50. Sljedećim, na članak 55. izričito se predviđa da država i državna tijela ne odgovaraju za prekršaj, dok postoji odgovornost za prekršaj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali samo ako prekršaj nije počinjen u izvršavanju javnih ovlasti.

Zastara prekršajnog progona nakon jedne godine, s tim da se predvidi mogućnost propisivanja, posebnim zakonom, dužeg roka za pokretanje prekršajnog postupka.

Umjesto povučenog amandmana na članak 78, novim je amandmanom izričito propisana zastara prekršajnog progona nakon jedne godine, s tim da je predviđena mogućnost propisivanja, posebnim zakonom, dužeg roka za pokretanje prekršajnog postupka.

Novopredloženim rješenjem članka 83. isključuje se, kako to obrazlaže predlagatelj, mogućnost da se u prekršajnom postupku kao prethodno pitanje rješava pitanje postojanja kaznenog djela, braka i utvrđivanja očitstva.

Dopunom članka 93. nedvojbeno je propisana nedopustivost žalbe protiv rješenja Visokoga prekršajnog suda.

Izmjenom stavka 2. članka 100. riješeno je prenošenje mjesne nadležnosti bez donošenja posebnog rješenja, čime se znatno skraćuje postupak odlučivanja o prenošenju

mjesne nadležnosti, dok je daljnji tijek prilikom nastajanja sukoba nadležnosti propisan u članku 102.

Branitelj je dužan podnijeti potpisanu punomoć sudu ili upravnom tijelu koje vodi prekršajni postupak prije poduzimanja prve radnje u postupku - rješenje je iz amandmana na stavak 2. članka 110. Cilj je izmjene - jačanje procesne discipline te onemogućavanje zlorabe i odugovlačenja postupka.

Izbjegavanje dostave poziva najčešći je način opstruiranja prekršajnog postupka pa se propisuje dužnost stranke da obavijesti o promjeni adrese i ne opstruira postupak.

Smisao amandmana na stavak 3. članka 120. jest - upozoriti da u prekršajnom postupku rokovima od 24 sata nisu prikladni, jer kad rokovi padaju u neradne dane okrivljenik nema načina pravodobno podnijeti žalbu.

Budući da je izbjegavanje dostave poziva najčešći način opstruiranja prekršajnog postupka izmjenom stavka 4. članka 124. propisana je dužnost stranke da obavijesti o promjeni adrese i ne opstruira postupak.

Izmjena u članku 145. predložena je radi detaljnog pojašnjenja jamstva ili zadržavanja osobe koja nema boravište u Republici Hrvatskoj. Ako je prekršaj počinila osoba koja nema boravište u Republici Hrvatskoj i želi je napustiti prije pravomoćnosti rješenja o prekršaju jamstvo se na njezin prijedlog može odrediti neovisno o postojanju uvjeta iz članka 143. stavka 1. ovog zakona, a visina jamstva određuje se sukladno članku 144. Zakona, s tim da se uveća za iznos potreban za osiguranje naknade štete oštećeniku. Ako osoba ne položi trajno jamstvo određuje se zadržavanje do izvršenja pravomoćnog rješenja o prekršaju, a koje može trajati do visine kazne zatvora kojom bi se mogla zamijeniti neplaćena novčana kazna kaznom zatvora.

Amandman na članak 148. podnesen je radi jasnijeg određenja i koncentracije svih odredbi na jednom mjestu, a onim na članak 172. ukazuje se da nije potrebno - ako državni odvjetnik nije od početka uključen u prekršajni postupak - da se osim podnositelju zahtjeva te oštećeniku, rješenje dostavlja i državnom odvjetniku radi podnošenja žalbe.

U sljedeća tri amandmana propisana je obveza ispitivanja najprije okrivljenika na pripremnom ročištu (stavak 1. članka 191), otklanja se obveza suda o obavještanju državnog odvjetnika o sjednici Vijeća iako nije stranka u postupku te obveza o dostavi žalbe protivne stranke, jer za to u prekršajnom postupku nema posebnih razloga (članak 216), produžuje rok (sa 1. ožujka na 1. rujna 2002), zbog potrebe usuglašavanja velikog broja posebnih propisa s odredbama ovog zakona (članak 269).

RASPRAVA

U ime predlagatelja, uvodno je izlagao mr. **Miljenko Kovač**, zamjenik ministra pravosuđa (odjeljak O prijedlogu). Slijedila su izlaganja predstavnika radnih tijela: **Josipa Leke**, predsjednika Odbora za zakonodavstvo i **Jadranke Kosor**, potpredsjednice Odbora za pravosuđe.

Predlagatelju pohvale i kritika

Stav **Kluba zastupnika HDZ-a** obrazložila je **Ljerka Mintas-Hodak**. S jedne strane izrazila je nezadovoljstvo što se na drugo čitanje toliko čekalo, a s druge uputila pohvalu predlagatelju što je usvojio mnoge (i HDZ-

Krajnje čudno i neprihvatljivo je obrazloženje da nije upitna odredba prema kojoj inspeksijska i druga upravna tijela mogu - bez sudskog naloga - zatražiti od policije da pretraži osobu, njeno prijevozno sredstvo i prtljagu (ako sumnjaju da je počinjen prekršaj) s obzirom na Ustavom predviđenu zaštitu nepovredivosti osobe i njene imovine.

ove) sugestije iz prvog čitanja, a i samoinicijativno dao doprinos boljem izričaju i preglednosti teksta. Osobito značajna pozitivna promjena je, rekla je, napuštanje rigorozne i krajnje ishitrene odredbe prema kojoj bi suci bez položenog pravosudnog ispita u roku šest mjeseci morali taj ispit položiti.

Smanjenje roka zastare (najprije na šest mjeseci pa produženje amandmanom na godinu dana) predstavnica HDZ-a nazvala je drastičnim i više, kako reče, neslanom šalom. To s obzirom na činjenicu da suci prekršajnih sudova već sada godišnje rješavaju do 2000 predmeta te da više od 35 posto prekršajnih prijava zastari zbog pretrpanosti sudova i nedovoljnog broja sudaca. Klub zastupnika HDZ-a zalaže se za dulji rok zastare.

Krajnje čudnim i neprihvatljivim zastupnica je nazvala obrazloženje da stavak 2. članka 157 (prema kojemu inspeksijska i druga upravna tijela mogu - bez sudskog naloga - zatražiti od policije da pretraži osobu, njeno prijevozno sredstvo i prtljagu ako sumnjaju da je počinjen prekršaj) nije upitan s obzirom na ustavnopravnu zaštitu nepovredivosti osobe i njene imovine. S tim u svezi ukazala je na članak 34. Ustava, prema kojem samo sud s obrazloženim pisanim nalogom može odrediti pretraživanje doma ili drugog prostora, dok policija i redarstvene vlasti to mogu učiniti bez naloga samo ako je to nužno radi izvršenja naloga o uhićenju, hvatanja počinitelja kaznenog djela ili otklanjanja ozbiljne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovine većeg opsega.

Ovaj klub također je imao primjedbe na neriješeno pitanje ovlaštenika za pokretanje prekršajnog postupka te pitanje uređenja žalbe, na neka osnovna postupovna rješenja.

Nakon upozorenja da su i dalje neka važna pitanja ostala otvorena za stručnu raspravu, predstavnica Kluba zastupnika HDZ-a izrazila je nezadovoljstvo radom Vlade RH, koja u saborsku proceduru šalje zakonske projekte na koje i sama ima ozbiljne primjedbe (čak 45 amandmana). Još je dometnula da primjedbe imaju upravo oni stručnjaci koji su upravo po nalogu Vlade sudjelovali u pripremi zakona te da je iz svih tih razloga nužno treće čitanje.

Još jednom razmotriti zastarne roкове

Da je i **Klub zastupnika SDP-a** suglasan da zakon ide u treće čitanje rekao je **Josip Leko**. Uvodno je ustvrdio da je zakonskim prijedlogom udovoljeno temeljnom zahtjevu o potrebi udovoljavanja europskim standardima (da o prekršajima sude

sudovi). Ostalo je, međutim, konceptijski nedosljedno s mnogo nedefiniranih rješenja. Naime, predviđeno je da se prekršaji mogu uređivati i podzakonskim aktima. S obzirom na praksu prekršaja i privrednih prijestupa nije dosljedno utvrdio i proveo koncepciju da su prekršaji jedinstveni.

U konačnom prijedlogu, valja, po ocjeni ovog kluba, još jednom razmotriti odredbe o zastarnim rokovima (radi, možda, produženja na dvije godine plus dvije, ili najmanje jednu godinu plus jednu). Također je veoma važno precizno urediti prijelazne i završne odredbe - veoma je važno predvidjeti prijelazno razdoblje, dokad i kako mogu u prekršajnom postupku suditi državna tijela.

Predstavnik SDP-a završio je izlaganje napomenom kako je upitno mogu li pojedinci izricati ili donositi pravilnike i utvrđivati prekršaje, pogotovo određivati prekršajne sankcije.

Ugledati se na njemački zakon

Predlagatelj je na dobrom putu, ali bi konačni prijedlog zbog prigovora iz rasprave ipak trebao u treće čitanje - ocjena je **Kluba zastupnika HSLS-a**, čiji je stav obrazložio **Mario Kovač**. Uvodno je rekao da je Hrvatskoj potreban novi zakon koji objedinjuje postupovno i prekršajno pravo i koji

Bez obzira na stav predlagatelja kako je načelo krivnje primjenjivo samo na fizičke osobe, to načelo trebalo bi biti bez iznimke provedeno. Nema odgovornosti za prekršaj pravne osobe ako nema i uzročno povezane odgovornosti odgovorne osobe, bez obzira radi li se o prekršaju koji je propisan zakonom ili, pak, o prekršaju propisanom drugim propisima.

će sadržavati materijalne i procesno-pravne norme te biti primjenjivan na sve prijestupe i prekršaje propisane posebnim zakonima ili drugim propisima.

Nakon više pohvala predlagatelju, zastupnik je upozorio da je dosta prijepora stvoreno glede definiranja prekršajne odgovornosti pravnih osoba. HSLS se priklanja stavu da bi,

bez obzira na stav predlagatelja kako je načelo krivnje primjenjivo samo na fizičke osobe, to načelo trebalo biti bez iznimke provedeno. Nema, kažu, odgovornosti za prekršaj pravne osobe ako nema i uzročno povezane odgovornosti odgovorne osobe, bez obzira radi li se o prekršaju koji je propisan zakonom ili, pak, o prekršaju propisanom drugim propisima.

Činjenica je da će Republika Hrvatska, temeljem preporuke Vijeća Europe od 20. listopada 1998, morati utvrditi i kaznenu odgovornost pravnih osoba, gdje ćemo se opet sudariti s načelom krivnje, jer će i u tim slučajevima kaznenu odgovornost svakako trebati vezati uz subjektivnu odgovornost odgovorne osobe. Trebalo bi se, smatraju zastupnici HSLS-a, ugledati na njemački Zakon o prekršajima, njegov članak 30. prema kojem se pravna osoba može kazniti za prekršaj samo ako je utvrđeno da je prekršaj učinio: 1) organ pravne osobe ovlašten za zastupanje ili član takvog organa; 2) voditelj društva bez pravne osobnosti ili član njegova rukovodstva; 3) osoba ovlaštena za zastupanje trgovačkog društva (kao član); 4) generalni punomoćnik ili na vodećem mjestu kao prokurist ili specijalni punomoćnik pravne osobe ili društva bez pravne osobnosti.

Predstavnik HSLS-a izrazio je žaljenje što predlagatelj nije prihvatio HSLS-ov prijedlog da se za prekoračenje granica nužne obrane, i za drugi oblik krajnje nužde, kada je zlo koje je nastupilo jednako zlu koje je prijetilo, propiše fakultativno ili obligatorno oslobodjenje od kazne.

U svezi sa stavkom 4. članka 147. Konačnog prijedloga, kojim je otvorena mogućnost prekoračenja strogog roka (12 sati) zadržavanja uhićene osobe u slučaju nepredvidljivih i neotklonjivih razloga, Klub zastupnika HSLS-a upozorava na moguću arbitrarnost policije (ne određuje se koliko se maksimalno taj rok može produžiti) i predlaže - ograničenje u smislu prestanka djelovanja više sile.

Rješenje iz članka 156, kojim je predviđeno da upravna tijela mogu pod uvjetima predviđenim ovim zakonom i prije započinjanja prekršajnog postupka privremeno ograničiti ili zabraniti djelatnost, Klub zastupnika HSLS-a pita je li to u skladu s Ustavom. S tim u svezi ukazuju na članak 49. Ustava, prema kojem je poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja, a prava ste-

čena ulaganjem kapitala ne mogu se umanjiti zakonom niti drugim pravnim aktom. Predviđenu izvidnu radnju bi trebalo, kažu, odrediti iznimno u slučaju od nastupa štetnih posljedica u obavljanju djelatnosti okrivljenika (npr., istjecanje štetnih tvari iz pogona u izvor vode za piće i sl.) Problem je i to, napomenuo je zastupnik HSLS-a, što trajanje sporne izvidne radnje nije ograničeno.

Postupak sličniji kaznenom nego prekršajnom

Treće čitanje zatražio je i **Klub zastupnika HSS-a**, inače zadovoljan time što je predlagatelj uvažio neke njihove i zahtjeve drugih sudionika prvog čitanja. Izlaganje u njegovo ime **Ljubica Lalić** započela je napomenom kako objedinjavanje u jednom zakonu materijalno-pravnih i procesno-pravnih normi primjenjivih na sve prekršaje (propisane zakonima ili drugim propisima) pridonosi pravnoj sigurnosti i vladavini prava.

Imajući u vidu to da je sudac prekršajnog suda opterećen s prosječno 1500 predmeta godišnje te da sudac općinskog suda, zbog složenosti postupka, kvalitetno može riješiti 200 do 300 predmeta godišnje, opravdan je strah da će primjenom ovog zakona dvije trećine predmeta pasti u zastaru, da prekršajni sudovi neće ispunjavati ustavnu i zakonsku funkciju.

Zastupnica je zatim upozorila da je prema Konačnom prijedlogu postupak pred prekršajnim sudovima znatno složeniji od dosadašnjeg, sličniji kaznenom nego dosadašnjem prekršajnom postupku. Imajući u vidu to da je sudac prekršajnog suda opterećen prosječno sa 1500 predmeta godišnje te da sudac općinskog suda zbog složenosti postupka kvalitetno može riješiti 200 do 300 predmeta godišnje opravdan je strah, rekla je, da će primjenom ovog zakona dvije trećine predmeta pasti u zastaru, da prekršajni sudovi neće ispunjavati ustavnu i zakonsku funkciju.

Napomenuvši da kod ovako "nebogato" Državnog proračuna jedan od

mogućih načina rješavanja problema - bitno povećanje broja sudaca (administrativnog osoblja, tehničke opreme i prostora) očito ne dolazi u obzir, zastupnica je naglasila da je jednostavniji im jeftiniji način rješavanja preopterećenosti ovih sudova - zakonom urediti što jednostavniji prekršajni postupak, koji bi jamčio i ekonomičnost i efikasnost postupka.

Klub zastupnika HSS-a pozitivnim je ocijenio uvođenje zamjene novčane kazne ili globe radom za opće dobro na slobodi. Dvoje, međutim, o mogućnosti praktične provedbe odredbe o zamjeni novčane kazne ili globe zatvorom ako počinitelj na to ne pristane, uz upozorenje da će ubrzo, s obzirom na cijenu zatvora (300 kuna po danu) zatvori biti prepuni. Uprava zatvora masovno će izdavati potvrde o izvršenoj kazni i neće biti postignuta svrha kažnjavanja.

Zastupnica je upozorila da je stavkom 4. članka 46. predloženo da se prisilno izvršava novčana kazna ili globa iznad 500 kuna. Prema tome, upozorila je, počinitelju kažnjenom sa 350 kuna kazna ne može biti zamijenjena zatvorom. Predlagatelj, naglasila je, treba dakle razmisliti o cijeni jednog dana zatvora, o zamjeni novčane kazne zatvorom te o prisilnoj naplati novčane kazne ili globe ispod 500 kuna.

Predlagatelj pogrešno smatra da će skraćivanjem rokova zastare prisiliti prekršajne suce na brže postupanje. Rokovi su nerealni, a zbog primjene blažeg zakona praktički će, nakon primjene predloženog, svi tekući postupci zastariti, a novopokrenuti većinom nemaju izgleda da budu dovršeni u roku godine dana.

Iz Kluba zastupnika HSS-a čulo se još kako predlagatelj pogrešno smatra da će skraćivanjem rokova zastare prisiliti prekršajne suce na brže postupanje. Rokovi su nerealni, a zbog primjene blažeg zakona praktički će, nakon primjene predloženog, svi tekući postupci zastariti, a novopokrenuti većinom nemaju izgleda da budu dovršeni u roku godine dana.

Uz pozitivnu ocjenu usuglašavanju s Konvencijom o zaštiti ljudskih prava, Klub je upozorio da stavak 2. članka 110. otvara mogućnost zloporabe i otezanja postupka pa da bi trebalo predvidjeti da je branitelj dužan pomoću potpisana od opunomoćitelja podnijeti sudu ili upravnom tijelu, prije poduzimanja prve radnje u postupku.

Tu je, nadalje, prijedlog da se suce sa 15, 20 i više godina radnog staža oslobodi polaganja pravosudnog ispita ako imaju pet godina do pune mirovine i 15 godina u pravosuđu.

Predvidjeti i zaštitnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja

Da je za treće čitanje i **Klub zastupnika DC-a** zastupnike je izvijestio dr. **Mate Granić**. Predlagatelju su zamjerali što unatoč teškoj gospodarskoj situaciji, zbog koje se građani u velikom broju odlučuju na zatvorsku umjesto novčane kazne, problem namjerava riješiti reduciranjem primjene instituta supletornog zatvora na kazne i globe do 500 kuna. DC se protivi tome, naglasio je dr. Granić, zato što se prekršaji ne smiju tretirati kao izvor za punjenje državne blagajne nego kao sredstvo za sankcioniranje kažnjivih ponašanja.

Iz istog razloga ne prihvaćaju prisilno naplaćivanje novčanih kazni i globa većim od 500 kuna, koje propisuje članak 46, odnosno uskratu izdavanja pojedinih isprava ili dozvola do plaćanja kazne ili globe (članak 49).

Kad je riječ o institutu zamjene kazne radom za opće dobro, sudu treba omogućiti da je promijeni, pod određenim uvjetima, i na kaznu zatvora i na novčanu kaznu u visini do 1000 (a ne 500) kuna.

U zaštitne mjere, po ocjeni DC-a, trebalo bi uvrstiti i zaštitnu mjeru obvezatnog psihijatrijskog liječenja te zaštitnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti, bez obzira na obrazloženje da će se to riješiti na drugom mjestu (takva stanja, naime, mogu poticati buduće prekršaje).

Klub je posebno pozdravio usklađivanje ovoga zakona s Obiteljskim zakonom (nasilničko ponašanje u obitelji), založivši se za produženje roka zadržavanja, u slučaju nasilja u

obitelji - do donošenja rješenja o prekršaju. Uz to, razlog za zadržavanje bi trebao biti i slučaj kad prijeti opasnost da osoba neposredno nastavi s činjenjem prekršaja, čime bi se policiji dalo diskreciono pravo da ocijeni prijeti li takva opasnost.

Neko poduzeće može protupravno prouzročiti velike štete građanima (npr. ugrožavanje zdravlja ljudi), a da istovremeno odgovorna osoba ne bude okrivljena jer joj se ne može dokazati da nije postupala po propisima. Trebalo bi, dakle, propisati odgovornost pravnih osoba, to više što njihovo kažnjavanje ne propisuje Kazneni zakon.

Napomenuvši kako je kažnjavanje pravnih osoba za prekršaj iznimno važno (jer njihovo djelovanje neposredno utječe na svakodnevni život ljudi), predstavnik DC-a upozorio je na članak 55. Njime je predviđeno da za prekršaje propisane zakonom pravna osoba u pravilu odgovara samo onda kada je kriva odgovorna osoba. To je dvojbena - rekao je dr. Granić - jer je lako zamisliti situaciju u kojoj neko poduzeće protupravno prouzroči velike štete građanima (npr. ugrožavanje zdravlja ljudi), a da istovremeno odgovorna osoba ne bude okrivljena jer joj se ne može dokazati da nije postupala po propisima. Trebalo bi, dakle, propisati odgovornost pravnih osoba, to više što njihovo kažnjavanje ne propisuje Kazneni zakon.

Zabranu obavljanja djelatnosti uskladiti s ustavom

Jadranka Kosor (HDZ) započela je izlaganje ukazivanjem na brojnost amandmana i na Vladina, u jednom slučaju, čak različita stajališta (amandmana) o istom problemu (zastarni rok). Dobro je, naglasila je, da je postignuta suglasnost o trećem čitanju zakonskog prijedloga.

Jadranka Kosor je zastupnicima zatim, podastrijela, kao "usmjeraavajuće" za drugo čitanje, neke

statističke pokazatelje. Među ostalim, rekla je da je u 1999. ukupno okrivljeno 246 tisuća 231 punoljetna osoba (od toga 18 posto žena) ili 7 posto više nego 1998. Kroz petogodišnje razdoblje raste broj punoljetnih počinitelja, što zabrinjava. Od ukupnog broja sankcija 8,6 posto otpada na novčanu kaznu (ostalo je zatvor ili ukor). Iste godine okrivljeno je 16.825 maloljetnih počinitelja prekršaja, 18 posto više nego prethodne godine. Broj okrivljenih prema 1995. godini 3,5 puta je veći, što je izuzetno velik porast broja maloljetnih prekršitelja. Na područje sigurnosti prometa na cestama odnosi se više od 65 posto prekršaja.

Usljebile su primjedbe zastupnice Kosor. Ona, je, među ostalim, predložila: da se propiše (članak 32) i donja granica globe; da se zabrana obavljanja djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi uskladi sa člankom 30. Ustava (jer je dvojbena propisati da kaznena osuda za teška i osobito nečasna djela može kao posljedicu imati gubitak stečenih ili zabranu stjecanja nekih prava; da se mjera protjerivanja stranaca iz zemlje uskladi s člankom 32; da se pooštri (produži) trajanje zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom. Ona je još upozorila da se neplaćenu globu ne može zamijeniti kaznom zatvora, te da bi, među ostalim mjerama u slučaju maloljetničkih prekršaja, trebalo predvidjeti i mjeru, uz suglasnost maloljetnikovog zakonskog zastupnika, liječenja od ovisnosti (usklađivanje sa Zakonom o suzbijanju zloporabe opojnih droga).

Komentar na izrečene primjedbe i prijedloge zamjenika ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, mr. **Miljenka Kovača**, bio je kratak. Nijednog trenutka, kao predstavniku predlagatelja, nije mu bilo neugodno jer je konačni prijedlog podržan, čak i takav kakav jest, a u pripremi za treće čitanje zasigurno neće biti zanemarena nijedna od primjedbi.

Hrvatski sabor jednoglasno je odlučio da zakonski prijedlog ide u treće čitanje.

J.R.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VATROGASTVU

Hrvatski je sabor jednoglasno, bez rasprave, prihvatio predloženi zakonski tekst u drugom čitanju kako ga je predložio predlagatelj koji je prethodno prihvatio primjedbe iz prvog čitanja.

Ovim se zakonom preciznije uređuje financiranje vatrogastva iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i uplate sredstava iz javnog poduzeća "Hrvatske šume". Predlaže se oslobađanje od plaćanja PDV-a umjesto povrata PDV-a za nabavu opreme, materijala i usluga za djelatnost vatrogasnih postrojbi, dobrovoljnih vatrogasnih društava i zajednica.

Predlagatelj je prihvatio prijedloge koje je uputila Vlada da se financiranje iz jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave vrši iz proračuna. Ujedno je predložio da se

postotak koji je predviđen Zakonom o vatrogastvu ne primjenjuje na cjelokupni proračun nego da se umanju za prihode od kapitala i za dotacije.

Što se tiče sredstava "Hrvatskih šuma", zastupnik predlaže da se sva sredstva uplaćuju županijskoj vatrogasnoj zajednici, ali samo na području onih jedinica lokalne samouprave koje nisu formirale općinsku, gradsku ili za više općina i gradova vatrogasnu jedinicu lokalne samouprave. Umjesto dosadašnjeg povrata PDV-a koji je bio predviđen samo za postrojbe, istu treba proširiti i za vatrogasne zajednice i za dobrovoljna vatrogasna društva, a to znači za sve koji nabavljaju opremu i da se u principu ne primijeni sustav povrata PDV-a nego oslobodi čime bi se pomoglo u nabavi opreme u vatro-

gastvu, a na taj bi se način pridonijelo da se društva i zajednice kvalitetnije opreme.

Uvažen je prijedlog Vlade da se članak 4. Prijedloga briše jer je to pitanje riješeno Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. O Prijedlogu su se očitovala i radna tijela - **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje zakona i nije imao primjedbi. **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** bio je suglasan s tekstem Konačnog prijedloga jer je predlagatelj uvažio njegove primjedbe u prvom čitanju.

Glasovalo se o Konačnom prijedlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o vatrogastvu. Prihvaćen je jednoglasno sa 106 glasova "za".

M.P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O TRGOVINI

Spriječiti širenje "sivog tržišta"

Vlada Republike Hrvatske podnijela je zakonski tekst kojim nastoji stvoriti uvjete za pravnu i legalnu trgovinu na otvorenim prostorima. Nadležna radna tijela, kao i zastupnici zatražili su glasovanje o podnijetim amandmanima, iako je predstavnik predlagatelja upozorio da pojedini prijedlozi narušavaju smisao i cjelovitost zakonskog prijedloga. Ipak, većinom glasova, amandmani Odbora za zakonodavstvo prihvaćeni su odlukom Hrvatskog sabora. Zastupnici su ukazivali da je potrebno pojednostaviti propise i pomoći obiteljskim poljoprivrednim proizvođačima, da nesmetano i legalno prodaju vlastite proizvode na tržnicama. Svi su se suglasili da je uvođenje reda ipak potrebno, jer se time sprječava širenje "sive ekonomije" i trgovanje mimo postojećih zakonskih propisa.

O PRIJEDLOGU

Vlada Republike Hrvatske podnijela je predloženi zakonski tekst po hitnom postupku, ocjenjujući da za to postoje osobito opravdani razlozi. Navode da je potrebno provesti mjere kako bi se spriječilo širenje tzv. "sivog tržišta" u području nedopuštene trgovine. Zbog toga je potrebno propisati da pravne i fizičke osobe koje upravljaju otvorenim prostorima na kojima se obavlja prodaja poljoprivrednih, prehrambenih i drugih proizvoda (tržnice na malo i veliko, prigodne prodaje, sajmovi, izložbe i priredbe), ne smiju na svojim prostorima dopustiti ili na bilo koji način omogućiti prodaju onim pravnim i fizičkim osobama koje nemaju potrebno odobrenje. Istovremeno trebaju onemogućiti i prodaju onih

proizvoda koji se prema posebnim propisima ne mogu prodavati na tim prostorima.

Predloženim se Zakonom predviđaju novčane kazne za prekršaje kao i mjera oduzimanja imovinske koristi ostvarene izvršenjem prekršaja. Za pravne i fizičke osobe koje upravljaju otvorenim prostorima na kojima se trguje na temelju koncesija, u slučaju ponavljanja prekršaja, predložena je i dodatna mjera oduzimanja koncesije za obavljanje djelatnosti.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovoga Zakona, ne protiveći se prijedlogu o hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga uputio je

dva amandmana. Prvim amandmanom, koji se odnosi na članak 2., predloženo je dodavanje stavka 3., u kojemu se navodi: "Nadležni će inspektor pravnim i fizičkim osobama iz stavka 1. ovoga članka zabraniti prodaju na tom prostoru i o tome obavijestiti pravnu ili fizičku osobu koja upravlja otvorenim prostorom".

Amandmanom na članak 3. podnietog zakonskog prijedloga, predložene su novčane kazne za prekršaje pravne ili fizičke osobe koja bez odobrenja i registracije prodaje robu na otvorenom prostoru.

U obrazloženjima se navodi da se podnietim amandmanima uređuju odnosi u sprječavanju nedopuštene prodaje roba na tržnicama i drugim otvorenim prostorima, na način da se predviđenim sankcijama zaprećuje pravnim i fizičkim osobama, koje nemaju registriranu djelatnost trgovine, odnosno koje nemaju odobrenje za prodaju određenih proizvoda ili proizvoda koji se prema posebnim propisima ne mogu prodavati na otvorenim prostorima.

Pravne i fizičke osobe koje upravljaju otvorenim prostorima bile bi kažnjene ako dopuste, odnosno omoguću nedopuštenu trgovinu pravnoj ili fizičkoj osobi, nakon što prime obavijest nadležnog inspektora o zabrani prodaje na tom prostoru. Izostavljeno je rješenje prema kojemu bi nadležno tijelo bilo dužno oduzeti koncesiju i raspisati javno nadmetanje za novu dodjelu koncesije. Naime, nije prihvatljivo oduzimanje koncesije, a pored toga nije razvidno radi li se o tijelu koje je dalo koncesiju ili o tijelu koje vodi prekršajni postupak.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predloženom zakonskom tekstu kao nadležno matično tijelo. Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, otvorena je rasprava. Članovi Odbora izrazili su određenu dvojbu u pogledu sprječavanja nedopuštene trgovine na predloženi način. Izraženo je stajalište prema kojemu bi se problemu nedopuštene trgovine trebalo pristupiti na fleksibilniji način u smislu legalizacije. Ona bi obuhvatila većinu tih djelatnosti pod jednostavnijim uvjetima i uz razumna porezna opterećenja. Konstatirano je da treba uvesti više reda na tržnicama i zaoštriti odgovornost pravnih i fizičkih osoba koje upravljaju otvorenim prostorima na kojima se obavlja prodaja poljoprivrednih, prehrambenih i drugih proizvoda.

Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o trgovini, uz amandman kojim se mijenja članak 4. Predloženo je da: "Do donošenja posebnih propisa iz stavka 2. članka 14a. ovoga Zakona, fizičke osobe koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom mogu vlastite proizvode prodavati na temelju uvjerenja ureda državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove gospodarstva".

U obrazloženju se između ostalog navodi, da potrebno uvjerenje izdaje ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno upravno tijelo (ured) Grada Zagreba nadležno za poslove gospodarstva, a ne nadležno tijelo lokalne samouprave.

RASPRAVA

Na početku rasprave, predsjedavajući je dao mogućnost zastupniku **Vladimiru Šeksu** da u ime Kluba zastupnika HDZ-a iznese primjedbe i prijedloge, kojim bi predstavnik predlagatelja trebao dodatno obrazložiti podnijeti zakonski tekst. I zastupnik **Drago Krpina (HDZ)** napomenuo je da zbog nenazočnosti predstavnika predlagatelja nisu osigurani poslovnički uvjeti za vođenje rasprave.

Pojasniti administrativni postupak oko dozvola

Govoreći u ime Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu zastupnica i predsjednica Odbora, **Dragica Zgrebec** iznijela je temeljne primjedbe, te obrazložila podnijeti amandman. Zatim je u ime Kluba zastupnika SDP-a govorio zastupnik **Stjepan Henezi** koji je podupro namjeru predlagatelja, ali i ukazao na pojedine zapreke koje se mogu javiti u provedbi zakona. Upozorio je da ne postoji državno tijelo koje prati poljoprivrednu proizvodnju, pa je upitno tko bi trebao izdavati potrebnu dokumentaciju kojom bi se dokazivalo porijeklo određenog proizvoda. Postojeće potvrde dobivene su zapravo na temelju posjedovnog lista, pa služe poljoprivrednicima kao određena garancija, a često puta ovaj se

dokument i zloupotrebljava. Ocijenio je da postoji potreba da se u ovoj oblasti uvede više reda, te predložio preciziranje članka 14a. zakonskog teksta. Klub zastupnika SDP-a ocijenio je da je navedeni problem dobro uređen amandmanima Odbora za zakonodavstvo, te ga podržava, kao i donošenje podnietog zakonskog teksta.

I velike uvoznike hrane trebalo bi obuhvatiti sankcijama, ukoliko krše postojeće zakonske propise.

U ime Kluba zastupnika HSS-a, govorio je zastupnik **Petar Žitnik**. Smatra da se ovim zakonom, koji se izgleda mora donijeti, uređuju važna pitanja koja zadiru u interese velikog broja ljudi. Ocijenio je, da se, nažalost, veliki postotak hrane uvozi iako ne zadovoljavaju potrebne sanitarne i higijenske standarde. Smatra da bi se trebalo zakonski obuhvatiti i predvidjeti pojedini sporni poslovi velikih uvoznika, koji nisu obuhvaćeni zakonskim sankcijama. Upozorio je zatim na pojedine odredbe koje je ocijenio kontradiktornim, te napomenuo da ga plaši nepotrebno i dodatno birokratsko administriranje.

Ograničiti apetite velikih uvoznika

Istaknuo je da sitni proizvođači na plac donose vlastitu robu i bave se trgovinom zbog preživljavanja i plaćanja svakodnevnih troškova i računa. Smatra ujedno, da postoji opasnost i želja velikih uvoznika kako bi potpuno onemogućili maloga proizvođača zbog motiva konkurentske naravi. Složio se da bi trebalo onemogućiti švercere i preprodavače hrane, ali zakon treba približiti stvarnim potrebama poljoprivrednih proizvođača, kao i kupaca njihovih proizvoda na samom terenu. Podržao je amandmane koje su podnijeli odbori, te upozorio da predloženi zakonski tekst nikako ne bi trebao pridonositi razvoju i potrebama velikih monopolista.

Predložio je donošenje zaključaka kojima se zadužuje Ministarstvo poljoprivrede na izradu uputa nadležnim tijelima lokalne samouprave, za izdavanje odobrenja. Na temelju ovih odobrenja, fizičke osobe koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom mogle

bi vlastite proizvode legalno prodavati na tržnicama. Ujedno se određuje tromjesečni rok za izdavanje odobrenja svim poljoprivrednim proizvođačima koji to zatraže. Osim toga, nastavio je zastupnik Žitnik, potrebno je utvrditi listu proizvođača koji se smiju prodavati na tržnicama, a koji su do sada regulirani posebnim propisima. Potrebno je i utvrditi instrumentarij sprječavanja nelegalne prodaje na tržnicama, te odrediti odgovornost počinitelja, kao i odgovornost odgovarajućih inspekcijских službi i predstavnika tržnica.

Zamjerio je na kraju što raspravi nisu nazočni predstavnici predlagatelja.

Zastupnik Drago Krpina u svojoj je replici prvo podržao najveći dio izlaganja prethodnika, ali je iznenađen i konstatacijom da se mora donijeti rečeni zakonski tekst. Zatražio je da se razjasne ove ocjene koje su se čule tijekom rasprave.

Zastupnik Žitnik je odgovarajući na repliku napomenuo da je upotrijebio citirani izraz kao retoričku formu, te zamjerio što se njegovo izlaganje interpretira na pogrešan i iskrivljeni način. Javio se kaže, sa željom, da tijekom rasprave ukaže i ispravi slabe točke koje je uočio u tekstu predlagatelja.

Poljoprivredniku treba omogućiti prodaju vlastitih proizvoda bez suvišnih birokratskih restrikcija.

Zastupnik Krpina istaknuo je da njegova intervencija ne znači napad, jer se složio s većinom iznijetih ocjena i prijedloga, a zatim se u ime Kluba nacionalnih manjina za riječ javila zastupnica mr. **Zdenka Čuhnlić**.

Nakon što je ukazala na specifičnu uslužnu djelatnost koja se odvija na tržnicama, zastupnica je upozorila da je najveći dio hrvatskih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ovisan o uspjehu prodaje na tržnicama. Ukazala je zatim i na standarde i tehničke uvjete koje sukladno odredbama Poslovnika trebaju zadovoljiti sudionici prodaje na tržnicama. Upozorila je da se naš gospodarski sustav temelji na poduzetničkoj slobodi, te ocijenila da je ministar prekoračio zakonska ovlaštenja. Dodala je da su interesi potrošača najbolje zaštićeni onda kada je osigurana raznovrsna ponuda, uz istovremeni nadzor nad zdravstvenim

higijenskim i sanitarnim uvjetima, te elementarnog reda koji se mora osigurati na tržnicama.

Poljoprivredniku nije potrebno određivati status slobodnog sudionika na domaćem tržištu, već mu treba omogućiti slobodnu prodaju vlastitih proizvoda bez birokratskih restrikcija. Zbog toga što će predloženi zakonski tekst pogodovati samo uvoznicima i trgovačkim kućama, Klub nacionalnih manjina ne može podržati ovaj Zakon, zaključila je zastupnica mr. Čuhnlić.

Je li došlo do povrede Poslovnika?

Zatim je ponovno bilo riječi o povredi Poslovnika, jer je zastupnik dr. **Zlatko Mateša (HDZ)** upozorio da raspravi mora biti nazočan predstavnik predlagatelja. Ukoliko ta pretpostavka nije ispunjena, smatra da je predsjedatelj dužan utvrditi kvorum, a zastupnici bez rasprave mogu odlučiti o nastavku rasprave. Zamjerio je ujedno predstavniku predlagatelja zbog nedolaska i ignoriranja rasprave.

Predsjedavajući se djelomično složio s iznijetom konstatacijom, ali je upozorio da je rasprava već započela. Smatra ujedno, da je na ovu pretpostavku svakako trebalo upozoriti ranije.

S iznijetom se tumačenjem nije složio zastupnik Krpina, ocjenjujući da se time krše prihvaćene odredbe i zatražio primjenu Poslovnika sukladno primjedbama na koje je upozorio zastupnik dr. Zlatko Mateša. Rasprava je ipak nastavljena, a predsjedatelj je iznio pretpostavku da bi se predstavnik Vlade ipak mogao pojaviti i odgovoriti na zahtjeve i očekivanja zastupnika.

Zastupnica dr. **Ljerkica Mintas - Hodak (HDZ)** citirala je odredbu članka 108. Poslovnika, gdje se u trećem stavku nalazi formulacija o potrebi nazočnosti predstavnika Vlade na raspravi. Budući da taj preduvjet nije ispunjen smatra da se ne može nastaviti rad. Zastupnik mr. **Mato Arlović (SDP)** ocijenio je da predsjedavajući treba interpretirati moguće sporne trenutke sadržane u Poslovniku, a osobno smatra da raspravu treba nastaviti prema redosljedu i listi prijavljenih govornika.

Zatim se za riječ ponovno javio zastupnik **Vladimir Šeks (HDZ)** i zatražio kratki prekid zbog sjednice

Kluba zastupnika HDZ-a. U nastavku rada izvjestio je, da je Klub zastupnika HDZ-a ocijenio da raspravu treba prekinuti jer postupanje nije bilo u skladu s Poslovníkom.

Zastupnik Arlović, sada u ulozi predsjedatelja ponovio je ocjenu da bi ipak trebalo nastaviti raspravu, citirajući s tim u svezi, članak 227. Poslovnika. I zastupnica **Milanka Opačić** javila se za riječ, iznoseći mišljenje Kluba zastupnika SDP-a, da bi trebalo nastaviti i zaključiti započetu raspravu.

U ime Kluba zastupnika HSLs-a, javio se zastupnik **Mladen Godek**. Smatra da će predstavnik predlagatelja dobiti fonogram s rasprave, te se složio s potrebom nastavka rada Sabora.

I zastupnica dr. **Ljubica Lalić** javila se za riječ prenoseći razmišljanja Kluba zastupnika HSS-a. Izrazila je negodovanje što raspravi nisu nazočni predstavnici Ministarstva gospodarstva. Međutim, budući da je rasprava započela, bilo bi nekorektno prema ostalim prijavljenima za riječ, prekid rada. Predsjedavajući je zatim obavijestio zastupnike da je kontaktirao s pomoćnikom ministra gospodarstva **Romanom Notom** koji prati raspravu, ali poslovničke odredbe nalažu da dodatna objašnjenja zastupnicima mogu pružiti samo ministar ili njegov zamjenik.

Zakonskim mjerama potrebno je suzbijati učestale prekršaje i širenje "sive ekonomije".

Zatim je u ime Kluba zastupnika HSLs-a govorila zastupnica **Darinka Orel**. Najavila je da će podržati predloženi zakonski tekst jer se njime donose odgovarajuće uredbe o mjerama sprječavanja nedopuštene prodaje roba na tržnicama. Inače, intencija ovog Zakona odnosi se na suzbijanje "sive ekonomije", čime se uređuju gospodarski odnosi u Republici Hrvatskoj.

Onemogućiti preprodaju robe

Predložila je da se prihvati amandman Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu, kojim se precizira stavak 2. predloženog zakonskog teksta. Osvrnula se zatim i na izvješće Državnog inspektorata koji je provodio rad službi zaduženih za sprječavanje nedopuštene trgovine. Smatra da poseban problem predstavljaju osobe koje se deklariraju kao poljoprivredni

proizvođači, a zapravo se bave preprodajom robe. Napomenula je da će Klub zastupnika HSLS-a podržati predloženi zakonski tekst uz napomenu da je potrebno učinkovitije provoditi zakonske odredbe, i to od svih nadležnih tijela: inspekcije, porezne uprave i Ministarstva unutarnjih poslova.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zatim zastupnik **Hrvoje Vojvoda**, koji je upozorio da na tržnicama svoje proizvode uz poljoprivrednike, prodaju i osobe koje su: "opljačkane od banaka i raznih konzultantskih organizacija, te ljudi bez posla. Ocijenio je da predloženim mjerama država nastoji uvesti više reda, ali prije svega pogodovati uvoznicima. Upozorio je zatim, da je Republika Hrvatska, samo u prvih šest mjeseci ove godine, uvezla hrane u vrijednosti od 400 milijuna USA dolara. Uz hranu nerijetko se uvoze i potpuno nepotrebne stvari i proizvodi kojih ima dovoljno i kod nas. Istovremeno raste površina neobrađenog zemljišta, a samo u zaleđu Zadra nije kultivirano 45.000 hektara poljoprivrednog zemljišta. Snažniji razvoj poljoprivrede doveden je u pitanje i zbog brojnih restriktivnih propisa, upozorio je zastupnik, navodeći detalje koji onemogućavaju branje i prodaju gljiva i ostalih šumskih plodova. Restrikcijama se krši ustavno pravo na rad, a na tržnicama je da onemogućuje prodaju onih proizvoda kojima tu nije mjesto; od cigareta do starih tepiha.

Upozorio je ujedno da bi nadležno ministarstvo i lokalna upravna tijela, trebala pojednostaviti nabavu potrebnih dozvola za istinske poljoprivredne proizvođače.

Zbog brojnih uočenih propusta, zastupnik je predložio da se predloženi tekst odbaci, i podnese novi zakon koji bi uređio sve važne odnose i obveze na tržnicama. Istovremeno je ocijenio da će domaći proizvođač opstati usprkos tome što ne poznaje latinske nazive proizvoda koje proizvodi i prodaje već dugi niz godina.

Zaštiti prava domaćih proizvođača hrane

U pojedinačnoj raspravi koja je zatim uslijedila, prvi je govorio zastupnik **Drago Krpina (HDZ)**. Ponovno je zamjerio predstavniku predlagatelja što se nije obratio

zastupnicima i dodatno obrazložio predloženi tekst i odgovorio na utemeljena i razložna pitanja i dvojbe. Upozorio je da Hrvatska nije utemeljila otkup proizvedenih poljoprivrednih proizvoda i uredila moderno i pregledno tržište. Potrebno je ujedno osigurati zakonske preduvjete da mali poljoprivredni proizvođači mogu nesmetano plaćati svoje proizvode. Dobiveni novac predstavlja im često jedini izvor prihoda, s kojim kupuju ili plaćaju komunalne usluge i račune. Ukoliko im se oduzme ova mogućnost, tisuće običnih ljudi bit će ugroženo u temeljnim egzistencijalnim pitanjima, upozorio je zastupnik Krpina.

Velikom broju poljoprivrednika zarada na tržnicama predstavlja jedini izvor prihoda od kojeg žive i plaćaju račune.

Dodao je da bi se restriktivna primjena negativno odrazila i na području turizma, jer bi se praktički onemogućila prodaja domaćih mediteranskih proizvoda stranim turistima. Budući da država nije osigurala alternativni način prodaje, hrvatski seljaci podnijet će značajnu štetu, a jedino će profitirati uvoznici, kupci i nakupci poljoprivrednih proizvoda. Ukazao je i na slabosti Vladine politike prema poljoprivredi, na primjeru otkupnih cijena mlijeka.

Ocijenio je da će dodatni problem donijeti i skoro drastično povećanje izloženosti naših poljoprivrednika prema inozemnoj konkurenciji, a rezultat ovakve politike ogledat će se u još težem položaju seljaka. Upozorio je da Vlada istovremeno oslobađa poreznih obveza pojedine kategorije dužnika, a "trenira strogoću" na kubicama koje na placu pokušavaju prodati svoje skromne proizvode. Predložio je da se odbije predloženi zakonski tekst, uz istovremeno obvezu kojom bi Vlada donijela sve potrebne mjere za uspostavljanje modernog sustava veletržnica za otkup poljoprivrednih proizvoda.

Zastupnik **Vladimir Šepčić (SDP)** ocijenio je da treba ukloniti sve probleme koji otežavaju normalnu prodaju fizičkim osobama koje se bave prodajom vlastitih poljoprivrednih proizvoda. Podržao je donošenje amandmana Odbora za zakonodavstvo, kao i potrebu izrade registra seljačkih obiteljskih poljoprivrednih

gospodarstava. Ovaj bi posao trebalo preuzeti Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, uz nadležna tijela lokalne samouprave. Nužno je utvrditi i listu proizvoda koji se smiju prodavati na tržnicama, a koji su do sada regulirani posebnim propisima, nedovoljno dostupnima i razumljivima poljoprivrednicima. Državni inspektorat bi uz razradu odgovornosti nadležnih inspeksijskih službi, istovremeno trebao objediniti i utvrditi listu zabranjenih proizvoda koji se ne bi smjeli prodavati na tržnicama. Ministarstvo poljoprivrede trebalo bi što skorije otvoriti mogućnosti otkupa viška poljoprivrednih proizvoda, zaključio je zastupnik Šepčić.

Nakon njegovog izlaganja predsjedavajući je zaključio raspravu i podsjetio zastupnike na brojne obveze koje ih čekaju u nastavku rada Hrvatskog sabora.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

U nastavku se pristupilo očitovanju o podnijetim amandmanima. Ministar gospodarstva **Goranko Fižulić** nije prihvatio prvi amandman koji je podnio zastupnik **Vladimir Šepčić (SDP)**, a kojim se utvrđuju okolnosti prodaje poljoprivrednih proizvoda na tržištu. Zastupnik Šepčić predložio je izmjene u članku 1., tražeći da se fizičkim osobama koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom na vlastitom zemljištu omogući slobodna prodaja njihovih proizvoda na tržištu. U odnosu na postojeći tekst predložio je dodavanje formulacije - slobodna prodaja. Ministar Fižulić je ocijenio da se predloženim amandmanom ništa ne bi promijenilo, jer je tekst zapravo isti. Zastupnik je nakon obrazloženja povukao podnijeti amandman.

Vlada nije prihvatila ni amandman Odbora za zakonodavstvo kojim se predlažu izmjene i dopune u članku 2. predloženog zakonskog teksta. Ministar Fižulić istaknuo je da bi usvajanjem podnijetog amandmana smisao predloženih izmjena bio doveden u pitanje. Budući da predlagatelj amandmana nije odustao od podnijetih izmjena, pristupilo se glasovanju. Nakon brojanja glasova, predsjedavajući je utvrdio da je rečeni amandman Odbora za zakonodavstvo prihvaćen većinom glasova.

Ministar Fižulić nije prihvatio ni amandman pod rednim brojem 3., kojega je također potpisao Odbor za

zakonodavstvo, predlažući izmjene novčanih kazni sadržanih u članku 3. zakonskog prijedloga. Odbijanje je obrazložio činjenicom da je amandman vezan uz prethodni, kojega Vlada nije prihvatila. Budući da je predlagatelj ustrajao na podnijetom prijedlogu, pristupilo se glasovanju. Zastupnici su većinom glasova prihvatili i ovaj amandman Odbora za zakonodavstvo.

Na kraju je ministar prihvatio posljednji amandman kojega je podnio Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu. Predsjedatelj je zatim zaključio raspravu, te riječ dao zastupnici dr. **Ljubici Lalić** koja se javila u ime Kluba zastupnika HSS-a. Ona je zamolila predsjedavajućeg za desetminutnu stanku. Obrazložila je da su nužne konzultacije, jer se radi o zakonu koji je vrlo osjetljiv i nepovoljan za seljačku populaciju. Isti

zahtjev i obrazloženje iznio je i zastupnik **Vladimir Šeks** govoreći u ime Kluba zastupnika HDZ-a.

Nakon stanke zastupnica **Lalić** istaknula je, da je Klub zastupnika HSS-a, imajući u vidu prihvaćene amandmane podržao donošenje rečenog Zakona. Zatražila je ujedno od Vlade da u tromjesečnom roku podnese Zakon o tržnicama koji bi omogućio plasiranje robe domaćih proizvođača. Istodobno su povukli već podnijeti prijedlog zaključaka. Govoreći u ime Kluba zastupnika HDZ-a, zastupnik **Vladimir Šeks** ponovio je potrebu o uspostavi sustava veletržnica, gdje bi se proizvođačima obiteljskih gospodarstava omogućila neposredna prodaja. Zbog ulaska Republike Hrvatske u WTO, trebalo bi osigurati i snažnije poticaje za poljoprivredne proizvode. Predložio je da Vlada povuče iz procedure ovaj tekst

po hitnom postupku predloži novi prijedlog zakona. U slučaju da Vlada odbije ovaj prijedlog, Klub zastupnika HDZ-a neće moći podržati njegovu donošenje, zaključio je zastupnik Šeks.

Budući da je Vlada ostala kod podnijetog zakonskog teksta, predsjedavajući je pozvao zastupnike da se očituju o podnijetom prijedlogu, najavljujući da će se sukladno prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a glasovati pojedinačno. Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o trgovini prihvaćen je većinom glasova, zajedno s prihvaćenim amandmanima. Za ovaj prijedlog glasovalo je 67, a protiv 33 zastupnika, a glasovanje je zaključeno napomenom da je Klub zastupnika HSS-a povukao predložene zaključke.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI

Međunarodno tržište traži veće standarde i kvalitetu

Hrvatski je sabor nakon provedene rasprave prihvatio predloženi zakonski tekst zajedno s amandmanima, u tekstu kako je uputio predlagatelj Vlada RH, a u hitnom postupku radi potrebe da se ubrzaju pripreme za turističku sezonu 2003.

Sabor je ujedno obvezao Vladu da najkasnije u roku 6 mjeseci podnese prijedlog novog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti na što se obvezala i sama ministrica turizma u svome uvodnom i zaključnom izlaganju.

O PRIJEDLOGU

Važećim Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti (donesen 1995. godine) te kasnijim izmjenama, hoteli i drugi

smještajni objekti definirani su kao ugostiteljski, što bitno utječe na način i postupak utvrđivanja minimalnih uvjeta za kategoriju. Zakon propisuje vrste i nazive objekata koji se kategoriziraju.

Prema odredbama važećeg Zakona postupak kategorizacije provodi Ministarstvo turizma za objekte iz skupine hotela s tri, četiri i pet zvjezdica, a za ostale objekte nadležni županijski uredi. Radi tog rješenja Ministarstvo turizma nije imalo direktan uvid i kontrolu nad provođenjem cjelokupnog procesa kategorizacije. Temeљem Zakona donesen je Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kojim su propisane definicije pojedinih vrsta objekata, te elementi i standardi za njihovu kategorizaciju.

Do sada je kategorizirano 406 hotela i 206 ostalih objekata iz skupine hoteli, dok oko 80 objekata iz skupine hoteli u kojima su bili smješteni prognanici i izbjeglice još nije kategorizirano. Zbog 10 godišnjeg neinvestiranja u turizam, te nezavršenog procesa privatizacije, s provođenjem kategorizacije bilo je velikih problema jer veliki broj objekata, posebno hotela, nije mogao zadovoljiti propisane uvjete.

Budući da Hrvatska ima oko 50 posto hotela s jednom i dvije zvjezdice, a međunarodno tržište traži veće standarde i kvalitetu, Hrvatska se tome morala prilagoditi. Veliki tour operatori koji diktiraju svjetske turističke tokove, ugovaraju hotele s najmanje tri zvjezdice a tendencija je prelazak na 4 zvjezdice.

Pored toga, očekuje da će kroz privatizaciju, u Hrvatskoj doći do novih ulaganja u smještajne objekte, te je važno renovirati postojeće objekte, a nove graditi po međunarodno priznatim standardima. To će u narednom razdoblju, navodi predlagatelj, osigurati veću konkurentnost hrvatskog turizma.

No, postoji i činjenica da je dio objekata, zbog zahtjeva tržišta, povećao određene standarde ali ih zbog zakonskih ograničenja nije moguće odgovarajuće valorizirati.

Ovim Prijedlogom Ministarstvo turizma pokreće postupak rekategorizacije, najprije hotelskih, a zatim i drugih smještajnih objekata.

Razlog što se predlagatelj odlučio za hitni postupak donošenja je u tome što proces rekategorizacije treba završiti najkasnije do lipnja 2002. godine kada počinje ugovaranje sa stranim tour operatorima za 2003. godinu.

Bez toga, Hrvatska bi i u 2003. godini nudila veliki broj hotela s jednom ili dvije zvjezdice na čemu se ne mogu očekivati veći efekti od turizma. Naime, kvaliteta smještajnih objekata, posebice hotela, uvjetuje strukturu gostiju, dužinu turističke sezone i financijske rezultate. Učinkovitija rekategorizacija smještajnih objekata treba rezultirati poboljšanjem ukupne kvalitete smještajne ponude.

RADNA TIJELA

Zakonski prijedlog razmotrila su saborska radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** je podupro njegovo donošenje i na tekst podnio amandmane. Prvim je zatražio da se pravne i fizičke osobe smatraju ugostiteljima. Tu je mogućnost ministrica turizma **Pave Župan-Rusković** u izjašnjavanju o amandmanima, odbacila, obrazlažući da zakonska odredba važećeg zakona smatra da pravne i fizičke osobe, primjerice odmarališta i kantine nisu ugostitelji, nego samo organiziraju usluge smještaja i prehrane za svoje djelatnike, članove ili umirovljenike. Zakon posebno uređuje tko može obavljati ugostiteljsku djelatnost (trgovačka društva, zadruge, trgovci, pojedinci, i obrtnici koji ispunjavaju uvjete propisane za obavljanje te djelatnosti). Budući da je predstavnik Odbora, **Josip Leko** u toku izjašnjavanja o amandmanima

ostao pri svome stavu da su svi koji se bave tom djelatnošću ugostitelji, većina je glasovanjem prihvatila to obrazloženje.

Odbor je zatražio da se tekst predloženog zakona nomotetnički uredi što je ministrica prihvatila, ali nije, kao ni zastupnici glasovanjem, naredni amandman Odbora koji smatra da su stavci 1. i 2. članka 8. međusobno u suprotnosti. Protiveći se tome ministrica je rekla da stavak 1. propisuje da se kategoriziraju objekti iz skupine hotela, a samo pojedine vrste smještajnih objekata iz skupine kampovi i drugih vrsta objekata za smještaj, jer postoje i drugi smještaji kao što su prenoćišta i planinarski domovi. Stavak 2. nije u suprotnosti s prvim jer propisuje ovlaštenje ministra turizma da podzakonskim aktom odredi koje se vrste smještajnih objekata kategoriziraju, te način kategorizacije. To su poduprli zastupnici glasovanjem.

Nadalje, Odbor je zatražio da se brišu članci 18. i 19. važećeg Zakona jer su ta rješenja već obuhvaćena člankom 8. ovog Prijedloga jer će ministar utvrditi sve vrste, kategorije, oznake i načine označavanja, te način kategorizacije.

Neprihvaćajući ovo traženje ministrica je odbacila to tumačenje jer suprotno od članka 8. ovog Prijedloga, važeće odredbe zakona uređuju da (članak 18.) ugostiteljski objekt može imati naziv jedne vrste ugostiteljskih objekata, ovisno o vrsti usluga koje se pretežno pružaju u tome objektu (picerija ne može biti restoran) a naziv (članak 19.) vrste ugostiteljskog objekta se može promijeniti ako su ispunjeni propisani uvjeti za pružanje druge vrste usluge.

Odbor je zatražio a ministrica prihvatila preciznije rješenje u slučaju upravnog spora kategorizacije objekta.

Odbor je smatrao nepotrebnim da Ministarstvo turizma utvrđuje ispunjavanje uvjeta za posebni standard, odnosno posebnu kvalitetu (članak 14.) jer je sadržajno već utvrđen u članku 9. Prijedloga. Ministrica je odbila da postoji podudarnost odredbi pojasnivši da se u prvom slučaju utvrđuje posebni standard, odnosno kvaliteta a u drugom se daje ovlaštenje ministru turizma na donošenje podzakonskog akta kojim će se propisati uvjeti i elementi koji moraju biti ispunjeni za pojedini standard. Ovo su obrazloženje prihvatili zastu-

pnici glasovanjem koje je zatražio predstavnik Odbora.

Odbor za zakonodavstvo je podnio amandman na (članak 19.) upotrebu termina "pravo korištenja" jer takvo, kao samostalno pravo ne postoji. To ministrica nije prihvatila spomenuvši da je "korištenje" širi pojam od vlasništva ili zakupa, spomenuvši pritom koncesiju. Traženje Odbora da se precizira formulacija da objekt ispunjava uvjete o posebnom standardu a ne ugostitelj, ministrica je prihvatila, ponudivši i svoje preciznije rješenje u tom smislu. U slučaju prvog dijela amandmana predstavnik Odbora je zatražio glasovanje ali tu primjedbu zastupnici nisu prihvatili.

Odbor je predložio produženje roka sa 6 na 9 mjeseci nakon kojeg vremena prestaju postojati uvjeti utvrđeni za kategoriju. Ovo je traženje ministrica uzela u obzir ali nije drugi dio amandmana kojim bi se utvrdilo da Ministarstvo turizma rješenjem utvrđuje prestanak važenja rješenja (zakon predlaže "postojanje uvjeta"). Ministrica je pojasnila da traženje Odbora nije u skladu sa Zakonom o općem upravnom postupku jer se rješenje ne izdaje na rok. Odbor je ostao kod svoga amandmana o kojem se glasovalo ali nije prihvaćen. S amandmanskim rješenjem - građanin može iznajmljivati objekt do 20 postelja, ako je vlasnik, a brisalo bi se iz članka 34. Zakona ako je "nositelj prava korištenja", ministrica je bila suglasna. Prihvatila je da vidno istaknuti naziv usluge koje objekt pruža bude uz hrvatski jezik pisan latiničnim pismom.

Ministrica je prihvatila amandmanska rješenja prema kojima se usklađuje tekst zakona s Ustavom, Zakonom o sustavu državne uprave, Zakonom o jedinicama lokalne, područne (regionalne) samouprave, prestanak važenja Zakona o Financijskoj policiji.

Između ostaloga - amandman rješava da gospodarski inspektor u slučaju da se ugostitelj ne pridržava radnog vremena, izriče usmeno rješenje, pečati uređaje, opremu i prostorije u kojima se obavlja ugostiteljska djelatnost i u roku 5 dana donosi pisano rješenje o zabrani rada u trajanju 30 dana od dana usmenog rješenja. Uređuje - ukoliko se u lokalnu nalaze pokvarljive namirnice ugostitelj je dužan u roku 24 sata tražiti privremeno opećaćivanje u prisutnosti gospodarskog inspektora, a opet se pečati, te da žalba protiv

rješenja ne zadržava izvršenje rješenja.

Odbor je polazeći od prosudbe, amandmanom zatražio da ne treba izricati mjeru oduzimanja predmeta kojim se počinu prekršaj (kampiranje izvan kampa) jer se radi o imovini veće vrijednosti.

Osim toga, ukazao je na potrebu da predlagatelj preispita pojedina rješenja i tekst uredi do konačne rasprave o ovom zakonskom prijedlogu.

Pitanja na koja ukazuje tiču se problema oko kategorizacije ugostiteljskih objekata; da se to obavi u kratkom roku; i ne zna se hoće li kategorizacija iziskivati dodatna sredstva iz proračuna.

Odbor je ukazao i na načelna pitanja - izricanja mandatne kazne; zanemarivanja rješenja koja su mijenjana uredbama Vlade. Stavljajući primjedbe na nepreciznost određenih rješenja, Odbor je zatražio da se ovlasti Stručne službe Hrvatskog sabora da obavi redakcije teksta prije njegove objave u "Narodnim novinama", te da Sabor obveže Vladu da najkasnije u roku 6 mjeseci podnese prijedlog novoga, cjelovitog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti.

Odbor za turizam je o zakonskom tekstu raspravljao kao matično radno tijelo ne protivući se hitnom postupku donošenja, i prihvaćajući razloge - bolje ukupne učinke hrvatskog turizma.

RASPRAVA

Zastupnicima se obratila u ime predlagatelja ministrica turizma **Pave Župan-Rusković**. Naglasila je potrebu da se zakon donese u hitnom postupku zbog usklađivanja s međunarodnim standardima kategorizacije, te mogućnosti da se ugovore kapaciteti za slijedeću godinu.

Budući da će ugovori biti potpisani do kraja lipnja do tada se planira završiti rekategorizacija, rekla je.

Nepopuniti te kapacitete znači propustiti oko 100 milijuna eura, a treba računati s boljom kategorizacijom i drugačijom strukturom gostiju.

Usljedilo je izjašnjavanje u ime radnih tijela. **Valter Drandić** u ime Odbora za turizma a **Josip Leko** u ime Odbora za zakonodavstvo. Osim onoga što je napisano u izvješću

predstavnik je upozorio da se novim modelom kategorizacije ubrzava postupak samo za hotele i to one koji imaju dodatne standarde ali ima i određenih nedostataka za viši stupanj kategorizacije. Nije razvidno hoće li uvođenje novog modela kategorizacije iziskivati dodatna sredstva iz Državnog proračuna, rekao je.

Prešlo se na izjašnjavanje u ime klubova zastupnika. U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić** ocjenjuje da ovo područje zahtijeva sustavno promišljanje i uzimanje u obzir mišljenje struke (hotelijera) a posebnu povezanost, smatra, treba obratiti na smjernice Europske unije koje naglašavaju potrebu zaštite potrošača. Primjedbe koje je potom uputio ticale su se zakonom predloženih rješenja.

Konkretno - ako se dopušta da pojedini smještajni objekti započnu s radom prije nego pribave rješenje o kategoriji od Ministarstva, treba propisati pod kojim će se to uvjetima dopustiti. Sve je prepušteno ministru i podzakonskom aktu, a to bi trebalo regulirati zakonom, ne dopuštajući da takvo rješenje donosi sam ministar.

Što se tiče rješenja koja govore o tome pod kojim se uvjetima obavlja ugostiteljska djelatnost i pod kojim prestaje, a sam zakon predviđa prestanak minimalnih uvjeta, zastupnik smatra da treba dodati odredbu - ukoliko nestane jedna od pretpostavki temeljem kojih je izdano rješenje.

Osim predloženih izmjena, sadržanih u predloženom zakonu, Klub drži kako je potrebno posegnuti još i za izmjenama i dopunama važećeg zakona, primjerice uzeti u obzir uzance koje se donose na poslovne običaje.

Ukazujući na potrebu da se donese novi cjeloviti zakon osvrnuo se na probleme koje je u uvodnom izlaganju iznijela ministrica turizma spominjući i podatke o broju kategoriziranih hotela te činjenicu da još 50 posto hotela ima jednu ili dvije zvjezdice.

U vezi s time je konstatirao - neće kategorizacija pridonijeti poboljšanju hrvatskog turizma nego investiranje u hrvatski turizam.

No, rak-rana hrvatskog turizma jest nedostatna i loša izvanpansionska ponuda i ako izostane ulaganje u tom smislu, za očekivati je jednako mršav prihod od turizma. Teško je za očekivati povećanje prihoda ulažući

samo u smještajne kapacitete, rekao je, dodavši da će podržati zakon s nadom da će biti predložen novi zakon o ugostiteljstvu.

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Branka Baletić** je rekla da je Klub svjestan hitnosti da se obavi posao rekategorizacije i započnu ugovaranja sa stranim touroperatorima.

Polazeći od činjenice da veliki tourooperatori ugovaraju hotele s najmanje 3 i više zvjezdica, a očekuje se da će privatizacijom doći do većih ulaganja u smještaj, zaključuje da predložene odredbe ne zadiru u temeljna načela. Riječ je o tehnološkim izmjenama koje omogućavaju bržu i učinkovitiju rekategorizaciju, te se donose mjere jedinstvene klasifikacijske djelatnosti, da bi došlo do poboljšanja ukupne kvalitete ponude i usklađenja ponude s međunarodnim standardima.

Nakon što je iscrpljena lista prijavljenih za raspravu, u završnoj riječi, ministrica turizma **Pave Župan-Rusković** je navela razloge upućivanja ovog zakona u saborsku proceduru. Cilj je - povećati prihod i potrošnju, rekla je. Nije se složila s ocjenom da je ona loša, navodeći podatak da je 4 milijarde dolara uz sve postojeće probleme, ipak velik uspjeh.

Spomenula je i produženje sezone za 15 dana, u usporedbi s 1990. godinom.

Pravilnici koji će uslijediti bit će fleksibilniji u smislu prilagođavanja potrebama pojedinih objekata da dosegnu kvalitetu ponude i postizanje cijene.

Što se tiče primjedbe zastupnika Tadića, drži da se samo po sebi razumije da zvjezdice nisu same sebi cilj.

Ujedno je napomenula da će uskoro predložiti novi zakon a primjedbe, prijedloge i amandmane ugraditi u tekst zakona.

Prije glasovanja ministrica se očitovala o amandmanima Odbora za zakonodavstvo koje smo prikazali u obradi radnih tijela.

Glasovalo se - zastupnici su jednoglasno prihvatili Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

M.P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSEBNOJ POREZU NA LUKSUZNE PROIZVODE

Hrvatski sabor je prihvatio ovaj zakonski prijedlog u hitnom postupku donošenja koji je uputio predlagatelj Vlada Republike Hrvatske.

Uređuje da nadležnost nad naplatom i nadzorom posebnih poreza, uključujući i posebni porez na

luksuzne proizvode prelazi. Temeljem odredaba Zakona o carinskoj službi, ti se zadaci prenose s Porezne uprave na Carinsku upravu. Zakon je donesen hitnim postupkom jer se nadležnost prenosi 1. siječnja 2002. godine.

S prijedlogom su bili suglasni Odbor za financije i Državni proračun

i Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu.

U raspravi, zakonski prijedlog u hitnom postupku podržala je **Jadranka Katarinčić Škrlić** u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a. **O zakonu se glasovalo i prihvaćen je većinom glasova 95 "za" i 1 "suzdržan".**

M.P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PLAĆANJU DOPRINOSA ZA OSNOVNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U 2002. GODINI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PLAĆANJU DOPRINOSA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE ZA 2002. GODINU

Nov pristup financiranju

Hrvatski je sabor u objedinjenoj raspravi u hitnom postupku prihvatio oba zakonska prijedloga kako ih je uputio predlagatelj Vlada Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima, a utvrđuju stope doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje.

O PRIJEDLOZIMA

... O OSNOVNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Zakon se donosi radi osiguranja potrebnih sredstava za ispunjenje zakonom utvrđenih prava i obveza. Utvrđuju se stope doprinosa za obveznike plaćanja redovnog doprinosa, posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu i posebnog doprinosa za prava u slučaju ozljeda na radu i profesionalne bolesti.

Konkretno - stope doprinosa za obveznike plaćanja doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje: za doprinos iz plaće po stopi od 9 posto; za doprinos na plaće po stopi od 7 posto; za osiguranike - osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost,

odnosno profesionalnu djelatnost samostalno u obliku zanimanja po stopi od 16 posto na osnovice utvrđene općim aktom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje; za poljoprivrednike obveznike plaćanja doprinosa po stopi od 11 posto na osnovicu utvrđenu općim aktom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske; doprinos za naknade koje isplaćuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje za prava s osnova profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja po stopi od 24,56 posto; poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu na osnovice koje utvrđuje općim aktom Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje po stopi od 20 posto; za sve druge obveznike plaćanja doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje po stopi od 16 posto na osnovice utvrđene općim aktom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Zakon uređuje stope posebnog doprinosa za prava u slučaju ozljeda na radu i profesionalne bolesti: za doprinos na plaće po stopi od 0,47 posto; za doprinos na osnovice utvrđene općim aktom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje po stopi od 0,47 za sve druge obveznike plaćanja

posebnog doprinosa za prava u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Poslodavci koji su registrirani za zapošljavanje invalida - za invalide koje zapošljavaju i za osobe ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju, čije su smetnje utvrđene posebnim propisima, oslobođeni su plaćanja doprinosa na plaću.

Nadalje, određuje da su poslodavci oslobođeni plaćanja doprinosa na plaće kod zapošljavanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prema odredbi članka 38. stavka 3. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u roku godine dana od dana zaposlenja, uz uvjet da u tom roku ne otpuste drugog zaposlenika ili otkažu ugovor o radu.

Uređuje se da su poslodavci koji su registrirani za zapošljavanje invalida, za invalide koje zapošljavaju i za osobe ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju čije su smetnje utvrđene posebnim propisima, oslobođeni plaćanja doprinosa na plaću.

Sredstva ostvarena posebnim doprinosom za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje vodi izdvojeno kao posebni fond.

Ukupna sredstva iz doprinosa predviđena za 2002. godinu iznose 11.476.000 kuna a ulaze u državni proračun.

Razlog hitnom postupku donošenja je u potrebi da se doprinosi primjenjuju od 1. siječnja 2002. godine.

... O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Predloženim zakonom osiguravaju se sredstva za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i individualne kapitalizirane štednje. Sredstva za mirovinsko osiguranje osiguravaju se plaćanjem doprinosa po stopama utvrđenim zakonom kao i ostalih prihoda, a za svaku kalendarsku godinu stope utvrđuje Hrvatski sabor.

Doprinosi se obračunavaju u postotku od osnovice za plaćanje doprinosa, po stopi utvrđenoj u visini koja omogućuje da se očekivanim prihodima od doprinosa i drugim prihodima pokriju očekivani izdaci za provedbu osiguranja i isplatu mirovina. Plaćaju ih osiguranici, poslodavci te drugi obveznici utvrđeni zakonom. Ostali prihodi za provedbu mirovinskog osiguranja su prihodi iz državnog proračuna za pokriće izdataka za prava ostvarena pod povoljnijim uvjetima te prihodi od dividenda, kamata i drugo.

Kao razlog za primjenu hitnog postupka predlagatelj navodi da predložene stope doprinosa treba početi primjenjivati od 1. siječnja 2002., te da se osigura kontinuitet prijava sredstava za podmirenje prava i obveza iz mirovinskog osiguranja.

RADNA TIJELA

...O OSNOVNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Zakonski prijedlog razmotrila su saborska radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovog zakona i nije se protivio hitnom postupku donošenja. Uputio je i amandmane. Zatraženo je da se otkloni mogućnost da poslodavac ne može biti oslobođen plaćanja doprinosa na plaće ako otkáže, odnosno

raskine ugovor o radu bilo kojem svome zaposleniku na bilo kojim poslovima, pa i kada je do raskida ugovora došlo krivnjom zaposlenika.

Odbor za financije i Državni proračun raspravljao je o Prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo, i podržao hitni postupak. Upozoreno je na podatak upućen iz Hrvatske gospodarske komore, od pojedinih tvrtki koje su na osnovi načinjenih simulacija ustvrdile da predložena stopa od 0,47 posto dodatnog doprinosa za prava u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti predstavlja dodatno opterećenje za gospodarstvo, a stopa predstavlja povećanje nominalnog iznosa na 75 posto, u odnosu na dosadašnje. Smatraju da bi trebala iznositi 0,27 posto. **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu** podržao je donošenje zakona i u svojoj raspravi izrazio dvojbu glede usklađenosti omjera predloženih stopa doprinosa s međunarodnim konvencijama. Podržan je prijedlog da se u Zakon o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje unese obveza plaćanja zdravstvenog doprinosa za slučaj nesreće na radu i profesionalnog oboljenja jer je bilo značajnih odstupanja poslodavca a podržano je i prijelazno rješenje. **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** je o Prijedlogu raspravljao kao matično radno tijelo, podržao je donošenje zakona i predloženi način osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti, te rješenje ocijenio boljim od dosadašnjeg, te i to da se uspostavlja cjelovit sustav osnovnog zdravstvenog osiguranja kojeg provodi jedan pravni subjekt.

Međutim, članovi su upozorili da prema podzakonskim aktima, Vlada mora u roku 30 dana od stupanja na snagu zakona o zdravstvenom osiguranju, na prijedlog Ministarstva zdravstva propisati opseg prava na zdravstvenu zaštitu, kao i uvjete i način provođenja dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Budući da to nije učinjeno niti je predložen zakon o imovinskom cenzusu o kojem ovisi opseg ostvarivanja prava vezanih uz visinu primanja, te i stoga što je premla učinjeno na upoznavanju zdravstvenih ustanova i građana s odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju, izvjesno je, navodi se, da se Zakon o zdravstvenom osiguranju neće moći primjenjivati danom stupanja na snagu tj., sa 1. siječnja 2002. godine. Pojedini članovi su upozorili na neopravdane razlike u visini doprinosa za zdravstveno osiguranje koje

plaćaju poslodavci i osiguranici pri čemu smatraju da veći doprinos za poslodavce nema opravdanja a suprotno je i međunarodnim konvencijama.

RADNA TIJELA

...O MIROVINSKOM OSIGURANJU

O ovom su zakonskom prijedlogu raspravljala saborska radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo**, je proveo raspravu kao zainteresirano radno tijelo, podupro je donošenje zakona i nije se usprotivio da se prilikom donošenja primijeni hitni postupak. Uputio je i amandmane. Prvim, da se izvrši zamjena riječi u stavku 5. članka 2. tako da će djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju moći obavljati fizičke i pravne osobe. No, rad redovitih učenika i studenata ne obavlja se u vidu zapošljavanja sa sklapanjem ugovora o radu već o angažiranju njihova rada na obavljanju određenog posla tj. temelju ugovora o djelu. Drugim je amandmanom Odbor zatražio brisanje članka 18. predloženog zakona a uređuje da doprinos iz i na plaće i druge osnovice osiguranja koji se obračunava i plaća za 2001. i ranije godine, plaća se za sve osiguranike koji su bili osigurani u tom razdoblju samo za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti po stopama koje propisuje ovaj zakon. Traženje proizlazi iz toga što nije prihvatljivo rješenje o povratnom djelovanju ovog zakona, - predlagatelj nije obrazložio da postoje posebno opravdani razlozi za to; - što se visina doprinosa utvrđuje zakonom za svaku godinu, pa je nedvojbeno koja je stopa u kojem razdoblju važila, kao i način obračunavanja doprinosa; - što je u postupku donošenja Zakon o dospjelim a nenaplaćenim porezima, carini, doprinosima i državnim jamstvima. Odbor je zatražio da predlagatelj dodatno obrazloži opstojnost odredbe stavka 2. članka 17. jer nije razvidno radi čega se Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje oslobađa plaćanja doprinosa na naknade umjesto plaće, budući da predlagatelj u točki 3. Prijedloga navodi suprotno kao posljedicu donošenja ovog zakona. **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** o ovom je prijedlogu raspravljao kao matično radno tijelo i predložio Saboru donošenje ovog zakona. **Odbor za financije i Državni proračun** proveo je raspravu kao zainteresirano radno tijelo, podržao hitni postupak i podupro donošenje zakona.

RASPRAVA

Važan korak u 3. reformi

Zastupnici su se dogovorili da objedine raspravu o ovim zakonskim prijedlozima, ali su neki, nakon iznošenja stava Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, prigovorili (Glavaš, Petričević-Babić, Milas) što nisu upoznati s dnevnim redom sjednice. Odgovoreno im je da je utvrđen kasno prethodnog dana, a oni nisu bili prisutni.

Nakon toga uslijedila je rasprava koju je započeo **Viktor Brož** govoreći o stavu Kluba zastupnika HSLŠ-a, koji daje podršku zakonskom prijedlogu o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje. Prema mišljenju koji je iznio - donošenjem novog Zakona o zdravstvenom osiguranju koji treba stupiti na snagu 1. siječnja 2002. godine učinjen je važan korak u reformi zdravstvenog sustava. Njime se određuju prava iz zdravstvenog osiguranja i osigurava način financiranja a ovaj o plaćanju doprinosa nužan je prateći zakon, potreban da bi se mogao primijeniti Zakon o zdravstvenom osiguranju. Klub drži važnim da se prije stupanja na snagu zakona, građanima dade mogućnost da izaberu dopunsko osiguranje i sklope ugovori o dopunskom osiguranju s osiguravateljem. Iako zakon stupa na snagu 1. siječnja 2002. godine, osiguranci još uvijek ne znaju gdje i kako sačiniti ugovor o dopunskom osiguranju, a također ne znaju dovoljno o svojim pravima i mogućnostima korištenja zdravstvene zaštite. Stoga Klub predlaže da se obveže Vladu da prije stupanja na snagu zakona započne provoditi učinkovit način upoznavanja građana s odredbama novog Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Dr. Miroslav Furdek je u ime Kluba zastupnika HSS-a rekao da je zakon o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje, prilagodba zakona o prikupljanju i plaćanju doprinosa novom zakonu o zdravstvenom osiguranju koji treba stupiti na snagu 1. siječnja 2002. godine. Novost je, međutim posebni doprinos za prava u slučaju ozljeda na radu i profesionalne bolesti, a predlagatelj - prigovor je zastupnika - ne navodi predviđeni iznos sredstava, pa nije jasno hoće li prikupljena sredstva biti dostatna, ali je za pozdraviti rješenje primjene prava u slučaju ozljeda na radu i profesionalne bolesti za sve koji

su osigurani kod osiguravajućih društava, počinje teći tek po isteku valjanosti ugovora a najkasnije do 31. prosinca 2002. godine.

Slijedom primjedbi sindikata kako bi stope doprinosa iz plaće (9 posto) i na plaću (7 posto) trebalo izjednačiti nije jasno u kojem postotku, to više što nezadovoljstvo iskazuju i sindikati i poslodavci koji smatraju da ne dolazi do bitnog pojeftinjenja radne snage.

Za pohvalu je rješenje kojim se regulira oslobađanje plaćanja doprinosa za poslodavce kada zapošljavaju hrvatskog branitelja ili invalide.

Primjećuje, međutim, da nema zakona o dopunskom zdravstvenom osiguranju koji treba pripomoći da se zakon o zdravstvenom osiguranju primijeni 1. siječnja 2002. godine kao ni podzakonskih akata, te je upitna primjena navodnog zakona s navedenim datumom. Zbog toga smatra upitnima financijske i ostale efekte novog Zakona o zdravstvenom osiguranju, tražeći ujedno matično ministarstvo da informira javnost o odgodi primjene i samog zakona.

Što se tiče zakona o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje, predstavlja put prema normalnom funkcioniranju mirovinske reforme.

Hrvatsko zdravstvo nije zakinuto

Za repliku se javio **Ivan Milas (HDZ)** rekavši da je doneseno niz zakona kako bi se rasteretili troškovi rada a zapravo donose smanjenje plaća i zdravstvene zaštite, a to znači snižavanje životnog standarda.

U odgovoru na repliku **dr. Miroslav Furdek** je napomenuo da hrvatsko zdravstvo nije ostalo zakinuto nakon donošenja Zakona o smanjenju stope izdvajanja jer je to namirio državni proračun a Klub zapravo postavlja pitanje financijskog efekta.

Ivan Milas je bio mišljenja da će u proračunu biti sve manje novaca za te svrhe, te da je za očekivati gubitak prava u prvom stupu.

Dr. Miroslav Furdek je uzvratilo da stope ostaju iste, a da se uvodi nova stopa od 0,47 posto za slučaj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.

Dr. Karmela Caparin u ime Kluba zastupnika HDZ-a je uvodno rekla da se Klub protivi hitnom postupku donošenja zakona, napomenuvši kako ne treba očekivati stupanje na snagu 1. siječnja 2002. godine zbog nerazrađenih akata, te da je za očekivati da će doći do prolongiranja. Dodala je

da nije definirano dopunsko zdravstveno osiguranje, te da je javnost neinformirana. Stoga postavlja pitanje - što s pacijentima koji to dopunsko osiguranje trebaju platiti i što im novo donosi. Upitala je - znači li to i novu financijsku katastrofu za Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje koje je dopunskim osiguranjem trebalo upotpuniti svoj financijski fond sa milijardu i 300 milijuna kuna. Osim toga, dodala je zastupnica, nije definiran imovinski cenzus niti je predložen Zakon o imovinskom cenzusu.

S obzirom na to da se uvodi rješenje kojim se posebni doprinos za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti vode u posebnom fondu, Klub želi znati kolika će biti ta sredstva i hoće li ona biti dostatna. Podsjeća da se tu radi o svim vrstama medicinske pomoći, ortopedskim pomagalicama, rehabilitaciji, naknadi za troškove prijevoza, te za naknadu plaća za vrijeme bolovanja.

Pripomenula je kako predstavnici sindikata upozoravaju da je smanjenje stope za zdravstveno osiguranje s tendencijom povećanja zaposlenosti ostalo bez pravih efekata.

Zbog ocjene kako zakon neće stupiti na snagu 1. siječnja, Klub zastupnika HDZ-a pri glasovanju ostaje suzdržan, rekla je njegova predstavnica.

Zakon o zdravstvenom osiguranju stupa na snagu 1. siječnja 2002. godine a primjenjivat će se od trenutka kada Ministarstvo zdravstva donese sve podzakonske akte (najkasnije do 30. lipnja).

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Snježana Biga-Friganović** je ukazala na intencije zakonskog prijedloga i njegova osnovna zakona rješenja. Ujedno je izrazila zadovoljstvo što se u Mirovinskom fondu provodi detaljna analiza lažnih mirovina te upozorila na rješenje o poticanju zapošljavanja hrvatskih branitelja.

Istaknula je da Zakon o zdravstvenom osiguranju stupa na snagu 1. siječnja 2002. godine a primjenjivat će se od trenutka kada Ministarstvo zdravstva donese sve podzakonske akte. Još je potrebno donijeti zakon o mirovinskom ili dohodovnom cenzusu, a zakon će se tek tada primjenjivati.

Inače, rekla je, Klub podržava donošenje predloženih zakona.

Postoji interes javnosti

Za riječ se, u okviru pojedinačne rasprave koja je uslijedila, javila **Jadranka Kosor** izrazivši zadovoljstvo rješenjem o oslobađanju od plaćanja doprinosa na plaće u slučaju zapošljavanja hrvatskog branitelja. No, prigovorila je da je prekratak rok od godinu dana koji se propisuje u rješenju, zbog prevelikog broja nezaposlenih hrvatskih branitelja, a njih je 37 tisuća. Nužno je također, što prije donijeti zakon o zapošljavanju invalidnih osoba što je za njih još teže ostvarivo ako se ima na umu ukupna brojka od 400 tisuća nezaposlenih osoba.

Polazeći od upozorenja kako se zakon neće moći početi primjenjivati od 1. siječnja, upitala je ministra zdravstva ima li već razrađene sustave. Izrazivši ujedno uvjerenje kako je Ministarstvo upoznato s time da su građani zainteresirani za buduće funkcioniranje njihovih prava, upozorila je kako novi zakon o zdravstvenom osiguranju treba, kao što je obećala bivša ministrica, predvidjeti određeni iznos za opremu novorođenčeta.

Zastupnicu je također zanimalo, slijedom najava da u domovima zdravlja više neće biti pedijatar i ginekologa, što će biti s time, pogotovo što u raspravi o reformi zdravstva o ovom pitanju nije bilo govora.

Predsjedatelj **mr. Mato Arlović** je obećao da će njezina pitanja prosljediti Ministarstvu zdravstva koja će na njih odgovoriti u pisanom obliku.

Snježana Biga-Friganović je, kao predstavnica Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, odgovorila na postavljeno pitanje - u zakonu o zdravstvenom osiguranju jasno se kaže da u roku 30 dana od stupanja na snagu Zakona treba donijeti podzakonske akte, a u tom razdoblju vrijede akti koje je donio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Nakon što je iscrpljena lista prijavljenih za raspravu riječ je zatražio ministar zdravstva **dr. Andro Vlahušić**. Zahvalio je zastupnicima na sudjelovanju u raspravi konstatiravši kako je težište rasprave bilo na zakonu o zdravstvenom osiguranju. Ujedno je zaključio kako zakon o

mirovinskom osiguranju ne donosi veće probleme, te da je proces mirovinske reforme na pravom putu.

Dodao je - budući da je pitanje zdravstvenog osiguranja izuzetno značajno očekuje aktivnu potporu Sabora.

Novina je zakonskog prijedloga - uvođenje posebne stope za ozljede na radu i profesionalne bolesti, što će

Veliki broj građana neće plaćati participaciju, i to djeca do 18. godine života, trudnice, invalidi sa 80 i većim postotkom oštećenja, oboljeli koji su na kemo i radioterapiji, svi kronični bolesnici koji se liječe u bolnicama, a također i skupina ljudi koji će podlijegati odredbama zakona o imovinskom cenzusu.

donijeti uštede u hrvatskom zdravstvenom sustavu, rekao je. Naime, do sada su doprinosi išli u privatna osiguranja, a hrvatski zdravstveni sustav je bio taj koji je plaćao troškove.

Što se tiče pitanja zastupnika, a ista zanimaju cijelu hrvatsku javnost - što nakon stupanja zakona na snagu sa 1. siječnja, 2002. godine, napominje da je krajnji rok za njegovo provođenje 30. lipnja 2002. godine u kojem razdoblju treba donijeti provedbene akte, dok zakon o imovinskom cenzusu treba donijeti Sabor.

Zakon regulira pitanja - što je za građane besplatno i u kojem opsegu, te na koji način plaćati usluge. Valja znati, rekao je ministar, da veliki broj građana neće plaćati participaciju, i to djeca do 18. godine života, trudnice, invalidi sa 80 i većim postotkom oštećenja, oboljeli koji su na kemo i radioterapiji, svi kronični bolesnici koji se liječe u bolnicama, a također i skupina ljudi koji će podlijegati odredbama zakona o imovinskom cenzusu. Participacija se neće plaćati u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Slijedom pitanja zastupnice Kosor o pedijatrijama i ginekolozima, ministar je odgovorio da je potaknuta suradnja sa svim stručnim udrugama pedija-

tara, ginekologa, Hrvatskom liječničkom komorom, Hrvatskim liječničkim zborom, te zainteresiranima oko rješavanja problema smanjenog nataliteta. U pedijatriji neće biti posebnih promjena, rekao je. Što se tiče ginekologa, u pripremi je anketa radi određivanja kako ovo pitanje urediti u pojedinim sredinama, s obzirom na potrebe. Naglasivši kako neće biti revolucionarnih rješenja, napomenuo je da je od svih pitanja najvažnija zaštita žena i djece.

Izrazivši zadovoljstvo zbog izraženih pohvala na rješenje o stimulaciji zapošljavanja invalida, odgovorio je i na sugestiju zastupnice Kosor kako treba produljiti predloženi rok stimulacije zapošljavanja, ministar je odgovorio da nažalost s obzirom na gospodarsku situaciju Hrvatska ne može isfinancirati tolike potrebe.

Spomenute porodne naknade i iznosi za opremu novorođenčadi neće biti smanjeni u narednoj godini, rekao je, a ovisno o financijskom stanju zemlje, moguće je očekivati povećanje.

Nakon provedene rasprave, uslijedilo je izjašnjavanje o amandmanima upućenima na Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje u 2002. godini. O podnijetim amandmanima Odbora za zakonodavstvo očitovao se ministar zdravstva dr. Andrija Vlahušić, i oba prihvatio. Glasovalo se potom o zakonskom tekstu. Prihvaćen je većinom glasova (72 "za", 1 "protiv" i 22 "suzdržana").

Glasovalo se i o prijedlogu Kluba zastupnika HSLS-a da se obveže Vladu da prije stupanja na snagu zakona o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje započne provoditi učinkovit način upoznavanja građana s odredbama ovog zakona. Prihvaćen je sa 89 glasova "za" i 7 "suzdržanih". Konačni prijedlog Zakona o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje u 2002. godini prihvaćen je većinom glasova (76 "za" i 21 "suzdržan"), a prethodilo mu je izjašnjavanje predstavnika predlagatelja dr. Bože Borke Žaje o amandmanima Odbora za zakonodavstvo (prvi prihvaćen, od drugog se odustalo).

M.P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
IZVLAŠTENJU

Konačna odluka u ovlasti županijskih sudova

Hrvatski je sabor većinom glasova i hitnim postupkom donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima. Ovim se Zakonom uređuju pitanja koja se odnose na postupanje nadležnoga županijskog suda u završnom stupnju postupka izvlaštenja.

O PRIJEDLOGU

Zakon o izvlaštenju ("Narodne novine", brojevi 9/94, 35/94. i 112/00), donesen je uvažavajući maksimalnu pravnu zaštitu imovine građana u odnosu na državu, s uporištem na ustavne odredbe o nepovredivosti vlasništva.

Primjena instituta izvlaštenja je iznimna intervencija države u vlasnička ovlaštenja. Po odredbama spomenutog Zakona provodi se postupak oduzimanja prava vlasništva, tj. prava posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja kao skupa vlasničkih ovlaštenja u korist korisnika izvlaštenja. Za provođenje toga postupka Zakon je propisao nadležnost upravnoga tijela izuzev kada se radi o donošenju odluke o utvrđivanju postojanja interesa Republike Hrvatske čije donošenje je u nadležnosti Vlade Republike Hrvatske.

Postupak izvlaštenja provode, prema Zakonu, tijela državne uprave u prvom i drugom stupnju, a u konačnici, radi osiguranja sudske zaštite prava građana i pravnih osoba, te radi osiguranja zakonitosti, odlučuje Upravni sud Republike Hrvatske. Međutim, postavilo se pitanje pune jurisdikcije Upravnoga suda RH u

svezi Zakona o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokola br. 1, 4, 6, 7. i 11. uz Konvenciju ("Narodne novine", broj 18/87). Upravo u svezi s navedenim Ustavni sud RH je svojom odlukom ("Narodne novine", broj 112/00), od 8. studenog 2000. godine ukinuo odredbe članka 22., članka 25. točke 7. i članka 36. stavka 3. Zakona o izvlaštenju koje se odnose na zakonom propisanu nadležnost upravnih tijela za provođenje postupka izvlaštenja, obrazlažući svoju odluku time da odredbe navedenih članaka nisu u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a samim time niti u skladu sa Ustavom RH. Uvažavajući navedenu Odluku Ustavnoga suda RH i rukovodeći se praksom Europske Komisije i Europskoga suda, predlagatelj se opredijelio da zadrži nadležnost za provođenje postupka izvlaštenja pri upravnim tijelima prvoga i drugoga stupnja, a umjesto dosadašnje nadležnosti Upravnoga suda RH opredijelio se da nadležnost u završnom stupnju prenese na županijski sud kao sud pune jurisdikcije. Slijedom navedenoga, ovim se Zakonom uređuju pitanja koja se odnose na postupanje nadležnoga županijskog suda u završnom stupnju postupka izvlaštenja. Tako će biti udovoljeno zahtjevima spomenute Konvencije, a zakonska rješenja biti će pravednija u odnosu na postojeća. Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva. Tako, u Konačnom prijedlogu Zakona stoji da o izvlaštenju u prvom stupnju odlučuje ured državne uprave nadležan za imovinskopravne poslove u županiji, odnosno ured Grada Zagreba nadležan za imovinskopravne poslove,

a u drugom stupnju odlučuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa. Protiv drugostupanjskog rješenja o izvlaštenju može se podnijeti tužba mjesno nadležnom županijskom sudu. Kako su županijski sudovi sudovi pune jurisdikcije, a na teritoriju RH postoji 21 županijski sud, kadrovski i stručno ekipiran, predlagatelj se opredijelio da se postupak po tužbi u predmetima izvlaštenja prenese u nadležnost ovih sudova.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio nekoliko amandmana. Amandmanska intervencija na članak 2. objašnjena je time što je odlukom Ustavnoga suda RH utvrđeno da ukinute odredbe i to članak 22, članak 25, točka 7. i članak 36, stavak 3. prestaju važiti na dan 31. prosinca 2001. godine, a to znači da su te odredbe sadržaj ovog Zakona do toga datuma. Radi toga se ne može dodavati neki "novi" članak 22. odnosno točka 7 u članku 25, kao ni stavak 3. u članku 36. Kako se ustavnopravno pitanje koje je osnova Odluke Ustavnoga suda rješava dodanim člankom 21a. i dodanim člancima 42a. do 42h, te člankom 6. ovoga Zakona, odredbe članka 3. i 4. ovoga Zakona kojima se predlaže u istovjetnom tekstu dopuniti odredbe članka 25. i 36. su suvišne, te ih treba izostaviti iz pravnih i nomotehničkih razloga. Nadalje, Odbor za zakonodavstvo podnio je amandman na članak 3. i članak 4. Razlozi brisanja

ovih odredaba sadržani su u obrazloženju amandmana na članak 2.

Amandmanskom intervencijom u članku 5, članku 6. i članku 7. nomotehnički se uređuje izričaj.

AMANDMANI

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** amandman na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju podnio je zastupnik Vladimir Šeks, Predsjednik Kluba zastupnika HDZ-a. Amandmanskom intervencijom brisao bi se članak 42.g, jer se navedenim člankom ne osigurava potpuna pravna zaštita građana i pravnih osoba u Republici Hrvatskoj koja se jamči Ustavom RH. Inače, članak 42.g glasi: "Protiv odluka vijeća nisu dopušteni žalba i revizija".

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je zastupnica **Vesna Podlipec (SDP)**. Rekla je da će Klub zastupnika SDP-a podržati predloženi konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o izvlaštenju kojeg je Vlada RH uputila Saboru i to po hitnom postupku. Ovim prijedlogom zakona po mišljenju Kluba zastupnika SDP-a u potpunosti je uvažena odluka Ustavnog suda RH od 8. studenog 2000. godine, a kojom odlukom su ukinute odredbe članka 22, 25. točke 7. i članka 36. stavka 3. Zakona o izvlaštenju i to iz razloga upitnosti jurisdikcije Upravnog suda RH u završnom stupnju postupka izvlaštenja, a sve u svezi poštivanja odredbi Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Naime, prema mišljenju Ustavnog suda RH u postupcima koji se vode po Zakonu o izvlaštenju odlučuje se o građanskim pravima, odnosno obvezama, o čemu trebaju odlučivati zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sudovi, u postupku koji mora biti pravičan, što između ostalog znači da mora biti usmen i kontradiktoran. A tom zahtjevu nije odgovarao postupak pred Upravnim sudom RH koji u upravnim sporovima rješava na nejavnoj sjednici. Zato je sada sudska zaštita u postupku izvlaštenja po tužbi protiv drugostupanjskog rješenja o izvlaštenju regulirana člankom 5. izmjena i dopuna i to tako da je

propisana nadležnost i postupak pred županijskim sudom kao sudom pune jurisdikcije. "Po našem mišljenju upravo na ovaj način uvažena je kako odluka Ustavnog suda RH tako i praksa Europske komisije Europskog suda prema kojem se ne radi o povredi Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, ako je u postupku osigurano naknadno preispitivanje odluke od strane tijela koje udovoljava traženim uvjetima, tj. od suda pune jurisdikcije", rekla je zastupnica. Predloženo rješenje da je konačna odluka o rješavanju imovinsko pravnih odnosa u postupku izvlaštenja povjerena nadležnosti županijskih sudova, zastupnici SDP-a smatraju dobrim stoga što se radi o sudovima koji su izuzetno ažurni, kojih ima 21 u RH, što će omogućiti brzo i efikasno postupanje, te okončanje postupka iz te oblasti u što kraćem roku, a sve u svrhu uvažavanja maksimalne pravne zaštite imovine građana u odnosu na državu. Hitnost postupka podržavaju iz razloga da ne bi došlo do obustave provođenja postupka izvlaštenja, s obzirom da ukinute odredbe zakona prestaju važiti sa danom 31. prosinca 2001. godine.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je zastupnica **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)**. Rekla je da Klub zastupnika HDZ-a uvažava razloge zbog kojih se po hitnom postupku donosi ovaj Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju, te posebno pozdravlja potrebu donošenja zakona koji će osigurati skraćivanje postupka izvlaštenja. "Smatramo da su te odredbe dobre, jer smo do sada bili svjedoci namjernog ili nenamjernog odugovlačenja u velikom broju predmeta kada i nisu postojali pravi razlozi ili su barem bili dvojbeni", rekla je zastupnica Dropulić. Klub zastupnika HDZ-a podržava i način provođenja ovog postupka, što znači da predmete u prvom redu rješavaju državni uredi pri županijama, nakon toga, žalbeni postupak pokriva ministarstvo, i na kraju, tužbu rješava županijski sud. "Mislimo da svi oni imaju mnogo kvalitetnih ljudi i onih koji znaju provoditi te postupke i da zbog toga nije potrebno da sve ove postupke provodi sud. No, nužno je da se u ovaj prijedlog zakona uvede i institut utvrđenja interesa ne samo Republike Hrvatske, nego i županija ili gradova većih od 30 tisuća stanovnika. To u dosadašnjem Zakonu o izvlaštenju nije pisalo. Postojao je komentar zakona, iz kojeg se moglo

razlučiti da se to odnosi i na županije. Međutim, mislimo da bi bolje bilo da to piše i u zakonu, jer bilo bi bolje da i županije i gradovi imaju neposredno pravo u tome sudjelovati, znači utvrđivati svoje interese", rekla je zastupnica. Osvrnula se i na članak 42.g. u kojem se kaže da protiv odluka Vijeća nisu dopušteni žalba i revizija. Smatra da se još jednom treba promisliti o ovom članku. Ovdje je provedena analogija između Upravnog suda i nemogućnosti žalbe na rješenje Upravnog suda, pa je zato to sad provedeno i u ovaj zakon. "No, znamo da je nepovredivost vlasništva jedna od temeljnih vrednota ustavnog poretka RH, da treba osigurati maksimalnu pravnu zaštitu imovine građana u odnosu na državu. Ako bi ovakvo rješenje ostalo, značilo bi da građani imaju pravo samo podnijeti tužbu Ustavnom sudu i bojim se da bi Ustavni sud nakon ovakvog rješenja mogao biti zakrčen sa predmetima. Jer kad je izvlaštenje u pitanju, svi znamo da su ljudi vrlo osjetljivi", rekla je zastupnica Dropulić.

Predsjedavajući, gospodin Mato Arlović tada je zaključio raspravu o tekstu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

O podnesenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo i Kluba zastupnika HDZ-a očitovao se gospodin **Miljenko Kovač**, zamjenik ministricе pravosuda. Sve amandmane Odbora za zakonodavstvo Vlada je prihvatila. Amandman Kluba zastupnika HDZ-a Vlada nije prihvatila. Klub zastupnika HDZ-a obrazlaže svoj amandman time da takvom odredbom prava građana neće biti dovoljno zaštićena. Gospodin Kovač naglasio je da je sudska zaštita koja bi se uvela ovim novim zakonom kreirana po uzoru na Zakon o upravnim sporovima, a poznato je da kada bi Upravni sud donio presudu po načelu pune jurisdikcije nije bio dopušten nikakav redovni niti izvanredni pravni lijek. Stajala su i tada građanima na raspolaganju samo dva pravna lijeka, mogao se podići zahtjev za zaštitu zakonitosti i ustavna tužba. «Dakle, ovim režimom koji se sada uvodi položaj građana se uopće ne pogoršava u odnosu na dosadašnje

stanje, i to je razlog zbog kojega Vlada amandman ne prihvaća”, rekao je zamjenik ministrice pravosuđa, gospodin Kovač. Na ovo očitovanje Vlade odgovorio je predlagatelj amandmana, zastupnik Vladimir Šeks (HDZ). Rekao je da je Vlada predložila u članku 42.g. da kada se vlasniku oduzme zemljište, odnosno kada se oduzme vlasništvo i kada odluku o tome donese Vijeće županijskoga suda, da se protiv takve odluke o izvlaštenju vlasništva ne može uložiti ni

žalba ni revizija. Vlasništvo je po Ustavu nepovredivo, a i odredba članka 18. Ustava kaže da se jamči pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom, a ovo je upravo odluka prvog stupnja pred sudom, rekao je zastupnik Šeks. Prihvatanje ovakve odredbe u članku 42. da protiv odluke suda nije dopuštena žalba je izravno kršenje članka 18. Ustava RH, smatra Šeks. Ostao je kod amandmana i zatražio glasovanje.

Kako je Vlada ostala kod svog stanovišta, glasovalo se o amandmanu Kluba zastupnika HDZ-a. Amandman nije prihvaćen. Ovime je zaključena rasprava.

Tada se pristupilo glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona. Zastupnici su većinom glasova (71 glasova "za", 22 "protiv" i 3 "suzdržana") donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

S.F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O VLASNIŠTVU I DRUGIM STVARNIM PRAVIMA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA

Produljenje rokova

Većinom glasova i hitnim postupkom donesene su izmjene i dopune Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i izmjene Zakona o zemljišnim knjigama, kojima se prvenstveno produljuju rokovi za pet godina, odnosno do 1. siječnja 2007., u kojem su, među ostalim, zemljišnoknjižni sudovi dužni osnovati i preoblikovati zemljišne knjige sukladno odredbama Zakona.

Predlagatelj ovih zakona bila je Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOZIMA

... O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VLASNIŠTVU I DRUGIM STVARNIM PRAVIMA

Odlukom Ustavnog suda RH od 17. studenoga 1999. ukinuta je odredba članka 367. stavak 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Ta odredba određuje da u slučaju kad je na istom zemljištu izgrađeno više zgrada koje su upisane kao zemljišnoknjižna tijela zasebna od zemljišta na kojem su izgrađena, sud

će na zahtjev vlasnika bilo koje od zgrada spojiti sva ta zemljišnoknjižna tijela u jedno zemljišnoknjižno tijelo uz opis prava vlasništva na njemu u korist svih vlasnika zgrada kao suvlasnika cijele tako stvorene nekretnine s jednakim suvlasničkim dijelovima. Svojom je Odlukom Ustavni sud odgodio prestanak važenja osporene odredbe za godinu dana od dana objave odluke o njezinom ukidanju, a kako je Odluka objavljena u Narodnim novinama, broj 137/99. od 14. prosinca 1999. navedena je odredba prestala važiti 15. prosinca 2000. godine.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima određuje se brisanje odredbe članka 367. stavak 4. Zakona jer je u izravnoj vezi s ukinutom odredbom te se dodaje nova odredba (članak 388. iza stavka 3.) prema kojoj u rok za stjecanje dosjelošću nekretnine koje su na dan 8. listopada 1991. godine bile u društvenom vlasništvu, kao i za stjecanje stvarnih prava na tim nekretninama dosjelošću, ne računa se i vrijeme posjedovanja proteklo prije toga dana. Ujedno se predlaže izmjena (stavak 5. članka 388. Zakona zaštita povjerenja u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga neće se primjenjivati u

korist stjecanja do kojih dode unutar roka od pet godina od stupanja na snagu ovog Zakona, ako se njime stječe nekretnina na kojoj je bilo

Budući da se navedenim izmjenama i dopunama prije svega produljuje rok za odgodu pravila o zaštiti povjerenja iz Zakona, a čiji krajnji rok istječe 31. prosinca 2001. godine, traži se hitnost postupka kako ne bi došlo do neželjenih i dalekosežnih posljedica zbog prekoračenja tih rokova pri čemu bi ujedno i RH bila izložena objektivnoj odgovornosti za štetu (isti razlozi i za hitnost ovog drugog zakona).

upisano društveno vlasništvo a nije brisano prije stupanja na snagu ovog Zakona) da se rok od pet godina a koji istječe 31. prosinca 2001. produlji do 1. siječnja 2007. godine, dakle za pet godina.

Na taj je način i nadalje odgođena primjena pravila o zaštiti povjerenja

u zemljišne knjige kako bi izvan-knjižni nositelji prava na nekretninama mogli u tom roku protiv svakog upisanog stjecatelja, neovisno o tome je li bio pošten ili nije, zahtijevati upis neupisanih prava odnosno brisanje ne valjanih neistinitih upisa.

Budući da se navedenim izmjenama i dopunama prije svega produljuje rok za odgodu pravila o zaštiti povjerenja iz Zakona, a čiji krajnji rok istječe 31. prosinca 2001. godine, traži se hitnost postupka kako ne bi došlo do neželjenih i dalekosežnih posljedica zbog prekoračenja tih rokova pri čemu bi ujedno i RH bila izložena objektivnoj odgovornosti za štetu (isti razlozi i za hitnost ovog drugog zakona).

...O IZMJENAMA ZAKONA O ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA

Prema sadašnjoj odredbi članka 224. stavaka 2. i 3. Zakona o zemljišnim knjigama izvanknjižni nositelji stvarnih prava kao i nadležno Državno odvjetništvo dužni su u roku do 5 godina od stupanja na snagu Zakona pokrenuti postupak za upis stvarnih prava glede nekretnina i svih promjena na njima. U tom roku odgođena je primjena pravila o zaštiti povjerenja u zemljišne knjige. Izvanknjižni nositelji prava na nekretninama zaštićeni su tako da u tom prijelaznom razdoblju izgube sva neupisana prava zbog djelovanja pravnih učinaka zaštite povjerenja u potpunost zemljišne knjige.

Kako rok utvrđen ovim člankom istječe 31. prosinca 2001. to bi njegovim istekom izvanknjižni nositelji prava na nekretninama uslijed nastupa djelovanja pravnih učinaka zaštite povjerenja u potpunost zemljišnih knjiga izgubili svoja neupisana prava. Budući da zemljišne knjige i nadalje odražavaju visok stupanj neusklađenosti sa stvarnim stanjem i da postoji velik broj neupisanih nekretnina i stvarnih prava i kod fizičkih i pravnih osoba, sada se izmjenama Zakona navedeni rok produljuje za daljnjih pet godina do 1. siječnja 2007. godine.

Kako 31. prosinca 2001. istječe i obveza sudovima da u roku do pet godina od dana stupanja na snagu Zakona osnuju i preoblikuju zemljišne knjige sukladno odredbama Zakona, predlaže se produljenje tog roka do 1. siječnja 2007. godine.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbor za zakonodavstvo podržali su na zajedničkoj sjednici donošenje ovih obaju zakona, a na Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zemljišnim knjigama podnijeli su dva amandmana kojima se predloženi tekst uređuje na odgovarajući način (brisati riječi javnih dobara i općih dobara u odredbi nadležno općinsko državno odvjetništvo dužno je u roku iz stavka 1. ovog članka pokrenuti postupke za upis stvarnih prava na nekretninama kojih je nositelj RH, javnih dobara i općih dobara).

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora rasprava o ova dva zakonska prijedloga je objedinjena i prvi je riječ zatražio u ime Kluba zastupnika HSLS-a **Mario Kovač (HSLS)**. Govorio je šire o Odluci Ustavnog suda u vezi sa Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ali i o samom važećem Zakonu koji je, kaže, bitan za stvaranje povoljnog i atraktivnog okruženja za strane i domaće ulagače. Jedan od temeljnih preduvjeta za stvaranje takvog okruženja i pravne sigurnosti je sredenost zemljišnih knjiga odnosno pravilo o zaštiti povjerenja i istinitosti i potpunosti zemljišnih knjiga. Sada se predlaže prolongiranje roka unutar kojeg se ne bi primjenjivalo pravilo o zaštiti povjerenja u zemljišne knjige, rekao je, među ostalim zastupnik, konstatirajući da se čini da ne preostaje ništa drugo nego biti nezadovoljan realnošću u kojoj ćemo se glede pravne sigurnosti činjenica nalaziti kao država još godinama.

Nužna sredstva ali i drugačija organizacija rada

Ljubica Lalić (HSS) govorila je u ime Kluba zastupnika HSS-a. Iako je predloženi zakon (vlasništvo i stvarni odnosi) po broju članaka malen vrlo su značajni učinci koje će postići. Zakonodavac je donošenjem tog Zakona 1996. želio ponovno usvojiti postulat suvremenih europskih pravnih sustava, jedinstvo nekretnine i zahvaljujući njemu postiže se pravna sigurnost i omogućuje pouzdano

vođenje zemljišnih knjiga, što je od presudne važnosti za pravni promet, rekla je, među ostalim zastupnica ne zaobilazeći sadržaj Odluke Ustavnog suda i odredbu Zakona prema kojoj se u rok za stjecanje dosjelošću nekretnina koje su na dan 8. 10.1991. bile u društvenom vlasništvu kao i na stjecanje stvarnih prava na tim nekretninama dosjelošću, računa i vrijeme posjedovanja proteklo prije tog dana. Tu odredbu smatramo apsurdnom, a na intenzitet apsurdnosti ukazuju posljedice koje su temeljem nje nastale mnoge nekretnine koje su do donošenja Zakona bile u društvenom odnosno državnom vlasništvu preko noći bez kune naknade postaju privatno vlasništvo. U predloženim izmjenama sada se navodi da se to ne računa u rok dosjelošći i ovakva je izmjena trebala biti donesena davno prije jer ona ne ispravlja štetne posljedice koje su se dogodile od 1. listopada 1997. kad je zakon stupio na snagu pa do dana prestanka važenja te odredbe, tj. do konca 2000. godine.

Klub zastupnika HSS-a nije zadovoljan s odgodom primjene načela o zaštiti povjerenja u zemljišne knjige jer da se time produžava vrijeme pravne nesigurnosti što drži vrlo štetnim. Nužno je potpuno srediti zemljišne knjige kako bi se potakao promet nekretnina a upisana hipoteka hipotekarnom vjerovniku bila bi garancija osiguranja hipotekarne tražbine. Za sređivanje zemljišnih knjiga nužna su sredstva ali i drugačija organizacija rada i od Vlade se očekuje da ozbiljnije pristupi ovom problemu koji je česta kočnica poticanja poduzetništva, rekla je, među ostalim.

Klub zastupnika HSS-a podržava predložene izmjene i dopune Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, rekla je.

Miroslav Rožić (HSP) u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a navodi da je rasprava o ova dva zakonska prijedloga objedinjena jer su međusobno bitno povezani, izviru jedno iz drugog i rješavaju ista ili slična pitanja vlasničkih odnosa odnosno usklađenosti zemljišnih knjiga sa stvarnim vlasnicima.

Upozorava da je užasna i poražavajuća činjenica, uz onu da u Hrvatskoj ima 1,1 milijun neriješenih sudskih predmeta, da 80 posto zemljišnih knjiga nije u skladu sa stvarnim stanjem korištenja zemljišta i objekata. Znači ispravno je upisano

20 posto vlasništva nad nekretninama i zemljištem u Hrvatskoj što je katastrofalna činjenica iz koje se pokušava već duže vrijeme izaći pa je i donesen Zakon o zemljišnim knjigama, a sada se zadani rok iz tog Zakona produžuje.

Pravi razlog produljenja tog roka je što je nemoguće takav kaos u zemljišnim knjigama i toliku, 80-postotnu neusklađenost riješiti u pet godina, a nije moguće ni u pedeset godina na ovakav način, smatra zastupnik. Pita ujedno zašto ne koristimo pozitivna iskustva u tome onih država koje su se nalazile ili se nalaze u sličnom postupku i stanju sa zemljišnim knjigama. Navodi pri tome primjer Mađarske (s njom smo dijelili monarhiju a i imali iste probleme zemljišnih knjiga) koja je, kada je željela stimulirati ulaganje i strani kapital u Mađarskoj, a znalo se da bez sređivanja vlasničkih odnosa sa zemljišnim knjigama to neće ići, u jednom trenutku i jednim zakonom, političkom voljom, proglasila je katastarske knjige, koje su bile u skladu 80 posto sa stvarnim stanjem, zemljišnim knjigama. Zastupnik ne vidi razloga, kaže, da i mi tako ne postupimo to više što imamo rijetku sreću da nam je stanje u katastru upravo obrnuto nego u zemljišnim knjigama. Ne postupi li se tako ili slično opet ćemo produljivati ovaj rok jer je to ovako nemoguće riješiti uzme li se u obzir onaj milijun neriješenih sudskih predmeta, rekao je zastupnik upozoravajući da ovako trpimo goleme štete u gospodarstvu i pri ulaganjima.

Pravi razlog produljenju tog roka je što je nemoguće takav kaos u zemljišnim knjigama i toliku, 80-postotnu neusklađenost riješiti u pet godina, a nije moguće ni u pedeset godina na ovakav način.

Nužno je uspostaviti novi ured za usklađivanje između katastarskih i zemljišnih knjiga, informatizirati cijeli sustav i onda ćemo imati šansu

riješiti taj cijeli problem a tek onda računati na ozbiljnija strana ulaganja, rekao je na kraju.

Potrebno cjelokupno rješavanje vlasničkih odnosa u zemljišnim zajednicama

Darko Šantić (HNS) izrazio je u ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a nezadovoljstvo što su ova dva zakonska prijedloga došla prebrzo na dnevni red te da o njima nije raspravljao ni matični Odbor za pravosuđe a trebao je, a i zastupnik, kaže, nije pripremljen za raspravu. Također se osvrnuo na spomenutu Odluku Ustavnog suda i naglasio da treba zaštititi i vlasništvo za razdoblje od 1941. do 1990., a pravnici znaju kako je funkcionirao i bivši (u Jugoslaviji) zakon o vlasništvu i kakva su bila pravila igre u pogledu dosjeloosti nekretnina bivših zemljišnih zajednica. Predložio je da se u rok za stjecanje dosjelošću nekretnine (članak 2. Konačnog prijedloga zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima) ne računava vrijeme proteklo prije 8. listopada 1991. ukoliko rokovi za dosjeloost nisu započeli teći prije 6. 4. 1941. Takvim rješenjem na neki bi se način spasili ili pomoglo ljude koji nekretnine koriste generacijski već niz godina a nisu im priznata vlasnička prava.

Drugo rješenje za ovaj problem je u donošenju jednog novog zakona, a dolazi inicijativa i iz PGS-a, da se razriješi posebnim zakonom pitanje vlasništva nad zemljišnim i njima sličnim zajednicama (Turopoljska općina, plemenita Blatnica, Draganić, Gorski kotar, zemljišne zajednice u Slavoniji), rekao je zastupnik i u ime ovog Kluba zastupnika predložio cjelokupno rješavanje vlasničkih odnosa u zemljišnim zajednicama i njima sličnim oblicima vlasništva.

Potpredsjednik Sabora i predsjedatelj **mr. Mato Arlović** objasnio je da su oba ova zakonska prijedloga posljedica usklađivanja postojećih zakona s odlukom Ustavnog suda i da je bilo dovoljno vremena da se prouče njihove bitne okolnosti. **Jadranka Kosor (HDZ)** složila se sa zastupnikom

Šantićem da su ovi zakonski prijedlozi brzo uvršteni u dnevni red (apelirala da se produži rok za podnošenje amandmana na neke druge zakonske prijedloge koji se razmatraju hitnim postupkom).

Mladen Godek (HSL) govorio je šire o institutu dosjeloosti koji je star, rekao je, koliko i građansko pravo, o Odluci Ustavnog suda i o njegovoj dilemi kao pravniku u vezi s tim, jer Odluka je pravno gledana apsolutno ispravna (kako sada nešto što možda nije bilo opravdano, što je bila nepravda pretvoriti u pravdu). Silno želimo da zemljišne knjige budu što središnije i spomenuti institut sada faktično stanje pretvara formalno-pravno u ispravno, no dolazi do podjele građana na dvije kategorije a i prestrašno je da se produžuje odgoda načela povjerenja u zemljišne knjige, jednog od temeljnih načela, rekao je, među ostalim napominjući da će biti suzdržan kod glasovanja o ovom zakonskom o prijedlogu.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima donesen je većinom glasova (97 za, jedan suzdržan).

Prije glasovanja o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima zakonima zamjenik ministricice pravosuđa **Miljenko Kovač** u ime predlagatelja nije prihvatio amandmane dvaju odbora jer da je, među ostalim, predložena izmjena zakona vezana samo uz rok. Međutim, nakon što je **mr. Mato Arlović** kao predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav objasnio da se radi o stvarno pravnim ovlaštenjima na nekretninama a ne o pravnoj prirodi i zatražio glasovanje, a i **Josip Leko (SDP)**, predsjednik Odbora za zakonodavstvo naglasio da predlagatelji ne odustaju od amandmana. Većinom glasova amandmani su prihvaćeni.

Zakon o izmjenama Zakona o zemljišnim knjigama donesen je jednoglasno (97 za) u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRESTANKU VAŽENJA ZAKONA O NADLEŽNOSTI ORGANA UPRAVE U POSLOVIMA UNOŠENJA, RASPAČAVANJA I ŠIRENJA INOZEMNIH SREDSTAVA MASOVNOG KOMUNICIRANJA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRESTANKU VAŽENJA ZAKONA O PREUZIMANJU ZAKONA O UNOŠENJU I RASPAČAVANJU INOZEMNIH SREDSTAVA MASOVNOG KOMUNICIRANJA I O INOZEMNOJ INFORMATIVNOJ DJELATNOSTI U JUGOSLAVIJI KOJI SE U REPUBLICI HRVATSKOJ PRIMJENJUJE KAO REPUBLIČKI ZAKON

Uklonjeni anakronizmi

Nakon kraće rasprave Hrvatski sabor je jednoglasno - hitnim postupkom - donio zakone o prestanku važenja Zakona o nadležnosti organa uprave u poslovima unošenja, raspačavanja i širenja inozemnih sredstava masovnog komuniciranja te Zakona o preuzimanju Zakona o unošenju i raspačavanju inozemnih sredstava masovnog komuniciranja i o inozemnoj informativnoj djelatnosti u Jugoslaviji, koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon. Razlog - odredbe navedenih propisa u suprotnosti su s načelima utemeljenim u aktima Vijeća Europe o slobodi izražavanja i informiranja.

O PRIJEDLOZIMA

Podsjetimo, Zakon o nadležnosti organa uprave u poslovima unošenja, raspačavanja i širenja inozemnih sredstava masovnog komuniciranja donesen je još u srpnju 1981. godine i do danas se primjenjuje u Republici Hrvatskoj. U drugom slučaju riječ je o zakonu preuzetom od bivše Jugoslavije koji datira iz 1974. godine a u Republici Hrvatskoj se primjenjuje od listopada 1991. godine. U obrazloženju prijedloga za njihovo ukidanje Vlada navodi da je još 1991. godine Sabor Republike Hrvatske donio Zaključke o prihvaćanju akata Vijeća Europe o slobodi izražavanja i informiranja, ali do danas nije uskladio s njima zakone o kojima je riječ. Spomenuti Zaključci odnose se na Rezoluciju 428. (1970.) s deklaracijom o sredstvima javnog priopćavanja i ljudskim pravima; Preporuku 834.(1978.) u svezi s opasnostima koje prijete slobodi tiska i televizije; Preporuku br. R(81)19. Komiteta ministara državama

članicama o pristupu informacijama u posjedu javne vlasti s aneksom te Deklaraciju o slobodi izražavanja i informiranja (1982.).

RADNA TIJELA

Prije rasprave na sjednici Hrvatskog sabora predložene zakonske akte razmotrili su **Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav** te **Odbor za zakonodavstvo** (na zajedničkoj sjednici). Oba radna tijela podržala su njihovo donošenje, uz amandmanske zahtjeve za nomotehničko dotjerivanje predloženih tekstova (članci 1. i 2.).

RASPRAVA

Nakon napomene predsjedatelja, **mr. Mate Arlovića**, da će se o ovim zakonskim prijedlozima provesti objedinjena rasprava, **Luka Bebić (HDZ)** upozorio je na povredu Poslovnika. Konstatirao je da ni za prošlu točku dnevnog reda nisu bili osigurani poslovníčki uvjeti. Najprije nije bilo kvoruma da se uopće odluči o primjeni članka 107. Poslovnika, a sada se spajaju točke dnevnog reda i to bez nazočnosti predstavnika predlagatelja (Vlada stalno ignorira ovaj Sabor) negodovao je zastupnik. **Mr. Arlović** je napomenuo da dijeli njegovo mišljenje, ali je ipak zamolio zastupnike da nastave s radom.

Glasnogovornik Kluba zastupnika HSS-a, **dr. Ante Simonić**, izjavio je da njegovi stranački kolege uvažavaju razloge za hitno ukidanje zakona preuzetih od bivše države koji onemogućavaju da se u Republici Hrvatskoj primjenjuju odluke Vijeća Europe čija je svrha osigurati neovi-

snost tiska i drugih sredstava javnog priopćavanja od kontrole države.

Mirjana Didović je najavila da će i Klub zastupnika SDP-a glasovati za prestanak važenja ovih dvaju zakonskih propisa, jer su krajnje neprimjereni demokratskom društvu. Naime, ovlaštenim upravnim tijelima omogućuju potpunu kontrolu uvoza tiska, javnih glasila i drugih sredstava masovnog komuniciranja, a jednako tako neprimjereno uređuju i rad inozemnih dopisnika i dopisništava, inozemnih javnih glasila i agencija te njihovu registraciju, odnosno upis pri nadležnom upravnom tijelu i sl. Da se doista radi o zakonima koji pripadaju prošlosti i vremenu monopolskog usmjeravanja informacija najbolje, kaže, svjedoči podatak da se do 1990. godine na temelju njih zabranjivalo unošenje inozemnih tiskanih djela koja su objavljivala kritičke napise o tadašnjoj državi.

Od 1990. godine, nakon uvođenja višestranačja, u Republici Hrvatskoj su, očito, primjenjivani neki dijelovi tih propisa koji su se odnosili upravo na upis i registraciju stranih novinara. Zbog toga se događalo, primjerice, da SDP, kao opozicijska stranka, prilikom sazivanja PRESS konferencija nije mogla dobiti od nadležnih tijela listu akreditiranih stranih novinara u Republici Hrvatskoj. Unatoč teškoćama kroz koje je hrvatska država prolazila od 1990. godine naovamo, ipak začuđuje da zakone donesene još u bivšem sustavu tek danas ukidamo, kaže zastupnica. Po mišljenju Kluba zastupnika SDP-a u interesu je samostalne Republike Hrvatske omogućiti inozemnim dopisnicima da u što kvalitetnijim uvjetima i bez suvišnih administrativnih problema slobodno izvještavaju o stanju u državi. Stoga

umjesto ovih dvaju zakona, koji prestaju vrijediti, Hrvatski sabor treba donijeti nove zakonske propise kojima bi se na primjeren način uredio i ovaj specifični segment slobode izražavanja i slobodnog protoka informacija, bez obzira na granice, zaključila je.

Nakon toga je dobila riječ predstavnica predlagatelja, zamjenica ministra kulture **dr. Biserka Cvjetičanin**, koja je pristigla u međuvremenu. Nakon njene napomene da će se donošenjem predloženih zakona staviti izvan snage odredbe koje se protive načelima utvrđenim u

aktima Vijeća Europe, **mr. Mato Arlović** je ustvrdio da se ova dva zakona moraju ukinuti u prvom redu zato jer su u suprotnosti s Ustavom RH. Naime, pravni sustav prije svega treba uskladiti s Ustavom, a onda i s preporukom Vijeća Europe, naglašava Arlović.

Uslijedilo je izjašnjavaње o amandmanima što su ih podnijela nadležna radna tijela. Predstavnica predlagatelja **dr. Biserka Cvjetičanin** informirala je zastupnike da je Vlada prihvatila amandmane Odbora, tako da su automatski postali sastavnim dijelovima konačnih prijedloga zakona.

Uz spomenute amandmanske korekcije zastupnici su jednoglasno donijeli Zakon o prestanku važenja Zakona o nadležnosti organa uprave u poslovima unošenja, raspačavanja i širenja inozemnih sredstava masovnog komuniciranja, a potom i o ukidanju Zakona o preuzimanju Zakona o unošenju i raspačavanju inozemnih sredstava masovnog komuniciranja i o inozemnoj informativnoj djelatnosti u Jugoslaviji, koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon.

M.Ko.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRESTANKU VAŽENJA ZAKONA O IGRAMA NA SREĆU I ZABAVNIM IGRAMA

Igre uređene drugim zakonima

Hrvatski sabor izglasao je ovaj zakon (predlagatelj - Vlada RH) većinom glasova (78 "za", 8 "protiv" i 20 "suzdržanih"), hitnim postupkom. Ovime je u cijelosti prestao važiti Zakon o igrama na sreću i zabavnim igrama iz 1991. te njegove izmjene iz 1994. i 1995.

Razlog za ukidanje zakona je taj što su zabavne igre uređene Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave, koji je stupio na snagu 30. lipnja 2001. Odredbe o zabavnim igrama primjenjuju se tek od 1. siječnja 2002, za kada je i predviđen prestanak važenja Zakona o igrama na sreću i zabavnim igrama.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podržao je i zakonski prijedlog i njegovo donošenje hitnim postupkom s jednim amandmanom nomotehničke naravi. Bez primjedbi i jednoglasno učinio je to Odbor za financije i Državni proračun.

RASPRAVA

Stvoriti uvjete hrvatskoj industriji zabave

Damir Kajin (IDS) upozorio je da Hrvatska mora nešto učiniti kako se ne bi u cijelosti uništila ova specifična industrija zabave, ukazavši na uspjehe koje na tom planu imaju Slovenci. Kockarnice "Hit" u Novoj Gorici zapošljavaju oko 1600 radnika i slovenskom proračunu osiguravaju godišnji prihod od 1 posto. Rekao je, također, da dubrovački kazini

Treba stvoriti uvjete da hrvatska industrija zabave može privući upravo talijanske goste, i to ponajprije tako da uvjeti poslovanja budu jednaki onima u Sloveniji i Crnoj Gori. To znači da kladionice ne mogu biti u povoljnijem sustavu nego igračnice.

zasigurno više neće moći konkurirati budvanskim, nakon što ih je preuzeo slovenski "Hit". A i Hrvatska računa na iste goste kao i Slovenci i Crnogorci. Treba stoga stvoriti uvjete da hrvatska industrija zabave može privući upravo talijanske goste, i to ponajprije tako da uvjeti poslovanja budu jednaki onima u Sloveniji i Crnoj Gori, rekao je zastupnik. To znači da kladionice ne mogu biti u povoljnijem sustavu nego igračnice. Naime, kladionice plaćaju 20 posto poreza od ukupnog prihoda, a kockarnice čak 55 posto (u Sloveniji je između 5 i 20 posto, a u Crnoj Gori 12 posto).

Ima onih koji u tome prije vide kriminal nego biznis, napomenuo je Damir Kajin, naglasivši zatim kako Hrvatska zasigurno neće izbjeći hazardne igre te da je to, stoga, bolje učiniti javnim interesom nego zabranjenim voćem. Posebno su kockarnice interesantne za pogranična područja (ako Portorož radi cijele godine zbog Casina zašto ne bi Umag).

Damir Kajin osvrnuo se zatim na sportske kladionice, kako reče po

rastu očigledno najpropulzivnijoj djelatnosti u Hrvatskoj (u prvih šest mjeseci 2001. Promet u 11 takvih kladionica iznosio je 656 milijuna kuna), što "govori prije svega o turbobnoj zbilji".

Iako se, kako reče, nameće pitanje zašto privatnici mogu, a država ne može biti uspješna, zastupnik je ocijenio da ne bi trebalo nacionalizirati kladionice već, eventualno, razmisliti da se više oporezuje promet.

Zastupnik Kajin još je napomenuo kako se slaže da vlasnik kladionice ne može biti vlasnik nogometnog kluba te ocijenio da izbacivanje domaćeg nogometa neće pogoditi kladioničare, jer je ovaj zastupljen sa samo 4 posto.

Osvrnuvši se na "treći problem" - mogu li novine objaviti nagradne igre, zastupnik je rekao da je to u Istri, Primorju uobičajena praksa te ne vidi zašto bi danas trebalo braniti nešto što se moglo i u socijalizmu.

Povreda Poslovnika

Petar Žitnik (HSS) upozorio je da je Kajin povrijedio Poslovnik (stavak 1. članka 215) jer je, iako se radi samo o prestanku važenja jednog zakona,

iskoristio mogućnost da umjesto samo o tome govori o igrama na sreću.

Mr. Mato Arlović uzvratilo je da Poslovnik nije povrijeđen, podsjetivši da je Kajina u međuvremenu upozorio da se vrati temi. Dometnuo je još da je Kajin o igrama na sreću govorio s razlogom - zato što bi trebalo da imamo Zakon o igrama na sreću.

Za repliku i ispravak netočnog navoda javila se **Dragica Zgrebec (SDP)**. Zakon o igrama na sreću donesen je 1998. i njime je najveći broj odredbi Zakona o igrama na sreću i zabavnim igrama stavljen izvan snage (osim članaka o zabavnim igrama). Prema tome, ovim se zakonom samo ukida taj preostali dio odredbi, ali ostaje na snazi u cijelosti Zakon o igrama na sreću.

Da ne nastane pravni vakuum

Usljedio je pojašnjenje predstavnika predlagatelja **Damira Kuštraka**, zamjenika ministra financija. Izrazivši žaljenje što nije mogao biti na početku rasprave, upozorio je da je riječ o tehničkoj izmjeni. Misli se da će Vlada na vrijeme prihvatiti prijedlog novog zakona o igrama na sreću, koji je u

Hrvatski sabor stigao tek pred koji dan. Ovaj zakon morao se izglasati da ne bi nastao pravni vakuum, s obzirom na to da je u lipnju izglasan Zakon o financiranju lokalne samouprave te da sve što se tiče zabavnih igara i prihoda iz tih osnova pripada lokalnoj samoupravi. Zakonski prijedlog o igrama na sreću ići će u raspravu, kako se očekuje u siječnju, po redovnoj proceduri.

Zamjenik ministra financija Kuštrak pojasnio je još, prije glasovanja, da amandman Odbora za zakonodavstvo ne može biti prihvaćen (osim ako je došlo do tiskarske greške). Zakon o igrama na sreću i zabavnim igrama iz 1991. mijenjan je dvaput, a 1998. je donesen novi Zakon o igrama na sreću, koji je poništio sve odredbe zakona iz 1991, osim zabavnih igara. Ovim se zakonom, pojasnio je još jednom, ukidaju preostale odredbe zakona iz 1991. pa tu ne bi smio stajati, kako je predložio Odbor za zakonodavstvo, i broj "Narodnih novina" 36/98.

Hrvatski sabor izglasao je prestanak važenja ovog zakona većinom glasova (78 "za", 8 "protiv" i 20 "suzdržanih").

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA

Odgoda sumnjive transakcije - na 72 sata

Hrvatski sabor bez rasprave je i jednoglasno, hitnim postupkom, izglasao ovaj zakonski prijedlog kojim se rok za zaustavljanje transakcije za koju se sumnja da je u svezi s pranjem novca produžuje sa dva na najviše 72 sata. U tom roku Ured za sprječavanje pranja novca, telefonom ili na drugi način, može obvezniku naložiti da odgodi obavljanje transakcije, s tim da o svakom nalogu za odgodu mora obavijestiti nadležno Državno odvjetništvo.

Odbor za zakonodavstvo podržao je zakonski prijedlog ne protiveći se hitnom postupku. Jednim amandmanom predložio je uređenje izričaja, tako da se precizira kako se o "izdanom nalogu za odgodu", a ne "o

odgodi" izvještava nadležno odvjetništvo. Obrazloženje - to što je Ured dao nalog ne znači i da je do odgode obavljanja transakcije došlo.

Odbor za financije i Državni proračun jednoglasno je podržao i donošenje zakona i hitni postupak. U raspravi se, ipak, čulo upozorenje da je rok od 72 sata predug te da može prouzročiti značajne štete pravnim i fizičkim osobama koje posluju pošteno. Uputno je, naime, tko će nadoknaditi nastalu štetu pravnim i fizičkim osobama osumnjičenim za pranje novca za koje se naknadno dokaže da nisu krive.

Obrazlažući razloge promjene, predstavnik predlagatelja, dr. **Mato Crkvenac**, ministar financija ukazao

je na dvije činjenice - na brojne aktivnosti u svezi sa sprječavanjem financiranja terorizma s jedne strane te druge aktivnosti u svezi s manipulacijom novca, pranjem i sl. Donijeti su brojni međunarodni akti, postoji rezolucija Ujedinjenih naroda i brojne države svoju aktivnost koncentriraju upravo na tom planu. Mnoge od njih na raspolaganju nadležnom organu imaju znatno duže vrijeme za zaustavljanje financijske transakcije, Slovenija primjerice 72 sata. Sada predviđena dva sata nisu ni približno dovoljno da bi se moglo ustanoviti išta valjano u svezi s tom transakcijom.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a, Josip Leko** je rekao da u korist

predložene promjene govori više elemenata - to što je hrvatska država geopolitički u specifičnom području, što je u tranziciji iz socijalizma u

kapitalizam te što je na Hrvatsku izvršena agresija, a i zbog socijalne situacije. Pitanje je jedino zašto, s obzirom na "instrukciju" za promjenu

takvog roka od 1991. Zakon nije promijenjen ranije.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O OSNOVNOM ŠKOLSTVU; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O SREDNJEM ŠKOLSTVU

Spriječiti dvojnost u sustavu osnivačkih prava i obveza

U objedinjenoj raspravi zastupnici su razmotrili, a onda većinom glasova i donijeli dva zakona što ih je predložila Vlada RH, a kojima se dopunjuju Zakon o osnovnom školstvu, odnosno Zakon o srednjem školstvu. Tim se zakonskim aktima omogućava prijenos osnivačkih prava nad osnovnim i srednjim školama čiji je osnivač Republika Hrvatska na jedinice područne (regionalne) samouprave na koje je prenijeto financiranje decentraliziranih funkcija u srednjem školstvu, a čija poglavarstva nisu zatražila prijenos osnivačkih prava.

O PRIJEDLOZIMA

Temeljem odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu, odnosno Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu iz sredstava državnog proračuna prestalo je od 1. srpnja 2001. financiranje izdataka koji su u području školstva (osnovnog i srednjeg) temeljem tih propisa preneseni na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. No, od stupanja na snagu tih propisa samo je dio poglavarstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave podnio zahtjev za prijenos osnivačkih prava nad osnovnim i srednjim školama čiji je osnivač Republika Hrvatska. To za posljedicu ima različit

položaj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jer su svim županijama i gradovima priznata bilančna prava za financiranje decentraliziranih funkcija u 2001., a Republika Hrvatska i nadalje, u skladu sa Zakonom o ustanovama, odgovara solidarno i neograničeno za obveze školskih ustanova nad kojima nisu prenesena osnivačka prava.

Stoga je predloženim zakonskim propisima potrebno propisati da se odlukom ovlaštenog ministarstva osnivačka prava nad osnovnim i srednjim školama prenose na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na koje je preneseno financiranje decentraliziranih funkcija u školstvu, i to sa 1. siječnja 2002. godine.

Hitnost postupka u donošenju oba zakonska prijedloga Vlada obrazlaže potrebom da se zapriječe različitosti i osigura podjednak položaj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u pogledu njihovih prava i ovlasti u sastavu osnovnog obrazovanja.

RADNA TIJELA

U svojstvu matičnog radnog tijela **Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu** suglasio se s hitnim postupkom u donošenju oba zakonska prijedloga, a napose s rješenjima u tekstu kako ih je predložila Vlada RH, dok se **Odbor za zakonodavstvo** ne protivi prijedlogu da se zakoni donesu hitnim postupkom, i podupire njihovo

donošenje uz dvije amandmanske intervencije. Amandmanima (na članak 1.) se na razvidan način uređuje prijenos osnivačkog prava nad osnovnom ali i srednjom školom na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Istodobno se nomotehnički uređuje izričaj.

RASPRAVA

Uvodno je govorio **Ivan Vavra**, zamjenik ministra prosvjete i športa.

Izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom i Zakona o srednjem školstvu polovicom prošle godine stvorene su normativne pretpostavke za proces decentralizacije školstva, a u prvoj fazi jedinice lokalne samouprave i uprave dobile su prava, a time i preuzele odgovornost u svezi s financiranjem i upravljanjem ustanovama osnovnog odnosno srednjeg obrazovanja, rekao je Vladin predstavnik. Dosad je, međutim, tek dio poglavarstava jedinica područne (regionalne) samouprave podnio zahtjev za prijenos osnivačkih prava, iako je svim županijama priznato bilančno pravo za financiranje decentraliziranih funkcija. Sada je nužno spriječiti dvojnost u sustavu osnivačkih prava i obveza što se i čini predloženim zakonima, kazao je gospodin Vavra te dodao kako očekuje podršku zastupnika.

Nakon dr. **Ante Simonića** koji je prenio stavove Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu istupali su predstavnici klubova zastupnika, a prvo je

to u ime **zastupnika HSLŠ-a** učinio **Želimir Janjić**.

Od srpnja prošle godine kada su stupile na snagu izmjene i dopune Zakona o osnovnom, odnosno Zakona o srednjem školstvu samo je dio poglavarstava jedinica područne (regionalne) samouprave podnio zahtjev za prijenos osnivačkih prava nad školama kojima je osnivač Republika Hrvatska, ustvrdio je Janjić potkrijepivši to konkretnim podacima. Od 32 grada zahtjev je podnijelo tek 11 poglavarstava, i pet županija od njih ukupno 20. Stoga je prijeko potrebno ubrzati postupak prijenosa i u tom smislu ovlastiti resorno ministarstvo da donese odluku o prijenosu osnivačkih prava na jedinice lokalne samouprave i uprave kako je ovim zakonskim aktima i predloženo.

Zaključujući raspravu Janjić je kazao kako Klub podupire amandmane Odbora za zakonodavstvo, a napose predložene zakonske akte.

Isto je učinila i **Marija Lugarić** istupajući u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Povodom Dana sv. Nikole zaželjela je svim učenicima, profesorima, studenticima i studentima pomorskih škola i fakulteta mirnu plovidbu u školovanju i životu, a predsjednik **Tomčić** ustvrdio kako vjeruje da se ovoj čestitki pridružuju svi zastupnici Hrvatskoga sabora.

Neprijeporna je činjenica da je u tijeku proces decentralizacije odgoja i obrazovanja, rekao je dr. **Ante Simonić** dodavši kako i **Klub zastupnika HSS-a** podržava predložene zakone kojima se prenose osnivačka prava nad osnovnim i srednjim školama čiji je osnivač Republika Hrvatska na sve jedinice lokalne i područne samouprave i na taj način

Predloženim će se zakonom zapriječiti različitost i osigurati podjednak položaj jedinica područne (regionalne) samouprave u pogledu njihovih prava i ovlasti u području osnovnog i srednjeg školstva.

usklađuju prava tih jedinica s njihovim obvezama u području osnovnog i srednjeg obrazovanja.

U predloženim zakonskim aktima riječ je o jednoj tehničkoj promjeni

koja implementira puno dublje sadržaje, upozorio je **Nevio Šetić** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Još u lipnju lani Klub je prilikom rasprave o decentralizaciji u sustavu obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi upozorio kako se ta strateška odluka za hrvatsko društvo i državu donosi kao rezultat želje vladajuće koalicije da jedna europska i hrvatska tradicija kao što je decentralizacija pošto-poto bude što prije ugrađena u sustav hrvatskoga društva i države i tako ispuni svoje predizborno obećanje. Klub je mišljenja da se tu ustvari radi o dirigitiranoj decentralizaciji, a te su tvrdnje sada, kaže, potpuno potvrđene predloženim izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu. Taj zakonski akt nije ništa drugo nego politički dirigitiran eksperiment, odnosno nastavak i produblivanje eksperimenta decentralizacije bez prethodnih simulacije i harmonizacije projekta na terenu. Potvrđuje to i broj dosadašnjih zahtjeva za prijenos osnivačkih prava na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, jer im još uvijek nije jasno kako će taj model funkcionirati. Na takav ih je postupak, vjeruje zastupnik, ponukao i težak položaj u kojem se nalazi naše školstvo.

Predloženi model otvara niz pitanja, a ponajprije pitanje zbog čega bi osnivačka prava trebalo koncentrirati samo na razini jedinice područne (regionalne) samouprave ako je neke srednje škole osnovala Republika Hrvatska, a druge škole jedinice lokalne samouprave, dok istodobno obveza financiranja traje za obje razine. Nedostaje i odgovor glede financiranja školstva tj. je li predlagatelj svojim zakonskim rješenjima pretegnuo na stranu jedinice područne (regionalne) samouprave, s obzirom na dosadašnji model financiranja da se oko 80 posto sredstava namiruje iz državnog proračuna, a oko 20 posto iz proračuna jedinice lokalne samouprave. Zna se da se ti omjeri u financiranju školstva nisu promijenili u praksi već samo u definiranju osnivačkih prava. Zastupnik je govorio i o nekim praktičnim posljedicama koje će imati ovi zakonski prijedlozi glede radnih prava uposlenika škola itd. Zaključujući raspravu kazao je kako Klub neće zbog objektivnih primjedbi podržati zakonske prijedloge odnosno bit će suzdržan kod glasovanja.

Dvostruka mjerila ponašanja

Zastupnici LS-a već se duže vrijeme zalažu za posvemašnju decentralizaciju svih zakona koji se tiču lokalne samouprave i drže da je krajnje vrijeme da se čitav niz naših zakona uskladi s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi, kazao je dr. **Zlatko Kramarić**. **Klub zastupnika LS-a** je i prije ukazivao na moguće probleme koji se mogu javiti kada se prema jedinicama lokalne i područne samouprave "spuštaju" nove obveze, a pritom ih ne prate financijske injekcije kojima će se to i financijski servisirati. Kramarić je zamjerio nekim zastupnicima što se dvostruko ponašaju pa u Saboru dižu ruku za ovakav zakon, a zatim se žestoko bune kada se jedinicama lokalne samouprave prepusti da same dodatnim porezima i prirezima odrede mogućnosti financiranja. Mali broj podnesenih zahtjeva za prijenos osnivačkih prava doista govori da mnoge stvari nisu na pravi način analizirane. Zakonodavac uvjerava da za provedbu zakonskih prijedloga nisu potrebna dodatna sredstva u Državnom proračunu pa zastupnika zanima tko će ta sredstva osigurati. Očito je, kaže, da će se ta sredstva morati drugdje osigurati - u proračunima jedinica lokalne samouprave i uprave pa o tome valja voditi računa kada se ovako prilično ishitreno pristupa (bez potrebnih analiza) jednom vrlo važnom procesu kakva je decentralizacija u sustavu obrazovanja. Založio se i za donošenje jednog cjelovitog Zakona o osnovnom i srednjem školstvu, a ne za izmjene koje su kozmetičke naravi. Bez obzira na primjedbe Klub zastupnika LS-a glasovat će za predložene zakone unaprijed svjestan da će to na lokalnoj razini biti vrlo bolno i teško branjivo.

Replicirao mu je **Stjepan Henezi (SDP)**. Izmjenama i dopunama Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave istima su prenesena određena prava i sredstva za obrazovanje i školstvo. Predloženo zastupnik ne doživljava kao stvaranje dodatnog nameta nego kao pokušaj uvođenja reda i sinkronizacije interesa u lokalnoj samoupravi, a napose kao pokušaj da lokalna samouprava, zakonodavac i resorno ministarstvo nađu jedan optimum u kojem će biti zadovoljena ustavna prava lokalne samouprave u oblasti odgoja i obrazovanja. Također i pronalaženje jednog optimuma u

kojem će u postizanju većih standarda u oblasti odgoja i obrazovanja jedinice lokalne samouprave moći, ako to žele, to i ostvariti nauštrb nekih nevažnijih stvari.

Zastupniku **Kramariću** nije bilo jasno zašto mu se replicira kada i on smatra da država mora uspostaviti jedan, kako je kazao "nacionalni okvir u ovoj oblasti, s tim da ga onda svaka jedinica lokalne samouprave i uprave može popunjavati sukladno svojim potrebama, tradiciji i financijskim mogućnostima". Također je ustrajao na svojoj prijašnjoj tvrdnji o dvostrukim mjerilima ponašanja nekih zastupnika koji će glasovati za zakonska rješenja da bi u situaciji kada se prirezima rješavaju disproporcije u proračunima sasvim drugačije govorili u gradskim vijećima i županijskim skupštinama u kojima sjede.

Po mišljenju **Stjepana Henezija (SDP)** nije problem u tome da zastupnici jedno govore u Saboru, a drugo u jedinicama lokalne samouprave. Osobno se, kaže, za isto zalagao i prilikom donošenja Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave.

Zastupnicu **Jadranku Kosor (HDZ)** zanimalo je kako napreduje model decentralizacije u školstvu s obzirom na podatak da su tek rijetke jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zatražile prijenos osnivačkih prava. Ima, kaže, podatak da su lanjskog ljeta (srpanj, kolovoz i rujna) gradovi i županije priskrбилe iz poreza na dohodak 78.652.451,00 kuna, a ostatak od 84.795.963,00 kuna povukli iz Fonda za poravnane. Nakon početka primjene modela decentralizacije u školstvu i obrazovanju zanima je koliko se približavamo ili udaljavamo u izjednačavanju standarda učenika i škola s obzirom na činjenicu da je standard u nekim školama na početku prošlog stoljeća, a u nekima već duboko u 21. stoljeću.

Jedinice lokalne samouprave nisu pokazale veći interes za preuzimanje osnivačkih prava jer ne znaju što ih tim činom čeka, pitajući se, naime, hoće li po preuzimanju osnivačkih prava dobiti dodatni financijski teret (kapitalna izgradnja škola npr.) i hoće li i kada Vlada odnosno država prebaciti sredstva za to primijetio je **Božidar Kalmeta (HDZ)**.

U ljeto lani doneseni su zakoni o decentralizaciji u oblasti školstva, zdravstva i socijalnoj skrbi koji prelaze u obvezu jedinica lokalne i podru-

čne samouprave, a da nisu decentralizirana i sredstva. Naime, sredstva iz ukupnih poreza nisu na odgovarajući način dana jedinicama lokalne samouprave pa smo svjedoci da čitav niz gradova i općina uvodi poreze, i prireze ili povećava postojeće kako bi to mogao isfinancirati. Tako se danas plaća račun krivo provedene decentralizacije, poslužio se zastupnik **Kalmeta** riječima **IDS**-ovca **Kajina**. Slobodno se može reći da je sve palo na leđa naših građana s tim da više nije kriva Vlada nego načelnici, gradonačelnici i župani.

Tek je dio poglavarstava jedinica lokalne i (područne) samouprave podnio zahtjev za prijenos osnivačkih prava nad školama, iako je svim županijama priznato bilančno pravo za financiranje decentraliziranih funkcija.

Otvaranje procesa decentralizacije u školstvu može donijeti određene probleme gradovima i županijama, nastavlja **Kalmeta**, napose kada je u pitanju financiranje pa bi trebalo revidirati zakone koji su bili tek početak takve decentralizacije te krenuti u doista pravu decentralizaciju tako što će se uz ovlasti jedinicama lokalne samouprave dati i odgovarajuća sredstva za to.

Dino Debeljuh (IDS) nije se složio s tvrdnjom prethodnika da jedinice lokalne i područne samouprave nisu željele preuzeti osnivačka prava jer nisu znale što ih čeka. Baš obrnuto, **Debeljuh** misli da je do takve situacije došlo jer su jedinice lokalne samouprave znale što ih čeka.

Zastupnik **Kalmeta** prihvatio je takvo tumačenje ovog **IDS**-ovca uz konstataciju kako se u prijašnjem istupu krivo izrazio.

Izbor ravnatelja škole

Riječ je potom dobio **Dino Debeljuh**. Istupajući u ime **Kluba zastupnika IDS-a** rekao je kako će govoriti u ime onih jedinica lokalne samouprave koje nisu željele prihvatiti preuzimanje osnivačkih prava jer su znale što ih čeka tj. da za to nemaju nikakve financijske osnove. Predloženi su zakoni malo preuranjeni, smatra **Debeljuh**, i odmah dodaje kako je možda trebalo dopustiti onima koji za

to sada nemaju uvjeta da niti ne preuzimaju osnivačka prava već to učine kada se stvore uvjeti ili kada uz pomoć države povećaju svoje proračune. Zastupnik drži kako vrlo brzo treba mijenjati zakone o školstvu jer se već sada događa da lokalna samouprava ne može preko svojih izvršnih organa i predstavničkih tijela bitnije utjecati na škole, a istodobno im treba osigurati sredstva za rad. Danas npr. lokalna samouprava nema mogućnost da utječe na ravnatelje škola, jer joj predviđeni broj osoba u školskim odborima takvo što ne garantira. To je važna činjenica kada se zna da se utjecajem na odabir ravnatelja automatski utječe na ekonomsko poslovanje škole i još na neke druge stvari vezane uz rad škole, tvrdi **Debeljuh**. Stoga je pozvao predstavnike resornog ministarstva da razmisle i čim prije stave u proceduru izmjene Zakona o školstvu koje će omogućiti jedinicama lokalne samouprave da preko svojih predstavničkih tijela imaju veći broj članova školskog odbora, a time i bitnije utjecati na škole. A prijedlog o decentralizaciji upravljanja školama koji nije vezan i uz decentralizaciju sredstava poziva na oprez, ocjena je **Kluba**, zaključio je zastupnik **Debeljuh**.

Glede utjecaja lokalne samouprave na izbor ravnatelja škola **Ivo Fabijanić (SDP)** napominje da već sada određeni broj predstavnika lokalne samouprave sudjeluje u izboru ravnatelja škola, ali napominje kako bi u tom izboru trebala biti dominantna struka. A što se tiče odgovornosti prema jedinicama lokalne samouprave podvlači kako ravnatelj koji ne štuje školu i dobro je ne vodi odgovara po zakonu i po struci. Takvog ravnatelja, drži, ne bi trebala mijenjati lokalna samouprava jer inicijativa koja bi došla iz škole za takav slučaj ima potporu u dijelu onih koji kontroliraju izbor ravnatelja u lokalnoj samoupravi. Svaki je početak težak, ali to ne znači da treba bježati od šanse koja se pruža lokalnoj samoupravi, a to je da same uvide i otkrije na koji način mogu i u kojem dijelu to financirati. Mnoge jedinice lokalne samouprave to neće biti u stanju učiniti, kao što je istina da mnoge u svojoj usitnjenosti uopće ne mogu funkcionirati pa će i ovo biti razlog početka njihovog objedinjavanja ne samo u teritorijalnom smislu već i u smislu zajedničkih interesa.

Po mišljenju **Dina Debeljuha** zastupnik Fabijanić govorio je o jednoj idealnoj situaciji. Osobno zna, kaže, da ima ravnatelja koji znaju (način) kako zloupotrijebiti svoj položaj i utjecati na djelatnike škole koji su u školskom odboru. Zastupnik **Fabijanić (SDP)** upozorava, međutim, kako školskim odborima, a jednako tako i lokalnom samoupravom mogu svi manipulirati, ali to nije bitno u onome što se želi postići izmjenama i dopunama ovih zakona. Zastupnik **Debeljuh (IDS)**, pak, smatra da najveća odgovornost leži na onima koji su osnivači škola, a tek onda na ravnateljima, i ponavlja još kako ima tek jedan mali broj ravnatelja koji može zloupotrijebiti svoj položaj i utjecati na školske odbore. **Stjepan Henezi (SDP)** misli kako broj podnesenih zahtjeva za prijenos osnivačkih prava ne može biti argument protivljenja donošenju ovih zakona. Dodaje, među ostalim, kako ne vidi ništa loše u tome što jedinice lokalne samouprave uvode poreze koje im dozvoljava zakon. Na potonju mu je konstataciju uzvratilo zastupnik **Debeljuh** konstatacijom da oni koji vode lokalnu samoupravu vrlo dobro znaju da nije popularno uvođenje poreza čak i ako je država ostavila takvu mogućnost. Drži kako nikome nije u interesu porezom dodatno opteretiti građane, već valja ostati u postojećim okvirima poreznog nameta budući da su građanima porezi ionako već dovoljno nametnuti.

Razlog uvođenja poreza nije postizanje popularnosti nego funkcioniranje države. "Ako se može u državi uvođenjem dodatnih poreza i njihovom pravilnom raspodjelom zahvatiti od onih koji imaju da bi se postigao standard za one koji nemaju tada je on kao SDP-ovac za takav princip", zaključio je Henezi.

U ponovnom istupu **Dino Debeljuh** je ustvrdio kako ga je prethodnik krivo interpretirao jer on (Debeljuh), kaže, nije govorio o uvođenju poreza u smislu popularnosti takve mjere. Ponovio je kako uvođenje novih poreza nije dobro, te da jedinica lokalne samouprave mora učiniti sve prije nego što se donese takvu odluku kojom će opteretiti svoje građane. "Nisam govorio o novim nego o već uvedenim porezima", uzvratilo je **Stjepan Henezi**, a **Božidar Kalmeta (HDZ)** upozorio da je Vlada dala mogućnost odnosno prisilila jedinice lokalne samouprave da uvedu čitav niz novih poreza kako bi financijski

pokrili sve ono što im je nametnuto decentralizacijom. Za sve je kriva Vlada, odnosno oni koji su u Hrvatskome saboru digli ruku za predloženu decentralizaciju, zaključio je Kalmeta.

Za **Nevia Šetića (HDZ)** činjenica je da predložena decentralizacija generira nove poreze, a zastupnik **Ivo Fabijanić** je govoreći o problemu nenaplaćenih potraživanja u općinama i gradovima upozorio na potrebu donošenja kvalitetnih zakonskih rješenja kojim će se osigurati ta naplata, i tada, kaže, ne treba poreze niti uvoditi. Problem nenaplaćenih potraživanja prisutan je u gradovima i općinama, pa tako i u Zadru kojem država duguje 50 milijuna kuna, uzvratilo je zastupnik **Kalmeta (HDZ)**. A u vrijeme HDZ-ove Vlade Grad Rijeka je u vrijeme kada je njezin gradonačelnik bio gospodin Linić zbog istog problema podnijela tužbu prema Vladi, prisjetio se isti zastupnik. "Kada bi se ta dugovanja prebacila gradovima onda bi se možda moglo razgovarati o ovome što vi spominjete", poručio je Kalmeta zastupniku Fabijaniću.

Jedinice lokalne samouprave nisu željele preuzeti osnivačka prava jer su znale što ih čeka.

Dino Debeljuh naglašava kako je nenaplaćeno potraživanje rezultat činjenice da ljudi nemaju novaca, a to u krajnjoj liniji govori da treba izbjegavati uvođenje novih poreza. S takvim se stavom nije složio zastupnik **Fabijanić**. Takvi koji ne mogu platiti predstavljaju manjinu, tvrdi ovaj SDP-ovac i o njima zapravo ništa ne ovisi. Još uvijek u našem narodu vrijedi krilatica nemoj platiti dok ne moraš, nastavlja ovaj zastupnik. I on je kao gradonačelnik, kaže, imao takvih problema, ali je polazeći od toga da se bez suglasnosti grada ne može staviti hipoteka na kuću uveo takvu mjeru za dužnike i svi su u roku od 15 dana donijeli novac.

Prisilne mjere

Kada bi takvih građana koji ne mogu platiti bilo tako malo riješili bismo sve probleme Republike Hrvatske, uzvratilo mu je **Dino Debeljuh**. Ovaj IDS-ovac kaže da on kao gradonačelnik nikada ne bi išao s prisilnim mjerama tj. s hipotekom na kuću koja je teškom mukom

sagrađena. Takvo što nije moralno niti je utemeljeno na zakonu. S potonjom se konstatacijom nije složio **Ivo Fabijanić (SDP)**. Baš obrnuto Fabijanić misli da je moralno i zakonski naplatiti ono što je građanin dužan državi. Druga je, međutim, stvar je li gradonačelnik sposoban ili nije tj. da li procjenjuje da uzima od bogatih i onih koji imaju novac, ili im oprašta, a uzima od sirotinje. Ne može ga, kaže, nitko uvjeriti da čovjek koji posjeduje kuću sa četiri ili pet apartmana i ima dodatne izvore prihoda ne može platiti dug. Krilaticu iz doba komunizma - snadi se družetrebaprekriziti, tvrdi Fabijanić. Na zapadu se socijala ne rješava porezima i kaznama nego se uzme od onih koji imaju, i da onima koji nemaju.

Ustvrdivši kako se više neće javljati **Dino Debeljuh (IDS)** primijetio je kako ga ova retorika podsjeća na retoriku koju je godinama slušao od nekih HDZ-ovaca. A ona je bila nemilosrdna, uvjerava Debeljuh pa onaj koji nije imao novac treba prodati npr. trosoban i uzeti jednosoban stan. Zastupnik misli kako ne treba biti tako radikalni prema građanima jer oni nisu krivi što su se našli u tako teškoj situaciji.

U nastavku sjednice zaključno je u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio **Ivan Šuker**. Ponovio je da će Klub njegove stranke biti suzdržan kod izglasavanja ovih zakona s obzirom na upozorenja koja je uputio još lani u lipnju kada su se donosili zakoni da se iz sredstava državnog proračuna više ne financiraju izdaci koji su u području osnovnog i srednjeg školstva preneseni na jedinice lokalne i područne samouprave. Danas je bjelodano jasno što se događa kada se zakoni donesu ne u pet do dvanaest nego u dvanaest sati i pet minuta. Nakon nedavne rasprave o financiranju jedinica lokalne samouprave i Zakona o vatrogastvu Šuker se pita koji gradonačelnik zna kako će mu izgledati konačni proračun jedinice lokalne samouprave. Podvlači kako niti jednom županu i gradonačelniku nije stalo da mu osnovna škola bude na standardu koje je odredilo resorno ministarstvo te s tim u svezi iznio neke podatke o Velikoj Gorici. Nije mu jasno zašto se zakon donosi sada da bi se već sutradan primjenjivao, a na prijedlog da lokalne jedinice samouprave preuzmu i osiguravanje plaće djelatnika u osnovnim školama odgovara da će to one i učiniti ako im se da učešće u porezu na dohodak.

Čemu raditi projekcije proračuna tri godine unaprijed kad projekcija državnog proračuna, koju je lani podnio resorni ministar, nema veze s ovim prijedlogom, jer je u međuvremenu došla hrpa izmjene zakona koje je morao ispoštovati.

Nužno je spriječiti dvojnost u sustavu osnivačkih prava i obveza, a to se i čini predloženim zakonima.

Više nije bilo prijavljenih za raspravu pa se zamjenik ministra **Ivan Vavra** osvrnuo na neka izlaganja i postavljena pitanja. Predloženim zakonskim rješenjima ne postavljaju se nikakvi novi nameti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kaže Vladin predstavnik. Školama je zagarantiran minimalni financijski standard, a iznos proračunskih sredstava za 2002. godinu namijenjenih za decentralizirane funkcije bit će znatnije uvećan. A to znači da će se popraviti omjer između sredstava za plaće koje su na državnoj razini i sredstava za druge decentralizirane funkcije u korist drugih funkcija tj. u korist materijalnog održavanja i investiranja u sustav odgoja i obrazovanja. Uvjerava kako se neće promijeniti, odnosno pasti standard u školstvu, te obećava izvještaje za kraj ove godine iz kojih će se jasno vidjeti kako je funkcionirao proces decentralizacije u ovoj oblasti kazao je, uz ostalo, gospodin Vavra.

Na pitanje hoće li neke škole primjenom modela decentralizacije

doći u nepovoljniji položaj odgovara da su se kod utvrđivanja minimalnog financijskog standarda u školstvu uvažavale specifičnosti pojedinih škola npr. počev od troškova za energenata do troškova za plaćanje prijevoza učenika. Procesom decentralizacije sigurno neće doći do povećanja razlika.

Zastupnik **Ivan Šuker (HDZ)** pitao je Vladinog predstavnika čime će jedinice lokalne samouprave financirati školu u prirodi, školu plivanja, cjelodnevni boravak djece, investicije, izbornu nastavu, natjecanja, pilot program ranog učenja stranih jezika djece u osnovnoj školi, informatizaciju ako ne uvedu dodatne poreze. Zastupnik **Božidar Kalmeta (HDZ)** izrazio je sumnju da će se povećati sredstva Fonda za poravnanje kako bi se povećao standard u osnovnim školama naprosto dodajući kako su ta sredstva za 2002. godinu 22 posto manja u odnosu na prethodnu godinu. Najzad, pitanje je hoće li jedinice lokalne samouprave koje nisu uvele maksimalne prireze i postupale po zakonima koji im tu mogućnost pruža imati pravo na sredstva tog Fonda.

U ponovnom istupu zamjenik ministra prosvjete i športa, gospodin **Vavra** kazao je da je veći dio aktivnosti koje je naveo zastupnik Šuker i prije postupka decentralizacije bio financiran na lokalnoj razini. Kompjuterizacija škola i dalje je na državnoj razini financiranja, a ukoliko jedinice lokalne i područne samouprave mogu za to izdvojiti dodatna sredstva to bolje. Sigurno je samo da će se država i dalje boriti za

ubrzan i ravnomjeran proces informatizacije školstva.

Ima puno stvari koje se ne mogu ugraditi u zakon ali su se trebale riješiti, kazao je zastupnik Šuker potkrijevajući to nekim primjerima iz života (izgubljeni spor glede novčane odštete koju treba platiti jednoj učenici koja je pala, osiguranje sredstava za krov koji prokišnjava itd.). Ipak drži da je osnovni problem što nije određen jedan malo viši standard u školstvu na koje bi imalo pravo svako hrvatsko dijete bez obzira gdje se ono nalazilo i bez obzira na financijsku moć jedinice lokalne samouprave. A to znači makar jedan kompjuter u školi.

Više nije bilo prijavljenih za raspravu, a nakon što je Vladimir Strugar, ministar prosvjete i športa u ime Vlade prihvatio amandman Odbora za zakonodavstvo na dopunu Zakona o osnovnom školstvu, zastupnici su većinom glasova (74 "za" i 21 "suzdržan") donijeli taj Zakon u tekstu kako ga je predložila Vlada zajedno s prihvaćenim amandmanom.

Jednako tako bilo je i u slučaju dopuna Zakona o srednjem školstvu. Prvo je ministar Strugar prihvatio amandman Odbora za zakonodavstvo na taj zakonski tekst, a zatim je većinom glasova zastupnika (71 "za" i 23 "suzdržana") donesen Zakon o dopuni Zakona o srednjem školstvu onako kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O HUMANITARNO RAZMINIRANJU

Zakonom urediti cjelokupan sustav humanitarnog razminiranja

Zastupnica HDZ-a **Jadranka Kosor** podnijela je ovaj zakonski prijedlog kojim se uređuje obavljanje poslova humanitarnog razminiranja u RH i utvrđuju uvjeti za obavljanje tih poslova, prava i obveze zaposlenika u

ovlaštenoj pravnoj osobi i subjekti koji obavljaju poslove razminiranja te nadzor nad provedbom razminiranja.

Uz određene primjedbe Vlada nije podržala ovaj prijedlog, smatrajući da bi se Prijedlogom zakona trebao

utvrditi i niz drugih pitanja, odnosno, cjelokupni sustav humanitarnog razminiranja u Republici Hrvatskoj. Vlada također naglašava da je u završnoj fazi izrade Nacrt prijedloga zakona o humanitarnom razmini-

ranju, i uskoro će ga uputiti u saborsku proceduru.

U kraćoj raspravi zastupnici su se većinom glasova složili s Vladinim mišljenjem, te odbili prihvatiti zakonski prijedlog zastupnice Kosor. Istodobno su poduprli neka od predloženih rješenja iz Prijedloga uz opasku kako ona mogu poslužiti u izradi Vladinog Prijedloga zakona. Čulo se također kako je zastupnica Kosor postigla zapravo cilj jer je na neki način požurila Vladu da krene sa svojim zakonskim prijedlogom.

Budući da je zastupnica Kosor svoj prijedlog detaljno predstavila na početku rasprave, umjesto prikaza Prijedloga upućujemo na to izlaganje.

RADNA TIJELA

U raspravi većina članova **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** podržala je razloge kojih Vlada drži da ne bi trebalo prihvatiti predloženi zakon dok je dio članova Odbora bio za to da se o Zakonu provede prvo čitanje. Daljnja rasprava, kaže se na kraju izvješća Odbora, nastavila bi se kada Vlada RH dostavi svoj Prijedlog zakona o humanitarnom razminiranju. U skladu s mišljenjem većine članova Odbora Saboru je predloženo da ne prihvati predloženi zakon, s obrazloženjem navedenim u mišljenju Vlade RH.

Iz istih razloga niti članovi **Odbora za zakonodavstvo** nisu poduprli donošenje ovoga zakona.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske nije podržala Prijedlog zakona predlagateljice zastupnice Jadranke Kosor. Ovim zakonom predlaže se utvrditi definiciju humanitarnog razminiranja te, pretežno, statusna prava pirotehničara. Vlada, međutim, smatra da bi se Prijedlogom trebao utvrditi i niz drugih pitanja, odnosno, cjelokupni sustav humanitarnog razminiranja u Republici Hrvatskoj. Novi bi zakon trebao biti okvir za uspostavljanje optimalnog sustava razminiranja Republike Hrvatske na način da uključi sve raspoložive resurse u sustav, da se pirotehničarima i drugim sudionicima u razminiranju stvore uvjeti za siguran

i kvalitetan rad, te da bude transparentan i usklađen s međunarodnim normama, kako ne bi odbijao potencijalne donatore, koji su neophodni, ukoliko želimo razminirati Republiku Hrvatsku do 2010. godine.

Novi zakon trebao bi biti okvir za uspostavljanje optimalnog sustava razminiranja u Republici Hrvatskoj.

Prijedlogom zastupnice Kosor predlaže se urediti zanimanje odnosno profesija pirotehničara, a Vlada drži da je to potrebno urediti posebnim propisima. Također smatra da nisu dobro razgraničeni poslovi inspekcijskog i upravnog nadzora koje provodi MUP, a ni određeni poslovi iz djelokruga tog ministarstva i Hrvatskog centra za razminiranje nisu uređeni sukladno Odluci o osnivanju Hrvatskoga centra za razminiranje. Iz predloženog zakonskog teksta nije razvidno tko osigurava i tko je odgovoran za provedbu Plana razminiranja kao i zbog čega se uvode novi pojmovi (projektna dokumentacija, projekt humanitarnog razminiranja, te idejni, izvedbeni i dopunski projekti), a ne koristi se primjenjiva tehnologija koja u potpunosti odgovara sadržaju dokumentacije. U zakonskom prijedlogu nije nedvosmisleno propisano na koji će se način utvrđivati sukladnost opreme s tehničkim propisima i normama koje mora ispunjavati navedena oprema, a kaznenim odredbama nisu propisani prekršaji i prekršajne kazne za sve vrste poslova kod kojih može doći do protupravnog postupanja.

Analizirajući temeljna pitanja razvidno je da predlagateljica navodi tek 7 pitanja koja bi po njenom sudu opravdala donošenje posve novog Zakona (a ne izmjene i dopune važećeg). Sa stajališta pravnog kontinuiteta ovog propisa i pravne izvjesnosti koja je od značaja za organizaciju razminiranja i zaštitu pirotehničara, valjalo je sustavnije obrazložiti donošenje posve novog i stavljanje izvan snage važećeg Zakona.

Vlada također ističe da u ocjeni potrebnih sredstava za provedbu ovog zakona nisu precizno navedena potrebna sredstva, već je samo načelno istaknuto da je sredstva potrebno osigurati u državnom proračunu, donacijama te preko međunarodnih financijskih institucija.

Vlada ujedno naglašava da je u završnoj fazi izrada Nacrta prijedloga zakona o humanitarnom razminiranju koji će uskoro biti upućen u proceduru Vlade RH, odnosno tijekom prosinca 2001. i u proceduru Hrvatskoga sabora. Stoga predlaže da se ne podrži predmetni Prijedlog zakona.

RASPRAVA

Uvodno je o zakonskom prijedlogu govorila predlagateljica **Jadranka Kosor (HDZ)**. Najprije je pozdravila gosta na galeriji vijećnice, predsjednika Sindikata pirotehničara, gdje se i iznjedrio ovaj zakon, a ona ga kao zastupnica ima osobitu čast potpisati i predstaviti.

Od 1991. do 2000. godine od mina je poginulo 400 hrvatskih građana, a oko 2000 ih je ozlijeđeno.

Jedan od temelja za ovaj zakonski prijedlog zastupnica je pronašla u Prijedlogu nacionalnog programa protuminskog djelovanja u RH. U Hrvatskoj, kaže, još uvijek ima više od milijun mina na oko 4000 četvornih kilometara površine, a da bi se realizirao plan razminiranja do 2010. godine potrebno je oko 9 milijardi kuna, a samo od 2001. do 2003. valja osigurati više od 2 milijarde i 700 milijuna kuna.

Prvenstvena zadaća njezinog zakonskog prijedloga je, kaže, potaknuti, među ostalim, Vladu da izađe sa svojim zakonskim prijedlogom. Jedan od temeljnih ciljeva Sindikata pirotehničara, a dijeli ga i ova zastupnica, jeste osigurati veća jamstva za sigurnost pirotehničara, a napose za sve one koji radeći taj posao često i stradavaju. O težini tog posla rječito govore podaci da je od 1996. do danas poginulo 25 pirotehničara, 32 su teško ozlijeđena, a 6 lakše. Mine pobiru žrtve i među civilima jer ih je u istom razdoblju 138 poginulo, 241 teško ozlijeđeno, a 85 lakše.

Danas u Hrvatskoj radi 316 pirotehničara i 51 pomoćni djelatnik. Riječ je o jednom od najtežih poslova, a ljudi koji se time bave stalno su u opasnosti i njihov život sličan je ruskom ruletu, pa se s pravom može reći da je to kruh sa 77 kora. To je posao koji troši čovjeka i psihički i fizički. Pirotehničari i danas nakon

završetka rata vode rat jer on za njih nije završio.

U nastavku izlaganja gospođa Kosor ukratko je izvijestila o tome što se želi postići ovim zakonskim prijedlogom. Predlaže se tako zadaće humanitarnog razminiranja definirati poslovima od posebnoga državnog interesa čijom se realizacijom stvara sklop sigurnosnih preduvjeta za nastavak procesa povratka i obnove. Nadalje, definiralo bi se zanimanje "pirotehničar-specijalist" i uvrstilo u nacionalni popis zanimanja. S obzirom na specifičnost, složenost, visoku razinu rizika i stresnosti poslova koje pirotehničari svakodnevno obavljaju, potrebno je zakonom urediti beneficirani radni staž od 24 mjeseca kao što je bilo uređeno prvim Zakonom o razminiranju. S tim u svezi je onda i odredba po kojoj se pirotehničkom nadzorniku i voditeljima radilišta priznaje kao staž osiguranja u trajanju od 18 mjeseci za svaku godinu, pomoćnim radnicima u trajanju od 16 mjeseci za svaku godinu, odnosno 14 mjeseci za svaku godinu inspektorima koji provode upravni nadzor.

Slijedeća je zadaća zakona urediti okvire radnoga i profesionalnog statusa pirotehničara koji zbog zdravstvenih problema izgubi ovlast pirotehničara, ali kada se to dogodi onda pirotehničar najčešće ostane bez posla. Zastupnica stoga predlaže da pirotehničar kod kojega je utvrđena invalidnost kao posljedica ranjavanja, ozljeda i oboljenja nastalog zbog obavljanja posla, a zaposlen je na osnovi preostale radne sposobnosti ima pravo na naknadu plaće u visini razlike plaće koju prima kao zaposlenik i plaće koju je primao kao pirotehničar prije stradavanja. Zastupnica također predlaže da se za ozlijeđene i oboljele pirotehničare osigura status "invalida iz Domovinskog rata" jer se zadaće humanitarnog razminiranja moraju promatrati kao sudjelovanje u ratu nakon rata.

Kako se danas u zadaćama humanitarnog razminiranja angažiraju i stranci, nužno je osigurati i zakonske okvire da i strani pirotehničari moraju pod istim uvjetima ostvariti "ovlasti za pirotehničara-specijalistu". A s obzirom na izvršavanje zadaća od posebnoga državnog interesa i njihovu profesionalno-sigurnosnu složenost, potrebno je zakonski urediti da pirotehničar nakon deset godina provedenih u minskom polju ima pravo na mirovinu.

Komentirajući mišljenje Vlade na zakonski prijedlog, zastupnica, kaže, da ne vidi na koji bi način ovako koncipiran Zakon mogao odbijati potencijalne donatore. Zastupnica primjećuje kako se posljednjih nekoliko godina ti donatori baš i nisu pretrgli kako bi nam pomogli u zadaći humanitarnog razminiranja našeg područja. Dodaje zatim kako je zabrinjavajuća činjenica da se u rebalansu za 2001. s pozicije Hrvatskog centra za razminiranje uzelo 7 milijuna 500 tisuća kuna, da je plan za 2001. za razminiranje bio 270.871.595 kuna, a da je do 30. listopada 2001. izvršeno tek 43.736.401 kuna. Prijedlog za 2002. tek je nešto malo veći od 221 milijun kuna. Nema, dakle, ni traga od potrebnih gotovo milijardu kuna koliko bi bilo dostatno godišnje da se cijeli proces razminiranja okonča do 2010. godine.

Zastupnica s osobitim veseljem i nestrpljenjem čeka Vladin zakonski prijedlog. Vjeruje da su se zastupnici dobro upoznali s njezinim Prijedlogom i da će ga podržati kako se ne bi ugasio već u prvom čitanju nego da dočeka Vladin prijedlog, te da će dobra rješenja iz njezinoga zakonskog prijedloga biti ugrađena u Konačni tekst zakona o humanitarnom razminiranju.

Pozdravljena namjera zakona

U nastavku sjednice o stavovima Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost govorio je **Ivan Ninić**, a **Branislav Tušek** u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Naglašavajući značenje ove teme, Klub je u fokusu pažnje imao neke alarmantne podatke koji kazuju da prema procjenama Odjela za humanitarne poslove UN-a u Hrvatskoj ima 137 postavljenih mina po četvornoj milji. Valja također znati da je od 21 županije čak njih 14 kontaminirano, a to je gotovo 70 posto hrvatskoga teritorija; da je na hrvatskom teritoriju posijano 1 milijun i 200 tisuća mina i minsko eksplozivnih sredstava što nas svrstava među minama najzagađenije zemlje u svijetu. Od 1991. do 2000. od mina je poginulo 400 hrvatskih građana, a oko 2000 je ozlijeđenih. Sve to govori kako nas u Hrvatskoj čeka dugogodišnji rad na razminiranju našeg teritorija. To je bitno učiniti ne samo zbog sigurnosti naših građana već i radi oslobađanja od mina površina za poljoprivrednu proizvodnju. Konačno,

hrvatsko je društvo dužno odgovorno i maksimalno pridonijeti zaštiti i socijalnoj sigurnosti ljudi koji sudjeluju u tom poslu.

Klub zastupnika SDP-a ne podupire zakonski prijedlog zastupnice Kosor, ali podupire određena rješenja, inicijative i prijedloge koji zasigurno mogu poslužiti u izradi novog Prijedloga zakona kojeg će u saborsku proceduru uputiti Vlada RH.

Svjestan opasnosti od mina Sabor je 7. listopada 2000. donio Nacionalni program protuminskog djelovanja u RH, prisjetio je **Želimir Janjić** istupajući u ime **Kluba zastupnika HSLS-a**. Za donošenje procesa razminiranja nije potreban samo novac već je jedna od važnih pretpostavki kvalitetno zakonski urediti ovu materiju. Više je manjkavosti važećih zakona, a ponajprije se to ogleda u činjenici da nije omogućeno angažiranje svih postojećih snaga na razminiranju u Hrvatskoj, niti su otvorene mogućnosti angažiranja inozemnih snaga na tom poslu u većem opsegu. Uz to, sudionici razminiranja nisu u jednako pravnom položaju, profesija pirotehničara nije odgovarajuće stimulirana, a žrtve minskog čišćenja nisu odgovarajuće zaštićene. Sve su to razlozi da se pristupi izmjeni zakona i drugih akata koji uređuju posao razminiranja pa Klub pozdravlja namjeru predlagatelja da se tome što prije pristupi i zakon što prije donese.

Predloženo treba dobro analizirati i vidjeti koliko će to biti moguće primijeniti kako se ne bi došlo u situaciju da se donese zakon kojega nećemo biti u stanju provoditi, podvlači Janjić. Klub zastupnika HSLS-a neće, kaže, podržati zakonski prijedlog zastupnice Kosor, ali je izrazio nadu da će veliki dio prijedloga iz tog zakonskog rješenja Vlada uvažiti. Drži da je zastupnica Kosor postigla cilj tako što je na neki način požurila Vladu da što prije krene sa svojim zakonskim prijedlogom.

Zakon o razminiranju donesen je 5. ožujka 1996. godine na temelju kojega su pirotehničari imali prava hrvatskih ratnih vojnih invalida te beneficirani radni staž u dvostrukom trajanju, prisjetio se **Marijan Maršić** istupajući u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Izmjenama i dopunama tog zakona u lipnju 1998. godine ukinuta su neka prava pirotehničarima, a nakon toga sve je više izraženo nezadovoljstvo zaposlenih na poslovima razminiranja. Kulminacija nezadovoljstva pirotehničara bila je u

veljači i ožujku 2001. godine, a njihovi su zahtjevi potom ugrađeni u radni materijal koji se sada u obliku ovoga zakonskog prijedloga našao u saborskoj proceduri.

Predloženi zakon daje smjernice kako riješiti pitanja statusa pirotehničara, te definiciju humanitarnog razminiranja što nije dovoljno jer je problematiku razminiranja potrebno sagledati kroz niz drugih pitanja, i to od usklađivanja s međunarodnim normama, razgraničenja poslova upravnog i inspeksijskog nadzora do određivanja odgovornih za provedbu plana razminiranja.

Klub predlaže da se u izradu Vladinog zakonskog prijedloga uključe predstavnici sindikata i poslodavaca, te da se ima u vidu predlo-

ženo, a prihvatljivo iz zakonskog prijedloga podnositeljice Jadranke Kosor.

U zaključnom istupu zastupnica **Jadranka Kosor** zahvalila se sudionicima rasprave na svim dobro namjernim kvalitetnim i konstruktivnim primjedbama i prijedlozima. Zastupnica smatra da će konačni cilj biti postignut kada Vlada izađe sa svojim Prijedlogom, i ako tim zakonskim aktom bude prihvatio zahtjeve pirotehničara. Drži kako nikada nije dovoljno samo razumijevanje za neki problem već valja nešto i poduzeti, a u ovom bi slučaju prvi korak u rješavanju pitanja humanitarnog razminiranja bilo puštanje ovog zakona u drugo čitanje.

Zaposleni na razminiranju moraju dobiti svoja prava, a pirotehničari zanimanje, rekla je zastupnica Kosor i dodala kako joj je drago što su govornici u raspravi uglavnom poduprl i taj dio njezinog zakonskog prijedloga.

Smatra da predloženi zakon treba pustiti u drugo čitanje, jer će se tako Vlada stalno držati "na tihoj vatri", da što prije izađe sa svojim zakonskim prijedlogom.

Imajući u vidu mišljenje Vlade većinom glasova zastupnici Hrvatskoga sabora odbili su Prijedlog zakona o humanitarnom razminiranju, kojeg je predložila zastupnica Jadranka Kosor.

J.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA POSLOVNIKA ZASTUPNIČKOG DOMA HRVATSKOG SABORA

Usklađivanje s Ustavom i poboljšanje učinkovitosti

Nakon kraće rasprave i izjašnjavanja o amandmanima Hrvatski sabor je, na prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav (većinom glasova svih zastupnika) donio Odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora. Naime, nakon posljednjih ustavnih promjena odredbe Poslovnika trebalo je uskladiti s novim, jednodomnim ustrojstvom Parlamenta, a s obzirom na drugačije utvrđenu poziciju države u odnosu na sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave promijenjena su i neka druga rješenja.

U nastojanju da osiguraju što primjerenija pravila rada i ponašanja na sjednicama, zastupnici su uložili brojne amandmane na tekst predloženog dokumenta, od kojih je predlagatelj uvažio tek manji dio (neke samo djelomično). Sudionici u raspravi imali su najviše primjedbi i amandmana na odredbe kojima je reguliran način rada u okviru

Aktualnog prijepodnava, ali sudeći po ishodu izjašnjavanja većina ih nije prihvaćena. Podsjetimo, postojeći Poslovnik donesen je u lipnju 2000. godine a u prosincu iste godine usklađen je s Promjenom Ustava RH od 9. studenoga 2000. Međutim, 28. ožujka 2001. uslijedile su daljnje promjene Ustava kojima je ukinut Županijski dom Hrvatskog sabora, pa je odredbe Poslovnika trebalo uskladiti s novim, jednodomnim ustrojstvom Parlamenta. Budući da će se mnogi poslovi lokalnog karaktera ubuduće obavljati u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, trebalo je osnovati i novi Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Sukladno promjeni Ustava valjalo je uskladiti i poslovničke odredbe koje uređuju poslove predsjednika i Predsjedništva Hrvatskog sabora, a predlažu se i promjene u djelokrugu pojedinih radnih tijela, itd.

UVODNO IZLAGANJE

S obzirom na to da smo o svemu tome detaljno pisali prilikom prvog čitanja Prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika, (HIS broj 312, od 27.11.2001.) u nastavku ćemo se osvrnuti samo na razlike u rješenjima iz konačnog prijedloga tog akta, u odnosu na ona prvobitno predložena. O tome je na sjednici zastupnike detaljno informirao predstavnik predlagatelja, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, **mr. Mato Arlović**.

Napomenuo je da je Odbor prihvatio brojne primjedbe i sugestije zastupnika iz rasprave u prvom čitanju i ugradio ih u konačni Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika. Na njihovu inicijativu drugačije su regulirane ovlasti predsjednika Sabora (odredba o poslovima koje obavlja usklađena je s ustavnim odredbom). Propisano je, nadalje, da predsjedništvo Sabora daje prethodno

mišljenje na Prijedlog pravilnika o unutarnjem redu Stručne službe Sabora, sukladno Odluci o Stručnoj službi Sabora. Proširen je broj vanjskih članova Odbora za zakonodavstvo, a u djelokrug Odbora za pravosuđe uvršteno je i posebno davanje prethodnog mišljenja, ne samo kod imenovanja Glavnog državnog odvjetnika, nego i kod njegova razrješenja. Tom radnom tijelu omogućeno je i da, nakon rasprave o radu Glavnog državnog odvjetnika, daje inicijativu Vladi za podnošenje prijedloga za njegovo razrješenje.

Među ostalim proširena je nadležnost, odnosno djelatnost Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, a nazivlje i poslovi u Odboru za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu usklađeni su s pravnim sustavom.

Predloženim izmjenama propisana je i rasprava o povjerenju Vladi, premijeru ili pojedinom ministru, te reguliran način raspravljanja i glasovanja o amandmanima. Uređen je i način rada tijekom "Aktualnog prijedpodneva" te na odgovarajući način regulirano pitanje ispravljanja netočnog navoda i odgovaranja na izlaganje (replika). Prihvaćene su sugestije zastupnika glede duljine govora predlagatelja, odnosno predstavnika Vlade kada ona nije predlagatelj, te predviđeno da klub zastupnika gubi pravo na sudjelovanje u raspravi ako njegov predstavnik nije nazočan u sabornici kad je prozvan da govori u ime kluba.

Po riječima mr. Arlovića neke primjedbe i prijedloge iz rasprave Odbor nije mogao prihvatiti, poput prijedloga Kluba zastupnika IDS-a i zastupnika Turčinovića u svezi s poboljšanjem uvjeta rada zastupnika, jer to ovisi o financijskim mogućnostima. Nisu prihvaćene ni sugestije u svezi s donošenjem etičkog kodeksa jer je mogućnost donošenja tog dokumenta već propisana Poslovníkom, a u saborskoj proceduri je i zakonski prijedlog koji bi trebao riješiti to pitanje. Odbor nije uvažio ni zahtjeve za smanjenjem broja radnih tijela jer smatra da bi to, u ovoj fazi, moglo negativno utjecati na djelatnost rada Parlamenta. To, međutim, ne znači da takvu izmjenu ne treba planirati i eventualno provesti, ali na početku novog mandata, kaže Arlović istodobno valja razraditi način funkcioniranja tzv. pododbora koji bi obavljali posao koji

se sada radi u odborima, itd. Nisu prihvaćeni ni prijedlozi za promjenu djelokruga pojedinih radnih tijela, odnosno preraspodjelu poslova jer predlagatelj smatra da je njihov djelokrug uređen na odgovarajući način i u skladu s pravnim sustavom. Drži, također, da će odbori za ravnopravnost spolova te za prostorno uređenje i zaštitu okoliša bolje djelovati ako na sjednice pozivaju stručne i znanstvene radnike, specijaliste za pojedine teme, nego da imaju vanjske članove.

Spomenimo još da su prilikom utvrđivanja Prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Poslovníka tri člana odbora (Vladimir Šeks, Ivan Milas i Miroslav Rožić) zatražili da se posebno izdvoji njihovo mišljenje o brisanju odredbe čl. 37. tog akta. Mišljenja su, naime, da se zakoni koji se usklađuju s propisima EU ne bi trebali donositi hitnim postupkom.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ove Odluke bez primjedbi. Sugerirao je Hrvatskom saboru da posebnim zaključkom ovlasti Stručnu službu da obavi redakciju teksta tog akta prije njegove objave u "Narodnim novinama".

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije je predloženu odluku razmotrio u svojstvu zainteresiranog radnog tijela (rasprava je provedena bez predstavnika predlagatelja). U raspravi je istaknuto da predlagatelj izmjena i dopuna Poslovníka nije prihvatio primjedbe i prijedloge toga radnog tijela iznesene u prvom čitanju. Članovi Odbora ukazali su na važnost obrade zakona i drugih akata u elektroničkom obliku. Smatraju da pojam matičnog radnog tijela u Poslovníku nije reguliran na odgovarajući način te da je trebalo podržati njihov prijedlog da se "javno priopćavanje" ugradi u djelokrug rada Odbora za informiranje, informatizaciju i medije.

Mišljenja su, nadalje, da bi Stručna služba Hrvatskog sabora svim klubovima zastupnika trebala osigurati dostavu fonograma sa sjednica na CD-u. Spomenimo i njihovu sugestiju da se pitanje "Aktualnog prijedpodneva" Poslovníkom riješi na način da se izbjegne oblik dosadašnjeg prijavljivanja zastupnika, te da se postavljanje usmenih zastupničkih

pitanja omogući i tijekom redovitog zasjedanja Sabora.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio zastupnicima da donesu Odluku o izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskog sabora. Isto je učinio i **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu**, uz zahtjev za amandmanskom korekcijom članaka 256.st.1. i članka 260.st. 1. Naime, po mišljenju Odbora, sukladno zahtjevima Vijeća Europe i uobičajenoj praksi zemalja EU Hrvatski sabor bi redovito trebao izvješćivati javnost o svom radu, te informirati o djelatnosti radnih tijela i to u roku od tjedan dana nakon događaja o kojem se izvještava. Time bismo se približili europskim standardima o dostupnosti informacija, što bi se najlakše postiglo putem saborske Web stranice, kaže se u Izvješću Odbora.

Odbor za ravnopravnost spolova je također izrazio žaljenje zbog toga što nije prihvaćen niti jedan njegov prijedlog upućen predlagatelju nakon prvog čitanja ove Odluke. Naime, to radno tijelo se zalagalo za donošenje kodeksa o etičkom ponašanju zastupnika te za dopunu članka 220. postojećeg Poslovníka koja bi omogućila da se zastupniku koji svojim govorom vrijeđa pripadnike drugog spola ili rase oduzme riječ (taj prijedlog predlagatelj uopće nije razmotrio). Članovi Odbora nisu zadovoljni ni obrazloženjem predlagatelja da se u njihovo radno tijelo ne imenuju vanjski članovi jer će, navodno, bolje raditi ako na sjednice pozivaju stručne i znanstvene radnike specijalizirane za pojedine teme.

Nakon provedene rasprave Odbor je sugerirao Hrvatskom saboru da donese predloženu Odluku te da amandmanom izmijeni članak 9. tog akta, odnosno članak 32. alineju 14. Poslovníka. Ta bi amandmanska korekcija trebala osigurati ravnopravno sudjelovanje zastupnica i zastupnika u privremenim izaslanstvima Sabora u posjeti stranim predstavničkim tijelima i organizacijama, prilikom određivanja sastava privremenog izaslanstva u slučaju kad je predsjednik Sabora pozvan u inozemstvo, te pri određivanju predstavnika Sabora u svečanim i drugim prigodama. U obrazloženju tog amandmana stoji da su navedeni prijedlozi u skladu s Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova. Naglašava se, također, da u sastavu spomenutih

izaslanstava treba više angažirati članove odgovarajućih saborskih odbora koji, zbog boljeg poznavanja određene problematike, u okviru teme razgovora, mogu pridonijeti uspješnijem radu izaslanstva.

Na sjednici **Odbora za europske integracije** ustanovljeno je da predlagatelj ove Odluke nije prihvatio primjedbe toga radnog tijela jer smatra da je njegov djelokrug uređen na odgovarajući način i u skladu s pravnim sustavom. Stoga je Odbor nanovo raspravio svoj prvobitni prijedlog upućen predsjedniku Hrvatskog sabora još u listopadu 2001. godine. Tijekom rasprave istaknuto je da postojeće ovlasti toga radnog tijela nisu dovoljno određene i jasne, te da ih treba izmijeniti sukladno novonastaloj situaciji nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Naime, Poslovníkom je predviđeno da Odbor prati izvršavanje prava i obveza Republike Hrvatske proizašlih iz međunarodnih ugovora koji se odnose na Vijeće Europe, iako europska integracija Republike Hrvatske podrazumijeva daleko širi spektar praćenja europske regulative. Ocijenio je da prvobitni prijedlog nadležnosti Odbora trenutno ne odgovara stupnju razvoja procesa europskog integriranja s aspekta uloge Hrvatskog sabora, te je predloženo da se taj prijedlog stavi u realne okvire u odnosu na druga radna tijela Hrvatskog sabora. Naglašeno je, također, da se prijedlogom novih nadležnosti ne zadire u ovlasti bilo kojeg drugog radnog tijela Hrvatskog sabora. Naime, Odbor za europske integracije trebao bi biti koordinativno tijelo Hrvatskog sabora glede procesa europskog integriranja Republike Hrvatske u svim njegovim aspektima.

Nakon provedene rasprave Odbor je odlučio podržati predložene izmjene i dopune Poslovníka, uz amandmansku korekciju članka 96. Prema tom prijedlogu Odbor za europske integracije bi pratio Vladine aktivnosti u procesu europskog integriranja Republike Hrvatske; koordinirao uklanjanje hrvatskog zakonodavstva s normama europskog prava; pratio aktivnosti saborskih odbora koje se odnose na pitanja europske integracije; redovito informirao Hrvatski sabor o institucionalnim promjenama unutar EU, o napretku hrvatskog integriranja i o drugim problemima povezanim s pitanjima europskih integracija; pratio provedbu pro-

grama pomoći EU, kao i ekonomske, socijalne, unutarnje i vanjskopolitičke aspekte europskog integriranja Republike Hrvatske; održavao kontakte s Europskim parlamentom i ostalim institucijama EU te aktivno surađivao i razmjenjivao iskustva sa svim parlamentarnim odborima za europske poslove zemalja članica EU, zemalja kandidata te onih obuhvaćenih procesom stabilizacije i pridruživanja, pratio proces pridruživanja zemalja kandidata u EU i obavljao druge poslove koji se odnose na pitanja europskog integriranja, a nisu u nadležnosti drugih radnih tijela.

U obrazloženju tog amandmana navodi se da je Odbor za europske integracije ustanovljen sa svrhom da prati proces europskog integriranja Republike Hrvatske. Promjena ovlasti toga radnog tijela prijeko je potrebna da bi se ojačala uloga Hrvatskog sabora u tom procesu, sukladno Protokolu o ulozi nacionalnih parlamenta Ugovora iz Amsterdama iz 1997. godine.

Raspravljajući o predloženoj Odluci **Odbor za pravosuđe** usredotočio se na novopredloženu odredbu članka 20. kojom se dopunjuje i precizira njegova nadležnost iz članka 73. Poslovníka. Naime, članovi tog radnog tijela podržali su predložena rješenja iz stavka 1. tog članka, uz konstataciju da se radi o nabranjanju nadležnosti njihovoa Odbora propisanih Zakonom o Državnom sudbenom vijeću i Zakonom o državnom odvjetništvu. Zalažu se, međutim, za brisanje novopredložene odredbe stavka 2. kojom bi to radno tijelo dobilo poslovničke ovlasti koje dovode u pitanje rješenja iz Zakona o državnom odvjetništvu. Obrazloženje: Odbor za pravosuđe, kao matično radno tijelo, ionako će razmatrati godišnje Izvješće o radu Državnog odvjetništva i o svom stajalištu izvješćivati Hrvatski sabor. Stoga nema potrebe da Vladi RH, koja također raspravlja o tom Izvješću, podnosi eventualni "predprijedlog" u vezi sa statusom Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Odbor za turizam je na svojoj sjednici ponovno konstatirao da je u postojećem Poslovníku iz lipnja 2000. godine izostavljena odredba prema kojoj je kao matično radno tijelo, u svojem djelokrugu dotad imao, ovlasti praćenja tijekom privatizacije i razmatranja učinaka tog postupka u sektoru turizma. S tim u svezi Odbor

je već ranije podnio amandman na tekst spomenutog Poslovníka kojim je zahtijevao da se u članku 69. stavku 1. uz obrazloženje da su u njegovu djelokrugu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike u turizmu, i to na području koncepcije i strategije razvoja hrvatskog turizma te utvrđivanja i praćenja politike turističkog razvoja Republike Hrvatske, u čemu je strategija i politika privatizacije u turizmu nezaobilazna sastavnica i čimbenik. Prema tome, neka otvorena pitanja tijekom privatizacije turističkih tvrtki, kao i postupak koji predstoji u ovom najosjetljivijem dijelu hrvatskog gospodarstva, nameće potrebu davanja određenih ovlasti Odboru za turizam, među ostalim, da u svojem djelokrugu prati tijek privatizacije turističkih tvrtki, kao i da razmatra učinke tog postupka.

Budući da predlagatelj u prvoj fazi nije usvojio ovaj prijedlog Odbora ovaj put je amandman uložio predsjednik tog radnog tijela, kao zastupnik, uz potporu svih članova Odbora. Naime, oni se ne slažu s obrazloženjem predlagatelja da je djelokrug Odbora uređen na odgovarajući način i u skladu s pravnim sustavom. Smatraju da postojeće stanje i problemi koji postoje u privatizaciji turističkih tvrtki pokazuju upravo suprotno od onoga za što se opredijelio predlagatelj.

RASPRAVA

Nakon uvodničara riječ su dobili predstavnici radnih tijela. Stavove Odbora za ravnopravnost spolova obrazložila je **Gordana Sobol**, a Odbora za europske integracije **dr. Mate Granić**. U ime Odbora za turizam govorio je **Valter Drandić**.

Poboljšati rad odbora

Petar Turčinović, glasnogovornik Kluba zastupnika IDS-a, konstatirao je da je rasprava o Poslovníku istodobno i rasprava o realnom značenju Sabora u našem društvu. Budući da Vlada predlaže 92 posto zakona, a Sabor ih eventualno samo dopunjuje, Vlada je ta koja utječe na zakonodavni postupak, konstatira zastupnik. Usporedbe radi spomenuo je da u većini svjetskih parlamenta odbori i zastupnici predlažu većinu zakona. Stoga kao vitalni problem

Sabora ostaje pitanje kako pojačati rad odbora, tako da pripremaju i predlažu veći broj zakona.

Hrvatski sabor je po brzini donošenja zakonskih akata među svjetskim rekorderima, ali njihove česte izmjene ne služe nam na čast.

Drugi indikator djelotvornosti Sabora je kvaliteta zakona, kaže zastupnik. Nažalost, kratko trajanje i česte izmjene naših zakonskih propisa, pa i Ustava, ne služe nam na čast (to više govori o manjkavom planiranju i slaboj kvaliteti zakonskih tekstova). Uostalom, zakoni ni ne mogu biti kvalitetniji i dugotrajniji kada ih je više od 85 posto doneseno skraćenim odnosno hitnim postupkom, uz smanjeno sudjelovanje javnosti. To je, kaže, klasični primjer žrtvovanja djelotvornosti nauštrb prividno povećane učinkovitosti Parlamenta. Po riječima zastupnika Hrvatski sabor je po brzini donošenja zakonskih akata među svjetskim rekorderima (na dnevnom redu jedne sjednice u prosjeku se nađe 30 akata, dok se, primjerice, u kanadskom Parlamentu godišnje donese toliko zakona). Samo jedan pokazatelj (ne)učinkovitosti - dostava saborskih materijala - posebna je priča o nevoljama zastupnika koji žele kvalitetno raditi. Naime, tiskani materijali za raspravu dostavljaju im se na kućnu adresu, na zastupničke klupe, u posebne pretince, i to najčešće u posljednji trenutak pred sjednicu. Zastupnici su pretrpani prevelikom količinom informacija koje ne stignu ni pročitati.

Materijale za raspravu dostavljati i u elektronskom obliku

Koliko je saborski rad neučinkovit vidi se i po nedostojnom cjelonoćnom čekanju na postavljanje zastupničkih pitanja u terminu rezerviranom za Aktualno prijedodne. Dvojbena je, uopće, koliko ta pitanja mogu biti aktualna, kad se nerijetko mogu postaviti tek nakon protoka mjesec ili dva dana od nekog zbivanja. Ako smo već ograničeni financijama, vremenski, brzinom kojom nam Vlada šalje zakone, onda bismo se barem morali osloniti na tehniku, kaže zastupnik. Međutim, prijedlog ideosovaca da se

materijali za raspravu zastupnicima dostavljaju u elektronskom obliku je odbijen, s obrazloženjem da su financijska sredstva za te namjene ograničena, iako je snimanje sjednica na CD-u daleko jeftinije (po njegovu izračunu čak 500 puta).

Kako reče, odlučio je predstavniku predlagatelja pokloniti CD sa 12 snimljenih sjednica Sabora, kao poticaj za veće korištenje informatike u radu Parlamenta. Spomenuo je da je taj CD snimio tajnik njegova Kluba za sve saborske zastupnike, što je stajalo svega 9 kuna po komadu. Podsjetio je i na nerealizirano obećanje predstavnika predlagatelja da će prilikom drugog čitanja ove odluke zastupnicima biti predložena analiza cjelokupnog rada Hrvatskog sabora u ovom sazivu.

U nastavku je apelirao na zastupnike da podrže amandman ideosovaca, a ako je to za Sabor preskupo obećao je da će osobno financirati prijepis tonske snimke sjednice u elektronskom obliku za svakoga od njih. Spomenuo je, na kraju, da se njegovi stranački kolege zalažu i za redovito obavještanje javnosti putem WEB stranica Hrvatskog sabora te za češće održavanje Aktualnog prijedodne, tako da što više zastupnika ima priliku postaviti pitanje. Podržavaju i amandmane Odbora za ravnopravnost spolova te prijedlog da se "javno priopćavanje" ugradi u djelokrug Odbora za informiranje, informatizaciju i medije.

Ne treba uskratiti mogućnost dopunskog pitanja

Vladimir Šeks iznio je primjedbe i prijedloge Kluba zastupnika HDZ-a. Njegovi stranački kolege smatraju da zastupnicima ne bi trebalo uskraćivati pravo na postavljanje dopunskog zastupničkog pitanja ako nisu zadovoljni odgovorom premijera ili člana Vlade. Ne slažu se ni s prijedlogom da ne bi mogli reagirati ispravkom eventualno netočnih tvrdnji iznesenih u zastupničkom pitanju drugog zastupnika ili u odgovoru predsjednika ili člana Vlade. Treba samo pripaziti da se pod firmom ispravka netočnog navoda ne koriste replike i sl., upozorava Šeks.

Spomenuo je i njihovo mišljenje da se zastupnike ne može ograničavati da samo jedanput imaju pravo ispraviti netočan navod i odgovoriti na osnovno izlaganje predsjedatelja. Zahtije-

vaju i da se precizira što se podrazumijeva pod izlaganjem predsjedatelja kad on prema Poslovniku ima posve drugu ulogu (drže nekorektnim da im se ne dopušta ispravak netočnog navoda niti odgovor na izlaganje predsjedatelja).

U nastavku je primijetio da se člankom 43. Prijedloga odluke skraćuje minutaža koju predlagatelj, odnosno njegovi predstavnici imaju na raspolaganju za uvodno izlaganje (najduže 30 minuta na početku i isto toliko na kraju) te za davanje objašnjenja tijekom rasprave (najviše 10 minuta). Izrazio je uvjerenje da nije prihvatljivo uvoditi takva ograničenja za zastupnike ili njihove klubove kad predlažu zakone a da to isto ne vrijedi i za Vladu kad se ona pojavljuje u toj ulozi. Krajnje je vrijeme, kaže, i da se napokon na civilizirani način riješi pitanje Aktualnog prijedodne, kao što je to regulirano u nizu europskih parlamenata, a ne da su zastupnici prisiljeni dolaziti u Sabor u pola noći da bi se predbilježili na postavljanje usmenog zastupničkog pitanja. Po mišljenju hadezeovaca najbolje bi bilo da se na svakoj sjednici Hrvatskog sabora, prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda, zastupnicima omogućiti da postavljaju usmena pitanja Vladi o ostvarenju njezinih prava i obveza, kao što je u veljači 1999. godine predlagao Klub zastupnika SDP-a. To je, naime, njihovo ustavno pravo a i obveza prema izbornom tijelu.

Spriječiti restrikciju zastupničkih prava

Po riječima **Marija Kovača** u Klubu zastupnika HSLS-a razumiju potrebu za noveliranjem Poslovnika Hrvatskog sabora prvenstveno radi usklađivanja s izmjenama Ustava RH kojima je ukinut Županijski dom. Međutim, predlagatelj je posegnuo i za nekim drugim izmjenama i dopunama tog akta o kojima treba temeljito raspraviti kako zbog brzopletih odluka ne bismo uskoro opet morali mijenjati Poslovnik. Naime, u težnji da racionalizira saborske rasprave predložio je i neka rješenja koja mogu djelovati restriktivno na razinu prava saborskih zastupnika, pa i klubova zastupnika, što bi moglo dovesti i do inferiornijeg položaja Parlamenta u odnosu na izvršnu vlast. Već to što članovi Vlade nerijetko nisu prisutni raspravama o

pojedinih temama ukazuje na pokušaj marginalizacije Sabora, a definitivna potvrda te nakane je predložena odredba članka 33. koja omogućava da se rasprava o prijedlogu zakona može provesti bez nazočnosti predlagatelja (pogotovo kada se zna da je u 90 posto slučajeva predlagatelj Vlada RH).

U težnji da racionalizira saborske rasprave predlagatelj je predložio i neka rješenja koja mogu djelovati restriktivno na razinu prava saborskih zastupnika i njihovih klubova.

Po ocjeni zastupnika HSLŠ-a predložene dopune članka 165. Poslovnika mogle bi dovesti do neravnopravnosti klubova zastupnika odnosno političkih stranaka čije stavove ti klubovi zastupaju. Naime, prema prijedlogu predlagatelja hitni postupak kod donošenja zakona mogao bi zatražiti samo klub zastupnika s 15 ili više članova, odnosno klubovi koji zajedno imaju toliki broj članova. Haeselesovci nisu pobornici ni predloženog rješenja prema kojem zastupnici ne bi smjeli ispraviti netočan navod predsjedatelja. Nema sumnje -kažu- da i odredbama Poslovnika treba zaštititi dignitet predsjedatelja, ali on je samo prvi među jednakima a nitko nije nepogrešiv. Ne slažu se ni s uvođenjem nove restrikcije zahvaljujući kojoj zastupnici ubuduće ne bi mogli replicirati ni na izlaganje predstavnika klubova (dosad to nisu mogli samo na navode iz izlaganja predstavnika Vlade).

Nisu skloni ni tome da o naknadno podnesenim amandmanima predlagatelja mogu raspravljati samo predstavnici klubova zastupnika. Slažu se, inače, s predloženim ograničenjima u trajanju govora predstavnika predlagatelja, ali smatraju da je određeno premalo vremena za izlaganje predstavnika Vlade kad ona nije predlagatelj (svega 10 minuta tijekom rasprave koja može potrajati i čitav dan).

Kovač je pročitao i njihov amandman na članak 185. Poslovnika, čija je svrha unijeti kvalitetne promjene u reguliranje Aktualnog prijedpodneva. Prema njihovu prijedlogu usmena zastupnička pitanja mogla bi se postavljati na početku svake sjednice

Sabora (u okviru termina od 4 sata). Redoslijed bi se određivao prema redoslijedu upisa zastupnika u knjigu nazočnosti sjednici koji bi otvarala službena osoba prvog dana zasjedanja u 00:00 sati. Zastupnici bi mogli postavljati po jedno pitanje, iznijeti svoje mišljenje o odgovoru i postaviti dopunsko pitanje, itd.

U ime svojih stranačkih kolega zastupnik je apelirao na predlagatelja i da osigura preglednost odredbi vezanih uz djelokrug saborskih odbora te izrazio uvjerenje da će novoosnovani Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ispuniti očekivanja i opravdati svoje postojanje. Na kraju je izjavio da Klub zastupnika HSLŠ-a podržava predložene izmjene i dopune Poslovnika, uz zamolbu predlagatelju da ima u vidu i njihove amandmane.

Sankcionirati neopravdane izostanke

Po riječima **mr. Mate Granića**, glasnogovornika Kluba zastupnika DC-a, kvaliteta rada Hrvatskog sabora može se poboljšati osiguranjem efikasnog rada Stručne službe (prvenstveno informatizacijom i odgovarajućim odnosom prema zaposlenicima), otvaranjem Parlamenta prema javnosti i većom suradnjom sa stručnjacima kod donošenja propisa i zakona. Njegovi stranački kolege ukazuju i na potrebu donošenja godišnjih planova rada. Budući da smatraju nedopustivim neopravdane izostanke zastupnika sa

Broj zastupnika pojedine stranke ne smije biti ograničavajući faktor za kvalitetu rada njihovih klubova.

sjednica, predlažu da se po uzoru na poslovnike drugih parlamenata, npr. slovenskog, razgraniče opravdani od neopravdanih izostanaka. U prvu kategoriju spadaju izostanci u skladu s odredbama zakona o radnom odnosu i zdravstvenom osiguranju, zbog više sile, oni koje radi obavljanja zastupničkih dužnosti odobri predsjednik Sabora, izostanci zbog rada u izbornim jedinicama ili zbog obavljanja stranačkih djelatnosti koje je odobrio predsjednik pojedinog kluba (u tom slučaju mora osigurati da u parlamentu bude nazočna najmanje trećina zastupnika iz njegova Kluba).

Prema prijedlogu zastupnika DC-a neopravdani izostanci pojedinih zastupnika (to bi se utvrdilo provjeravanjem kvoruma na sjednici Sabora ili odbora) zapisivali bi se na listu nazočnosti zastupnika i na osnovi toga bi im se smanjivala primanja. Budući da sama nazočnost zastupnika ne mora značiti i da kvalitetno rade, prijeko je potrebno što skorije donijeti kodeks o etičkom ponašanju zastupnika, kako bi se spriječili ispadi pojedinaca koji prelaze granice tolerantnog dijaloga i demokratskih standarda, kaže Granić. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega rad zastupnika najviše otežavaju česte izmjene utvrđenih dnevnih redova sjednica i promjena redoslijeda pojedinih točki. Trebali bismo se ugledati na druge parlamente koji donose plan rada za cijelu godinu te semestralne planove za proljetnu i jesenu sjednicu, kaže Granić.

Zastupnici DC-a drže da broj zastupnika pojedine stranke ne smije biti ograničavajući faktor za kvalitetu rada njihovih klubova. Zbog toga predlažu da klubovi zastupnika svih parlamentarnih stranaka imaju pravo zaposliti jednog ili više savjetnika, ovisno o broju zastupnika. Granić je iznio i njihovu sugestiju da treba i dalje prakticirati volontiranje studenata u Saboru, što je uobičajena praksa u svim demokratskim zemljama (to pitanje treba regulirati u odgovarajućem pravilniku).

Hitni postupak gotovo postao pravilo

Potaknut primjedbama sudionika u raspravi predstavnik predlagatelja **mr. Mato Arlović** obećao je da će prije izjašnjavanja o predloženim izmjenama predlagatelj predočiti zastupnicima izvješće o dosadašnjem radu Parlamenta u ovom sazivu. Spomenuo je da je na prvih 16 sjednica Hrvatskog sabora (podaci za 17 još se sređuju) ukupno razmotreno 539 točaka dnevnog reda, od čega se 230 odnosi na donošenje zakona. Interesantno je, kaže, da je 113 zakona doneseno jednoglasno, a svega 117 većinom glasova zastupnika. Konstatirao je, nadalje, da je hitni postupak u donošenju zakonskih propisa gotovo postao pravilo (svega 67 zakona doneseno je u redovnom postupku).

U nastavku je izvijestio zastupnike da amandmane na Prijedlog odluke o

izmjenama i dopunama Poslovnika mogu podnositi do sutradan u 15 sati. Također je izrazio uvjerenje da će se prije sjednice Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, na kojoj bi se to radno tijelo trebalo očitovati o amandmanima, sastati predsjednici svih parlamentarnih klubova. Oni bi trebali raspraviti neka od otvorenih pitanja, primjerice oko reguliranja rada na Aktualnom prijepodnevu (valjalo bi postići međuparlamentarni konsenzus oko raspodjele raspoloživog vremena na klubove zastupnika), dogovora o eventualnom propisivanju kaznenih mjera za neopravdano odsustvo sa sjednica, itd.

Zahvalivši zastupniku Turčinoviću na simboličnom poklonu koji, kako reče, neće moći prihvatiti jer je napravljen u Stručnoj službi Sabora, a to znači da je plaćen proračunskim novcem, Arlović je priznao da je njegov amandman u svezi s uvođenjem elektronskog zapisa sa sjednica i proširenjem elektronskog glasovanja prihvatljiv. Bilo bi dobro, kaže, da se zapisnici sa sjednica Parlamenta mogu voditi na taj način ali najprije bi trebalo uložiti pažnja sredstva u tehničku opremu u svakom uredu, klubu zastupnika i kod svakog zastupnika. Osim toga, radi pohranjivanja arhivske građe treba i dalje zadržati i pisanu fonografsku arhivu. Zahvalio je zastupniku što je inicirao to pitanje jer je time omogućio predlagatelju da i ovom izmjenom Poslovnika pokuša regulirati taj problem na odgovarajući način. Obećao je da će Odbor, pored podnesenih amandmana, temeljito razmotriti svaku načelnu i pojedinačnu primjedu predstavnika radnih tijela, primjerice, Odbora za ravnopravnost spolova, klubova i pojedinih zastupnika, kako bi se došlo do što kvalitetnijeg Poslovnika Hrvatskog sabora. Napomenuo je, međutim, da se neće moći puno učiniti glede žurnosti postupka, jer se na razini zakonodavne regulative moramo što prije uskladiti sa zemljama Europske unije.

Bolje regulirati Aktualno prijepodne

Na početku svog izlaganja **Jadranka Kosor (HDZ)** je izrazila nadu da će se predloženim izmjenama Poslovnika napokon na prihvatljiviji način urediti pitanje Aktualnog prije-

podneva (najavila je i vlastite amandmane s tim u svezi) a ne da zastupnici tumaraju Saborom u gluho doba noći. Ne samo da je to ispod svakog dostojanstva, nego se nerijetko događa da svi koji su se prijavili za postavljanje zastupničkog pitanja ne dođu na red. Slaže se, inače, s mišljenjem zastupnika Turčinovića da bi trebalo osuvremeniti rad na sjednicama jer su zastupnici pretrpani gomilom nepreglednih materijala (za te tone papira spaljene su čitave šume). Podupire i prijedlog da se sastav saborskih izaslanstava određuje na prijedlog klubova zastupnika te da se pritom vodi računa o što ravnomjernijoj zastupljenosti zastupnika i zastupnica.

Smatra, nadalje, da novopredložena odredba koja predviđa da Odbor za pravosuđe, ocijeni li da su se za to stekli uvjeti, može predložiti Vladi podnošenje prijedloga za razrješenje Glavnog državnog odvjetnika, nije u skladu sa zakonom i da je treba izostaviti iz Poslovnika. Drži, također, da valja precizirati kriterije odnosno način izbora predstavnika područne i lokalne samouprave u Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. U predloženim izmjenama Poslovnika, naime, stoji da se 9 članova tog radnog tijela može imenovati na prijedlog predstavničkog tijela jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Prema predloženom, uz članove iz Zagreba, Osijeka, Splita i Rijeke, dva bi se imenovala iz područnih jedinica, a dva iz općina (s tim da jedan bude iz kontinentalnog a jedan iz priobalnog dijela zemlje) te jedan iz reda uglednih pravnika.

Rasprava o zakonskom prijedlogu samo uz nazočnost predlagatelja

Spomenula je, nadalje, da je svojim amandmanom zatražila brisanje članka 33. koji predviđa da se rasprava o prijedlogu zakona može provesti bez nazočnosti predlagatelja. Smatra, naime, da bi usvajanje te odredbe dovelo do daljnjeg obezvređivanja Hrvatskog sabora i zastupnika (gospoda ministri i ovako rijetko navraćaju u Sabor). Uložila je amandman i na članak 35. jer drži da bi se treće čitanje zakonskih prijedloga moralo provesti uvijek kada se amandmanima, bez obzira na to tko ih je podnio, bitno mijenja sadržaj

konačnog prijedloga zakona (a ne samo kad je riječ o amandmanima predlagatelja). Mišljenja je, također, da bi svi klubovi odnosno zastupnici trebali biti izjednačeni u pravu na podnošenje prijedloga da se neki zakon donese hitnim postupkom, te da bi u Poslovniku trebalo zadržati mogućnost da zastupnici u okviru Aktualnog prijepodneva mogu postavljati i dopunska pitanja. Po riječima zastupnice predsjedatelj mora voditi računa o tome da se rasprava na sjednici Hrvatskog sabora odvija u skladu s Poslovníkom, a ne prema predviđenom programu (amandman na članak 44).

Potaknut njenim amandmanom u svezi s trećim čitanjem zakonskih prijedloga **mr. Arlović** je podsjetio na to da se, prema važećim poslovničkim odredbama, taj postupak provodi temeljem odluke Sabora ili na zahtjev predlagatelja, (ako je na tekst konačnog prijedloga zakona podnesen veći broj amandmana ili kad su oni takve naravi da bitno mijenjaju njegov sadržaj). Sporna odredba Poslovnika odnosi se, kaže, na slučajeve kad predlagatelj dostavi takve amandmane nakon propisanog roka, odnosno po završetku rasprave. Tada Sabor može odlučiti da zakon ide u treće čitanje, budući da ti amandmani nisu prošli ni raspravu u radnim tijelima.

Što se, pak, tiče prava klubova zastupnika da predlažu hitni zakonodavni postupak ponudeno je, kaže, kompromisno rješenje, da se to omogući klubovima s 15 i više zastupnika. Ako bismo se držali sadašnjeg pravila, svega tri kluba imala bi spomenuto pravo, jer svaki zastupnik koji predlaže zakon hitnim postupkom mora imati potporu barem još 25 svojih kolega.

Zastupnici mogu postavljati pitanja i pismeno

Po mišljenju predlagatelja nema potrebe da se u okviru Aktualnog prijepodneva postavljaju dopunska pitanja, budući da zastupnik koji nije zadovoljan odgovorom može zatražiti da mu Vlada dostavi pisani odgovor (u Poslovníku postoji i institut pisanih zastupničkih pitanja na koja Vlada ima obvezu javno odgovoriti). To znači da takav odgovor dobiva ne samo zastupnik koji je postavio pitanje, nego i svi ostali, a može ga se i objaviti. Omogućimo li zastupnicima

da, umjesto instituta dopunskog pitanja, u okviru Aktualnog prijepodneva postavljaju po dva pitanja, moramo biti svjesni toga da će dijelu njih nerijetko biti uskraćena mogućnost da sudjeluju u tom obliku komuniciranja s Vladom, kaže Arlović.

Na kraju je napomenuo da u drugim parlamentima oni koji vode sjednice imaju puno više ovlasti i ingerencija nego predsjedatelj Hrvatskog sabora, te izrazio uvjerenje da neće biti prihvaćen amandman prema kojem bi predsjedatelj na sjednici bio "najobičniji skretničar" rasprave i vodio računa o miru i redu u sabornici.

Vrata Hrvatskog sabora širom otvorena civilnom sektoru

Snježana Biga-Friganović (SDP) izrazila je zahvalnost predlagatelju što predlaže već treće izmjene Poslovnika, kako bi se osigurali uvjeti za što kvalitetniji i učinkovitiji rad Parlamenta. Što se tiče Aktualnog prijepodneva, doista nije praktično da zastupnici cijelu noć dežuraju da bi postavili usmeno pitanje članovima Vlade, smatra zastupnica. Međutim, po njenoj ocjeni stanje je ipak nešto bolje nego ranije, dok smo imali aktualni sat, jer sada je na raspolaganju više vremena za to "propitkivanje" (4 sata) tako da oni koji urane imaju šanse doći na red.

U nastavku je obrazložila amandman što ga je podnijela zajedno sa zastupnicom Sobol i zastupnikom Kramarićem. Riječ je o prijedlogu da se odbori za prostorno uređenje i zaštitu okoliša te za ravnopravnost spolova prošire s po tri vanjska člana iz reda predstavnika udruga, javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika. U prilog tome spomenula je da su vrata Hrvatskog sabora u ovom mandatu zaista širom otvorena civilnom sektoru. Naime, zastupnici izuzetno dobro surađuju s nevladinim organizacijama i s nizom stručnjaka iz različitih područja. Pojedini odbori imaju vanjske suradnike koji ravnopravno sudjeluju u njihovu radu (osim glasovanja). Često se organiziraju i tematske sjednice na koje se pozivaju predstavnici zainteresiranih udruga, sindikata, itd. Primjerice, Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo održao je u lipnju 2001. godine tematsku sjednicu o projektu pod nazivom "Zakonodavstvo

i građani", na kojoj su predstavnici East-West instituta pohvalili Hrvatsku kao dobar primjer suradnje s nevladinim organizacijama, u odnosu na druge tranzicijske zemlje. Spomenula je i to da su neki odbori predlagali i donošenje zakona sačinjenih na temelju prijedloga pojedinih udruga, te da je čak i građanima omogućeno da izravno prate rad Hrvatskog sabora.

Točno je da su prerastanjem Aktualnog sata u Aktualno prijepodne proširene mogućnosti za postavljanje zastupničkih pitanja, potvrdila je **Jadranka Kosor**. Nažalost, to nije uvijek tako u praksi. Spomenula je vlastiti primjer s jedne od prošlih sjednica, kada je stigla u Sabor oko 3 sata ujutro. Unatoč tome nije stigla postaviti zastupničko pitanje zbog brojnih upita drugih zastupnika i dr.

Zastupnička pitanja premjestiti u večernji termin

Budući da se najviše primjedbi iz rasprave odnosilo na organizaciju rada u okviru Aktualnog prijepodneva, **mr. Arlović** je sugerirao zastupnicima da razmisle o tome da se termin rezerviran za njihove usmene upite premjesti u večernje sate. Naime, u to vrijeme je sabornica ionako poluprazna (zna se dogoditi da nema niti jednog predstavnika nekog kluba) tako da nerijetko nema ni onih koji se zalažu za kažnjavanje zastupnika koji neopravdano izostaju sa sjednice. U takvim bi okolnostima oni koji redovito prisustvuju sjednicama i najrevnije ispunjavaju dužnost saborskih zastupnika došli na svoje, jer bi imali najviše vremena za postavljanje pitanja. Osim toga, u to vrijeme Vlada obično ne zasjeda, tako da se ministri nikuda ne bi morali žuriti i mogli bi temeljito odgovarati na pitanja zastupnika. Televizija bi to mogla prenositi u vrijeme rezervirano za reprizne programe što bi odgovaralo i građanima koji su uvečer obično kod kuće.

Izrazio je uvjerenje i da će predlagatelj podržati ideju grupe zastupnika da se broj članova spomenutih odbora proširi predstavnicima udruga, znanstvenih, javnih i stručnih djelatnika. Napomenuo je, međutim, da će biti problema oko njihova kandidiranja, odnosno izbora, s obzirom na postojanje brojnih udruga koje se, među ostalim, bave

zaštitom ljudskih prava i sloboda u specifičnom dijelu, vezano uz ravnopravnost spolova.

Osigurati javnost rada Parlamenta

U nastavku je informirao zastupnike da je kod pripreme Konačnog prijedloga ove odluke predlagatelj bio u dilemi kako na najbolji način osigurati javnost rada Hrvatskog sabora, s obzirom na sve češću potrebu da se o pojedinim pitanjima raspravlja i na zatvorenom dijelu sjednice, (javnost mora biti na odgovarajući način o tome informirana). Sugerirao je da se ponovno razmotri mogućnost uvođenja instituta zatvorene sjednice na kojoj

Razmotriti mogućnost uvođenja instituta zatvorene sjednice na kojoj bi se raspravljalo o pitanjima koja imaju karakter državne ili službene tajne, uz naknadna priopćenja za javnost.

bi se raspravljalo o pojedinim pitanjima koja imaju karakter državne, vojne, profesionalne ili službene tajne, s tim da se o zaključcima i stajalištima Sabora javnost informira putem priopćenja. Da bi upozorio na potrebu otvaranja ozbiljne rasprave o javnosti rada Parlamenta, spomenuo je primjer Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost koji ima posebni poslovnik prema kojem su sve njihove sjednice tajne, što je u suprotnosti s Ustavom i Poslovníkom. Naime, sve sjednice tog radnog tijela moraju biti javne a samo iznimno mogu biti zatvorene, ali ne tajne.

Ivan Ninić, potpredsjednik spomenutog Odbora, potvrdio je da je Poslovníkom tog radnog tijela predviđeno da su njegove sjednice, u pravilu, tajne i zatvorene za javnost (jednako tako kao što je hitni postupak u Saboru postao pravilo i ta je iznimka u ovom slučaju postala pravilo). Napomenuo je da su sjednice sličnih odbora i u drugim parlamentima zatvorene za javnost te informirao zastupnike da naš Odbor ima sedam stručnih članova koji nerijetko moraju zauzimati stavove i o pitanjima iz nadležnosti MUP-a i Ministarstva obrane. Jedno je razgovarati o zatvorenim sjednicama

radnog tijela a drugo su pitanje tajne sjednice, odnosno kada to postane pravilo, a otvorena sjednica iznimka kaže mr. Arlović. Kako je moguće da nakon održane tajne sjednice Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost u novinama bude objavljeno sve o čemu se raspravljalo na toj sjednici (to je protupravno odavanje tajne). Zbog toga istoimeni odbori u drugim europskim parlamentima, u pravilu, imaju mogućnost rada na zatvorenim sjednicama (to vrijedi i za druga radna tijela) nakon kojih se daju priopćenja za javnost.

Na kraju je napomenuo da primjere iz prakse saborskih radnih tijela nije spominjao radi kritiziranja, već zbog toga da upozori na potrebu da se poslovnici odredbama na kvalitetan način regulira javnost rada našeg Parlamenta.

Nakon toga je predsjedatelj, **dr. Ivica Kostović**, zaključio raspravu o Prijedlogu odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

Predsjedavajući je zatim pozvao predsjednika **Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav** i zastupnika **mr. Matu Arlovića** da se očituje o podnijetim amandmanima. Predložio je da se pristupi glasovanju o podnesenim amandmanima.

* Nije prihvatilo prvi amandman kojega je podnio **Klub zastupnika DC-a**. Njime je predloženo da se u članku 30. ispred stavka 1. doda slijedeći stavak: "Klubovi zastupnika, u pogledu prava i obveza imaju status radnih tijela Hrvatskog sabora". Predlagatelj je nakon obrazloženja povukao rečeni amandman. **Mr. Arlović** je ujedno napomenuo da je to pitanje već riješeno Poslovníkom, a djelomično se razrađuje i u slijedećem amandmanu **Kluba zastupnika DC-a** koji se prihvaća, a njime je predložena izmjena prvog stavka u članku 7., kojom se uređuje zapošljavanje jednog ili više djelatnika u Klubu na poslovima savjetnika, a na teret Hrvatskog sabora. Zastupnik Arlović naveo je da je predloženi amandman prihvaćen, uz dodatak kojim se uređuje broj zaposlenih savjetnika na svakih 15 članova kluba.

* Zatim je na red došao i amandman kojega je podnio **Odbor za ravnopravnost spolova**, kojim je predloženo

poštivanje ravnopravnosti zastupljenosti oba spola, kada se određuje sastav privremenih izaslanstava Sabora. Ove se izmjene odnose na članak 9. predloženog zakonskog teksta. Zastupnik Arlović ocijenio je da podneseni prijedlog ne može prihvatiti u potpunosti, već djelomično. Prihvatio je prvi stavak, uz manju korekciju: "Na prijedlog klubova zastupnika određuje se sastav privremenih izaslanstava Sabora u posjeti stranim

AMANDMANI PODNESENI NA ČLANKE POSLOVNIKA KOJE SE NE PREDLAŽE IZMIJENITI

- zastupnika **Valtera Drandića (IDS)** da se iza članka 18. važećeg Poslovnika doda novi članak 18a., jer drži da Odbor za gospodarstvo treba biti matično radno tijelo za praćenje tijeka privatizacije u svim područjima, s tim da se ovisno o svom djelokrugu svako radno tijelo može proglasiti zainteresiranim za raspravljanje o tijeku privatizacije u svom području.

- zastupnice **Snježane Biga-Friganović (SDP)**, zastupnice **Gordane Sobol (SDP)** i zastupnika **dr. Zlatka Kramarića (LS)**, na članak 84. važećeg Poslovnika, držeći da u radna tijela nije potrebno imenovati vanjske članove, jer radna tijela imaju mogućnost na sjednice pozivati stručnjake ovisno o temi o kojoj raspravljaju.

- **Odbora za europske integracije**, na članak 96. važećeg Poslovnika, držeći da je djelokrug radnih tijela ureden na odgovarajući način i u skladu s pravnim sustavom.

- zastupnice **Snježane Biga-Friganović (SDP)**, zastupnice **Gordane Sobol (SDP)** i zastupnika **dr. Zlatka Kramarića (LS)**, na članak 101. važećeg Poslovnika, držeći da u radna tijela nije potrebno imenovati vanjske članove, jer radna tijela imaju mogućnost na sjednice pozivati stručnjake, ovisno o temi o kojoj raspravljaju.

- **Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu**, na članak 256. važećeg Poslovnika, držeći da je ovo pitanje već na odgovarajući način uređeno odredbama Poslovnika.

predstavničkim tijelima i organizacijama, tako da se u pravilu, uz stranačku poštuje i odgovarajuća zastupljenost spolova."

Očitujući se u ime Odbora, zastupnica **Gordana Sobol (SDP)**, prihvatila je predloženu izmjenu. Što se tiče drugog dijela amandmana, zastupnik **Arlović** je istaknuo da ga ne može prihvatiti jer predsjedniku Sabora treba prepustiti da sastavi izaslanstvo koje će najbolje obaviti sve zadane ciljeve posjete. Ocijenio je da će se zasigurno voditi računa i o tom aspektu, ukoliko se prethodno ispune svi funkcionalni razlozi. Zastupnica Sobol prihvatila je i ovo obrazloženje, i povukla drugi dio amandmana. I treći dio amandmana koji se odnosi na razmjernu zastupljenost, djelomično je prihvaćen, uz prijedlog, da riječ "razmjernu" zamijeni izraz, "djelomično odgovarajuću".

* Budući da je zastupnik **Ivo Fabijanić (SDP)** predložio vrlo sličan amandman kojim se uređuje ravnopravna zastupljenost spolova u saborskim izaslanstvima, nakon objašnjenja predsjedavajućeg povukao je prijedlog.

* Zatim je razmatran amandman **Kluba zastupnika DC-a** pod rednim brojem 5, kojim se predlaže da se u članku 9. doda slijedeća alineja: "predlaže Hrvatskom saboru godišnji plan rada Hrvatskog sabora i planove rada za polugodišnja zasjedanja". Ovaj amandman nije prihvaćen jer se te situacije uređuju u okviru uobičajene suradnje i rada predsjednika Sabora. Zastupnica **Vesna Škare - Ožbolt** javila se kako bi dodatno precizirala prijedlog Kluba svoje stranke. Smatra da bi parlament trebao donijeti plan rada uzimajući pri tome i planove Vlade, kao i samih zastupnika. U odgovoru je navedeno da postoji godišnji plan rada Sabora koji je propisan Ustavom Republike Hrvatske. Program rada po pojedinim sjednicama, dogovara se zajedno s parlamentarnim klubovima, pa ne bi trebalo narušavati dosadašnju praksu. Budući da je predlagatelj ostao kod svoga zahtjeva, pristupilo se glasovanju. Amandman nije prošao.

* Zatim je predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik **mr. Arlović** i politički sustav istaknuo da se ne može prihvatiti ni amandman **Kluba zastupnika HSLŠ-a**, kojim se predlaže brisanje alineje 6. "javno informiranje" u članku 16. podnesenog prijedloga. U obrazloženju je istaknuto da obveza javnog informiranja

predstavlja javno pravo zajamčeno Ustavom. Nadležnost u tom segmentu mora imati Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, zajedno s Odborom za informatizaciju i medije.

Zastupnik **Mario Kovač (HSLŠ)** prilikom dodatnog objašnjenja istaknuo je, da je amandman podnesen upravo zbog osnivanja nadležnog odbora kao matičnog tijela. Ukoliko se njegova nadležnost ne odnosi na medije onda bi trebao biti preimenovan u Odbor za informatizaciju. Predložio je da se pristupi glasovanju. Amandman Kluba zastupnika HSLŠ-a nije prihvaćen.

* Nije prihvaćen ni amandman **Odbora za pravosuđe** koji je predložio brisanje odredbi sadržanih u članku 20. predloženog zakonskog teksta: "Odbor za pravosuđe razmatra izvješća o radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, te ako ocijeni da su se za to stekli uvjeti, može Vladi predložiti podnošenje prijedloga za razrješenje Glavnog državnog odvjetnika". Zastupnik **Arlović** je obrazložio razloge odbijanja jer smatra da nema potrebe dva put u tekstu ponavljati isti izraz. Ovakvo obrazloženje u ime Odbora, prihvatilo je i zastupnik **Luka Trconić**, povlačeći rečeni amandman.

* Amandmanom kojega je podnio dr. **Zlatko Kramarić (LS)** predloženo je dodavanje nove alineje u članku 23. podnietog prijedloga koja glasi: "imenuje i razrješava, na prijedlog tajnika Hrvatskog sabora, državne službenike na položaje i radna mjesta I. vrste u Stručnoj službi Hrvatskog sabora".

Mr. Arlović objasnio je da je za te poslove mjerodavan tekst iz Zakona o službenicima i namještenicima, kojega provodi tajnik Sabora. Ukoliko dođe do promjene zakona neće se morati mijenjati Poslovnik, jer takva je mogućnost predviđena njegovim odredbama. Na povredu Poslovnika zatim je upozorio zastupnik **Luka Bebić (HDZ)**. Ocijenio je da nije poštovana procedura oko amandmana kojeg su podnijeli zastupnik dr. **Kramarić** i Klub zastupnika DC-a, pa je dakle povrijeđen Poslovnik. Smatra ujedno, da je prihvatljivije da Odbor za izbor i imenovanja, obavlja kadrovske nadležnosti, nego da jedan čovjek odlučuje o rasporedu službenika.

Mr. Arlović je istaknuo da je u prvom dijelu rada Odbora, kada su već zastupnici dignuli ruke, upozoreno da se radi o pitanju zakonitosti. Ako

zakon ovo pitanje ne rješava drugačije, nije potrebno glasovati. Ukoliko amandman nije usklađen sa zakonom, ne može se prihvatiti jer bi to bilo suprotno članku 5. Ustava, po kojemu je svatko dužan držati se Ustava i Zakona, što su i zastupnici prihvatili davanjem prisege.

Dajući ispravak navoda, zastupnik **Bebić** je istaknuo da su rečeni amandmani bili u popisu. Zapitao je ujedno zbog čega postoji glasovanje ukoliko se takav amandman može dovesti pod sumnju da nije u skladu sa zakonom. Pojašnjavajući iznijete stavove, mr. **Arlović** je upozorio da nije točno da predsjednici odbora ne mogu utjecati na kadrovska pitanja. Prema odluci o Stručnoj službi, otvorena je mogućnost da tajnik Sabora, prije izvršavanja svoje obveze na temelju zakona, treba dobiti mišljenje predsjednika Odbora, u vezi s izborom, odnosno imenovanjem tajnika i savjetnika rečenog Odbora.

Sada se za ispravak navoda javio zastupnik **Vladimir Šeks (HDZ)**. Upozorio je da je na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav izglasano da se prihvati amandman zastupnika **Kramarića** i Kluba zastupnika DC-a, oko nadležnosti Odbora za izbor i imenovanja, koji imenuje i razrješuje državne službenike prve vrste na prijedlog tajnika. Citirajući zakonske odredbe kojima se uređuje ova materija, zastupnik **Šeks** je konstatirao da iznijeti navodi **Mate Arlovića** nisu točni.

Za ispravak se odlučio i zastupnik mr. **Ivo Škrabalo (HSLŠ)** koji je ocijenio da bi prema zapisnicima s odbora trebalo precizno odrediti kako je prošao tijek glasovanja. Zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** zatim se javila za riječ, navodeći pri tome imena svih zastupnika koji su bili nazočni sjednici Odbora. Interpretirala je zatim i ocjenu zastupnika **Škrabala** izrečenu prilikom glasovanja koji je rekao - da ne može glasovati za podneseni amandman jer je suprotan zakonu.

Mr. Arlović je u svom odgovoru precizirao sporne dijelove koji se uređuju u Stručnoj službi Sabora, te predložio da se prekine s ispravicima navoda i glasuje o nadolazećim amandmanima. Zastupnik **Bebić** javio se zatim zbog ispravka navoda zastupnice **Lalić**, dodajući da u trenutku glasovanja o spornom amandmanu, nije bio nazočan zastupnik dr. **Zdravko Tomac** koji je izašao iz prostorije. Dodao je da je na ostale zastupnike

znatno utjecao predsjednik Odbora svojim tumačenjima o zakonitosti pojedinih prijedloga. I zastupnik **Vladimir Šeks** ocijenio je da je **Arlović** pogrešno citirao i interpretirao odredbe sadržane u članku 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Zastupnik **Ante Beljo (HDZ)** konstatirao je da se često zaboravlja na odluke koje su donijete na nadležnim odborima, a zatim se pristupilo glasovanju o amandmanu kojega je predložio zastupnik dr. **Kramarić**. Ovaj amandman nije prihvaćen, a o slijedećem amandmanu kojega je podnio **Klub zastupnika DC-a**, nije se glasovalo jer je vrlo sličan prethodnome.

* Zatim je prihvaćen amandman **Kluba zastupnika HSLŠ-a** kojim se predlaže brisanje članka 33, pa tako članci od 34. do 50, postaju člancima 33. do 49. podnietog prijedloga.

* Slijedeći amandman zastupnice **Jadranke Kosor (HDZ)** bio je identičan prethodnom, pa je dakle sadržan u već prihvaćenim odredbama.

* Nije, međutim, prihvaćen slijedeći amandman zastupnice **Jadranke Kosor**, koja je predložila da se u članku 35. (u vezi člankom 164.) iza stavka 2. doda novi stavak 3, koji glasi: "Treće čitanje zakona provodi se u pravilu, ako se amandmanima bitno mijenja sadržaj konačnog prijedloga Zakona". **Arlović** je protumačio da ne prihvaća podnijeti prijedlog jer je to pitanje već riješeno Poslovnikom u tekstu predlagatelja.

Zastupnica **Kosor** dodatno je upozorila, da se nerijetko zbog velikog broja podnesenih amandmana, zapravo mijenja sadržaj predloženog zakona. Uslijedilo je još jedno obrazloženje mr. **Arlovića**, a zatim i glasovanje koje je potvrdilo da amandman nije prošao.

* Djelomično je prihvatilo slijedeći amandman kojega je uputio **Klub zastupnika HSLŠ-a**, a kojim se mijenja članak 41. u svezi s održavanjem "Aktualnog prijepodneva", i to u dijelu, kada se usmena pitanja postavljaju predstavnicima Vlade. **Mr. Arlović** precizirao je da prihvaća stavak u kojemu se "postavljanje pitanja određuje prema redosljedu upisa zastupnika u knjigu nazočnih sjednici. Knjigu nazočnosti sjednici otvara službena osoba, prvoga dana sjednice u 00. sati, ispred Velike vijećnice". Ostale dijelove amandmana ne može prihvatiti.

U ime Kluba zastupnika HSLŠ-a za riječ se javio zastupnik **Kovač**

napominjući da se amandmanom željelo dokinuti cijelonoćna bdijenja zastupnika i nepotrebno maltretiranje. Zatražio je glasovanje o cjelokupnom amandmanu, ali on nije prošao.

Klub zastupnika HSP-HKDU-a podnio je amandman koji se odnosio zapravo na isti problem i bio je vrlo slično formuliran, pa nije prihvaćen zbog istih razloga kao i prethodni. I zastupnik **Tonči Tadić**, koji je u ime Kluba dodatno obrazložio podnijeti prijedlog, upozorio je na ponižavajuće okolnosti oko upisivanja u knjigu redosljeda. Upozorio je ujedno, da zbog postojećeg ritma rada Sabora, postavljena pitanja često puta gube na aktualnosti. Ukoliko amandman ne prođe pozvao je ostale zastupnike da se pridruže pisanom zahtjevu upućenom predsjedniku Hrvatskog sabora. Podnesenim zahtjevom bi se utvrdile okolnosti i vrijeme upisa. Prije glasovanja uslijedilo je još jedno objašnjenje predstavnika predlagatelja **mr. Arlovića**. On je podsjetio da zastupnik uvijek može pisanim putem postaviti pitanja na koja mora dobiti odgovor. Ocijenio je ujedno da bi zbog opsežnog dnevnog reda, bilo teško organizirati održavanje "Aktualnog prijedpodneva" svake srijede, u tjednu kada zasjeda Hrvatski sabor, i to u trajanju četiri sata, prema prijedlogu Kluba zastupnika HSP-HKDU. Predložio je da Sabor odluči o tom pitanju, ne prihvaćajući podnijeti amandman. Ponovno je uslijedilo očitovanje o podnijetom amandmanu u kojemu su sudjelovali zastupnici Tadić i Šeks, a zatim i glasovanje. Amandman nije usvojen.

* Uslijedilo je zatim očitovanje i o amandmanu kojega je podnijela zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)**, a koji se također odnosi na članak 41. Ni ovaj amandman nije prihvaćen iz istih razloga kao i prethodni. Zastupnica je upozorila da se predloženom izmjenom zapravo omogućava zastupnicima da izraze svoje zadovoljstvo, odnosno nezadovoljstvo pruženim odgovorom. Amandman nije prošao.

* Ni slijedeći amandman zastupnice **Jadranke Kosor (HDZ)**, kojim se utvrđuje vrijeme održavanja "Aktualnog prijedpodneva" predlagatelj nije prihvatio, obrazlažući da je to već riješeno odredbama Poslovnika. Zastupnica je još jednom istaknula i obrazložila sve prednosti koje omogućavaju odredbe amandmana, ali ga je ipak povukla, jer je i Klub zastupnika HDZ-a, podnio amandman

koji se odnosi na "Aktualno prijedpodne".

* Mr. Arlović napomenuo je zatim da Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav ne može prihvatiti ni amandman kojega je podnijela zastupnica **Marija Lugarić (SDP)**, a koji se odnosi na odredbe sadržane u članku 41. Zastupnica je istaknula da je njime željela uvesti uobičajenu parlamentarnu praksu gdje je vrijeme postavljanja pitanja manje od jedne minute. Uvažila je ipak stav i obrazloženje Odbora, te povukla rečeni amandman.

* **Klub zastupnika HDZ-a**, podnio je amandman kojim predlaže brisanje članka 41, što je odbijeno, uz obrazloženje da bi se time narušila mogućnost postavljanja zastupničkih pitanja. Ovakvo obrazloženje nije prihvatio zastupnik **Vladimir Šeks** koji je dao dodatno obrazloženje u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Upozorio je da je ranijim izmjenama Poslovnika onemogućeno postavljanje dva pitanja, a sada se predlažu dodatna reduciranja prava zastupnika i uskraćuje im se mogućnost postavljanja dopunskog pitanja. Nije omogućen ni ispravak netočnog navoda u postavljenom pitanju, te je zbog ovih razloga zatražio glasovanje. Prije toga uslijedio je još jedan ispravak navoda u kojemu je zastupnik **Ivo Fabijanić (SDP)** upozorio je da se time zapravo željelo omogućiti i ostalim zastupnicima da postave svoja pitanja, a ne da se otvara rasprava o pojedinoj temi. Uslijedilo je glasovanje, amandman nije prošao.

* I slijedeći amandman podnio je **Klub zastupnika HDZ-a**, predlažući promjenu pojedinih odredbi u članku 185, stavku 2. Poslovnika. U očitovanju predstavnika predlagatelja, istaknuo je da niti ovaj amandman Sabor ne bi trebao prihvatiti jer se njime na potpuno drugačiji način uređuje postavljanje zastupničkih pitanja. Dodatna obrazloženja u ime podnositelja, dao je zastupnik **Šeks**, ocjenjujući da rečeni prijedlog predstavlja sintezu najboljih rješenja prilikom postavljanja zastupničkih pitanja. Njime se na najjednostavniji i civilizirani način rješavaju sve sporne situacije, sukladno praksi i tradiciji u europskim parlamentima. Zatražio je glasovanje, ali amandman nije prošao.

* Zatim je bilo riječi i o slijedećem amandmanu kojega je podnio **Klub zastupnika HSLs-a**, a kojim se

predlažu izmjene u članku 42. gdje se briše novi stavak 5, koji glasi: "Zastupnik ne može ispraviti netočan navod niti odgovoriti na izlaganje predsjedatelja". Mr. Arlović obrazložio je odbijanje, praksom koja je već uobičajena u ostalim parlamentima. Smatra ujedno da nema razloga da se predsjedatelj dovodi u predloženu situaciju. U ime Kluba zastupnika HSLs-a, dodatno je obrazloženo dao zastupnik **Mario Kovač**. On smatra da zastupnici ne trebaju replicirati predsjedatelju, ali im treba ostaviti mogućnost ispravka krivog navoda. Uslijedilo je glasovanje. Ovaj amandman Kluba zastupnika HSLs-a, prihvaćen je većinom glasova.

* Zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)**, slijedećim je amandmanom predložila da se u članku 43. u stavku 1. izbrišu riječi: "koje on odredi". Ovaj prijedlog predlagatelj nije prihvatio navodeći da je: "potpuno jasno da se radi o svim predlagateljima i oni imaju pravo odrediti tko će ih predstavljati." Podnositeljica je dodatno obrazložila svoj prijedlog. Upozorila je da je veliki broj zakonskih prijedloga raspravljani bez predstavnika predlagatelja, pa ukoliko ostane ovakva situacija ministri ne bi ni dolazili u sabornicu. Uslijedilo je glasovanje, a podnesenim amandman ipak nije prihvaćen.

* Zatim je uslijedilo očitovanje o novom amandmanu kojega je podnio **Klub zastupnika HSLs-a**, a kojim se predlažu izmjene u članku 43, u novom stavku 3, koji glasi: "Predstavnik Vlade, kad nije predlagatelj, može tijekom rasprave govoriti najdulje 10 minuta", a iza riječi "rasprave", dodaju se riječi: "svaki put kad dobije riječ". Ovaj amandman Kluba zastupnika HSLs-a, predlagatelj je prihvatio.

* Nije, međutim, prihvaćen slijedeći amandman kojega je potpisao **Klub zastupnika HDZ-a**, a kojim se predlaže brisanje članka 43. Zastupnik **Vladimir Šeks** dodatnim je riječima objasnio razloge zbog kojih su podnijeli amandman. Ocijenio je ujedno da se takvim pristupom podnesenim amandmanima, prava zastupnika dodatno reducira i istaknuo da Klub zastupnika HDZ-a neće podržati predložene izmjene Poslovnika. Zatim se pristupilo glasovanju, a nakon brojanja glasova konstatirano je da nije prošao.

* Zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)** predložila je da se izbriše prvi stavak u članku 44, što predlagatelj nije

prihvatio. U obrazloženju je naveo da predsjedatelju treba ostaviti pravo da se brine kako bi se rasprava o pojedinoj točki dnevnog reda odvijala prema predviđenom programu. Zastupnica Kosor upozorila je da je rečeni amandman upravo fokusiran na činjenicu i potrebu da se rasprava o pojedinoj točki dnevnog reda odvija prema predviđenom programu, te zatražila glasovanje. Amandman nije prošao.

* Slijedeći amandman podnio je **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu**, predlažući da se u članku 46. unese podstavak 5. koji glasi: "Izvrješćivanje zastupnika i javnosti o radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, i to polazeći od zahtjeva, da se njihove djelatnosti prikazuju pravodobno, odnosno u roku od tjedan dana po nastupu događaja o kojima se izvještava." Ovaj prijedlog nije prihvaćen jer je ocijenjeno da se pravilnikom u cijelosti uređuju predloženi poslovi. Budući da nije bilo predstavnika predlagatelja, pristupilo se glasovanju. Amandman nije dobio potrebnu većinu glasova.

Predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, mr. **Arlović**, zatim je napomenuo da će se odlučivati o podnesenim amandmanima koji su podneseni na članke Poslovnika koji se ne predlažu mijenjati. Napomenuo je da su ovi prijedlozi razmatrani na Odboru, te u sadržajnom i formalnom pogledu nisu prihvaćeni. Izuzetak se odnosi na amandman kojega je pod rednim brojem 30. podnio zastupnik dr. **Petar Turčinović (IDS)**.

Predsjedatelj je zatim pozvao zastupnike da odluče o ovom prijedlogu, a velika većina podržala je predloženi način daljnijega rada.

* Podnesenim amandmanom zastupnik **dr. Turčinović** predložio je, da se u članku 255. uvrsti i dodatak teksta koji glasi: "Zastupnici mogu dobiti prijepis tonske snimke sjednice u tiskanom ili elektronskom obliku po vlastitom izboru". Predstavnik predlagatelja prihvatio je ovaj amandman, predlažući istovremeno malu korekciju. Prema njoj završetak rečenice trebao bi glasiti "...u tiskanom ili elektronskom obliku, po

vlastitom izboru u skladu s mogućnostima". Ovaj amandman je prihvaćen uz predloženu korekciju Odbora.

Time je ujedno zaključena rasprava, a predsjedatelj je napomenuo da je za donošenje odluke potrebna većina glasova svih zastupnika, dakle suglasno odredbama članka 231. važećeg Poslovnika, najmanje 76 glasova. Nakon brojanja glasova konstatirao je da su zastupnici Hrvatskog sabora, potrebnom većinom glasova (78 "za" i 17 "protiv"), donijeli Odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima. Sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo jednoglasno je prihvaćen i zaključak kojim se ovlašćuje Stručna služba Hrvatskog sabora da obavi redakciju teksta ove odluke, prije njezine objave u "Narodnim novinama".

M. Ko.; V.Ž.

PRIJEDLOG MJERILA I KRITERIJA KOJIMA SE UREĐUJE POSTUPAK, SADRŽAJ I KOLIČINA PRIVATIZACIJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države

Hrvatski sabor je proveo raspravu u prvom čitanju, prihvatio Prijedlog mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta te će sve primjedbe i prijedloge uputiti predlagatelju, odnosno Vladi Republike Hrvatske, u svrhu izrade Konačnog prijedloga. Zaključci su to koje su zastupnici jednoglasno prihvatili, a predložio ih je Odbor za poljoprivredu i šumarstvo.

O PRIJEDLOGU

Prema članku 68. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ono može

ići u postupak raspolaganja nakon što Hrvatski sabor na prijedlog Vlade utvrdi mjerila i kriterije kojima uređuje postupak, sadržaj i količinu privatizacije poljoprivrednog zemljišta. U prijedlogu tih mjerila i kriterija utvrđeno je tko donosi program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, što treba sadržavati navedeni program, oblici raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države i određivanje površine za pojedine oblike raspolaganja. Dalje stoji da se za poljoprivredno zemljište koje je dano u zakup i koncesiju ili na kojem je ustanovljena služnost plodouživanja može raspisati natječaj za prodaju sukladno programu raspolaganja te

uvjeti i način prodaje takvog poljoprivrednog zemljišta. Utvrđena je i maksimalna površina koju u raspisanom natječaju za prodaju može kupiti jedno obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, fizička ili pravna osoba ovisno o vrsti poljoprivredne proizvodnje i ovisno o županiji gdje se zemljište nalazi. Sudionici natječajnog postupka za kupnju poljoprivrednog zemljišta moraju u trenutku podnošenja ponude priložiti dokaz o ispunjenju ugovorne obveze prema Republici Hrvatskoj kao vlasniku zemljišta ukoliko su bili zakupci ili koncesionari istog zemljišta. Utvrđeno je i kojim obiteljskim gospodarstvima treba dati prednost kod prodaje poljoprivrednog zemljišta u

vlasništvu države. Potvrdu da se radi o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izdat će Hrvatski zavod za savjetodavnu službu. Definiran je postupak ukoliko se u dva uzastopna natječaja za prodaju poljoprivrednog

U Prijedlogu tih mjerila i kriterija utvrđeno je tko donosi program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, što treba sadržavati navedeni program, oblici raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države i određivanje površine za pojedine oblike raspolaganja.

zemljišta u vlasništvu države ne jave osobe koje ispunjavaju zakonske uvjete. Kao zadnje određeno je koje odredbe treba ugraditi u ugovor o zakupu i ugovor o prodaji za poljoprivredno zemljište u vlasništvu države na kojem je izgrađen sustav za navodnjavanje.

RADNA TIJELA

Odbori za zakonodavstvo te za poljoprivredu i šumarstvo poduprli su donošenje predloženih mjera. Odbor za poljoprivredu i šumarstvo predložio je i da Sabor donese nekoliko zaključaka. Prvi je da će o Prijedlogu mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta provesti rasprava u prvom čitanju. Zatim, da se prihvaća taj Prijedlog. Posljednji zaključak odnosio se na to da će se sve primjedbe i prijedlozi dostaviti predlagatelju u svrhu izrade Konačnog prijedloga.

AMANDMANI

Odbor za zakonodavstvo podnio je sedam amandmana. Prvo su predložili promjenu naziva materijala, te bi on glasio: "Mjerila i uvjeti za provedbu privatizacije poljoprivrednog zemljišta". Mnogim amandmanima se samo uređuje izričaj i usklađuje s rješenjima koja su sadržaj posebnih zakona. Potom se utvrđuje da potvrdu

za ispunjavanje uvjeta izdaje nadležno tijelo jedinica lokalne samouprave, jer je neprihvatljivo da to utvrđuje Hrvatski zavod za savjetodavnu službu. Posljednjim amandmanom briše se točka VII. koja govori o zakupu zemljišta na kojem je izgrađen sustav za navodnjavanje. Odbor smatra da bi se to pitanje trebalo riješiti u sklopu zakona o vodama.

Amandman je podnio i **Đuro Dečak (HDZ)**. Drži kako je nužno u Zakon ugraditi odredbu da će prednost pri kupnji poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države imati ona obiteljska poljoprivredna gospodarstva čiji najmanje jedan član ima status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

RASPRAVA

Predložena mjerila i kriteriji vrijede samo za prodaju

Uvodno je zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva **Tomislav Ledić** upoznao zastupnike s Prijedlogom mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta. Pojasnio je da se kriteriji i mjerila odnose isključivo na prodaju poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, dok u to ne spadaju zakup i koncesija. Naglasio je nužnost donošenja tog programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem kako bi se bržim postupkom, nego što je to bilo do sada, normiralo to zemljište boljim dugogodišnjim korisnicima ili definitivnim vlasnicima.

Drago Krpina (HDZ) se potom javio za ispravak netočnog navoda. Smatra da nije točna izjava zamjenika ministra kako se Prijedlog mjerila i kriterija odnosi samo na prodaju poljoprivrednog zemljišta. Potkrijepio je to time što se u stavku 2. točke 1. kaže kako jedinice lokalne samouprave moraju odrediti ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, podatke o dosadašnjem raspolaganju te površine određene za povrat, prodaju, koncesiju ili zakup.

Tada je ponovno govorio **Drago Krpina**, ali ovoga puta u ime Odbora za poljoprivredu i šumarstvo. Rekao je kako Odbor podržava prihvaćanje navedenih Mjerila ukazavši na neke primjedbe. Kao prvo to je dinamika

donošenja provedbenih propisa temeljem zakona o poljoprivredi i zakona o poljoprivrednom zemljištu. Iznio je potom dvojbu glede mogućnosti da općine i gradovi donesu svoje programe gospodarenja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države. U tom smislu predloženo je da bi od velike koristi bilo ustanovljavanje regija s iskazom poljoprivrednih proizvoda koji u pojedinoj regiji imaju proizvodnu konkurentnost. Dvojbe je bilo i oko posljedica ukoliko bi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države kupovali stranci. Potom je iznio stav Odbora da bi Konačni prijedlog mjerila i kriterija za privatizaciju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države trebalo izraditi temeljem cjelovite i stručne multidisciplinarnе rasprave. Na kraju izlaganja iznio je zaključke za koje Odbor predlaže da Hrvatski sabor donese.

Došlo je do "greške u koracima"

Riječ je tada ponovno uzeo **Drago Krpina**, ali u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Konstatirao je da bi dokument o kojem se sada raspravlja trebalo odrediti sudbinu sveukupnih poljoprivrednih površina kojima raspolaže Republike Hrvatska. Međutim, smatra, kako je tu došlo do "greške u koracima". Prije mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta trebalo je donijeti Nacionalni program za poljoprivredu i

Prije mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta trebalo je donijeti Nacionalni program za poljoprivredu i seoska područja, Odluku o određivanju poljoprivrednih regija te Odluku o upisniku poljoprivrednih gospodarstava.

seoska područja, Odluku o određivanju poljoprivrednih regija te Odluku o upisniku poljoprivrednih gospodarstava, drži zastupnik. Kritiku je uputio i spram Strategije raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, koja je, kaže, doduše donijeta, ali s njom Hrvatski sabor nije upoznat na informativnoj razini. Zaključio je

da predloženi dokument stoga niti nije mogao biti drugačiji nego što jest, a to je nekonzistentan, površan, stručno neutemeljen i u praksi neprovediv. Rekao je dalje, da ukoliko Vlada u formalnom zakonskom roku nije napravila svoj posao, nema pravo tražiti od sabora da u roku od 6 mjeseci od donošenja zakona vezanih za poljoprivredno zemljište donese ove kriterije i mjerila temeljem kojih će se odlučivati o milijun i sto tisuća hektara poljoprivrednog zemljišta. Predložio je na kraju izlaganja da se predloženi materijal raspravi u prvom čitanju a da se sve primjedbe i prijedlozi daju predlagatelju kako bi ih razmotrio i uputio Prijedlog mjerila i kriterija u drugo čitanje.

Predloženi dokument trebalo bi ponovno izraditi poštujući mišljenje stručnjaka

Kritike predloženom materijalu uputio je u ime Kluba zastupnika IDS-a **Dino Debeljuh (IDS)**. Kao prvu nepreciznost istaknuo je sam naziv u kojem se govori o količini zemljišta umjesto o veličini jer se zemljište mjeri u površini, a ne u volumenu. Takva mjerila, kaže, dovode u još veću zbunjenost one koji bi trebali provoditi zakone. Potom je ukazao na to da oni koji već dvadeset godina obrađuju određenu zemlju i za nju ne plaćaju naknadu nemaju nikakvu prednost na njenu kupnju. Ako netko na toj zemlji radi dugi niz godina, onda on tamo već ima određeni program, proizvodnju i iskustva, a ta kategorija ljudi potpuno je zanemarena, zaključio je zastupnik. Glede prioriteta, osvrnuo se i na to kako će prednost pri kupnji imati ona poljoprivredna gospodarstva čiji članovi ili netko od njih ima završenu poljoprivrednu školu, a nigdje, kaže, ne piše da ta osoba treba raditi na zemlji. Smatra dalje, kako treba precizirati koja veličina zemljišta je potrebna za uzgoj određene vrste stoke. Nelogičnim drži i to što su jedinice lokalne samouprave zadužene u roku od šest mjeseci izraditi "famozni" program raspolaganja zemljištem. Tvrdi da to one neće biti u stanju, ili će ih biti vrlo mali broj, jer stručnost jedinica lokalne samouprave nije takva da će moći napraviti posao koji nije bila država u stanju napraviti zadnjih deset godina. U Mjerilima i kriterijima govori se o pašnjacima i oranicama, kaže dalje zastupnik, ali

se ne spominje koje su za zemljišta kvalitete i kategorije. Smatra stoga da bi Prijedlog mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta trebalo ponovno izraditi i drugo čitanje provesti kao prvo gdje bi i stručnjaci dali svoje mišljenje. Ukazao je i na neustavnost članka 3. koji govori o tome da građani neke županije imaju pravo na 150 hektara dok iz druge županije samo 50 hektara. Zaključio je da su se obistinili strahovi na koje je IDS ukazivao kada se raspravljalo o Zakonu o poljoprivrednom zemljištu kada većina nije bila svjesna da se taj zakon neće moći provesti onako kako bi to htjeli poljoprivrednici.

Replicirao je **Stjepan Živković (HSS)** i rekao kako nema županije u kojoj netko već dvadeset godina ne plaća naknadu za zemlju koju obrađuje, a nije njegova.

Na repliku je odgovorio **Dino Debeljuh**. Rekao je da je Istarska županija vrlo aktivna od 1993. godine kada je u pitanju zakup i prodaja poljoprivrednog zemljišta. Ukazao je na to su zakonom županije bile zadužene napraviti najveći dio posla oko provedbe natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta, a Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva tada je trebalo samo obaviti prodaju odnosno zakup, koji u 90 posto slučajeva nisu riješeni. Na taj način je Istarska županija ostala bez novaca za tri tisuće hektara zemljišta unatoč poslu koji je korektno obavila, zaključio je zastupnik.

Dragutin Vukušić (SDP) osvrnuo se na izjavu gospodina Debeljuha o tome kako je za uzgoj različite stoke dopuštena nejednaka veličina zemljišta te rekao kako je to pogrešno, jer na cijelom teritoriju Hrvatske, onaj tko želi uzgajati 100 krava ili 1000 ovaca koristit će istu veličinu zemljišta, kao i za vinograde ili voćnjake.

Stjepan Živković se nadovezao na raspravu oko zemljišta u Istarskoj županiji rekavši da je braniteljima dodijeljeno 1810 hektara a svaki taj darovni ugovor potpisao je župan u ime nadležnog Ministarstva.

Drago Krpina je tada upitao što to znači "uvjetno grlo". Smatra da bi taj pojam trebao biti definiran te je zamolio da mu se kaže kojim zakonom.

Predsjedavajući **mr. Mato Arlović** mu je odgovorio kako je to ekonomska kategorija koja se izučava u okviru predmeta ekonomika agrara.

Klub zastupnika SDP-a drži potrebnim donošenje ovih Mjerila i kriterija kojim se utvrđuje postupak i sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta, rekla je u ime Kluba **Dubravka Horvat (SDP)**. Važnom je ocijenila brigu svake države o poljoprivrednom zemljištu kao o svojevrsnom proizvodnom potencijalu što znači, kaže da ga je potrebno staviti u funkciju, ali i zaštititi od mogućih zloraba. Smatra dalje da bi uvođenje Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu koji bi izdavao potvrde o tome je li podnositelj zahtjeva obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ili ne moglo dovesti do protežiranja pojedinaca te se založila za to da se taj posao ostavi u nadležnosti županijskih ureda za gospodarstvo koji vode upisnike poljoprivrednih gospodarstava. Drži dalje kako se davanjem prednosti pri kupnji poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima bitno sužava i restriktivno primjenjuje članak 26. Zakona o poljoprivrednom zemljištu koji točno utvrđuje to prvenstvo. Otvoreno pitanje je, kaže, i pitanje vezano uz stručnu spremu članova tih gospodarstava, te pita što to točno znači i na koji bi se način provodilo. Također je predložila da bi se reguliranje obveza održavanja sustava za navodnjavanje trebalo regulirati nekim drugim aktom, a ne ovim. Zaključila je na kraju izlaganja da se Klub zastupnika SDP-a ne protivi prijedlogu da se Mjerila i kriteriji kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta rasprave u dva čitanja čime će rasprava dobiti na kvaliteti.

Bolje su i ovakve predložene mjere nego nikakve

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Ivan Kolar (HSS)** upitao je trebamo li uopće mijenjati status državnog zemljišta odgovorivši da bi to bilo najgore moguće rješenje te da su bolje i ovakve predložene mjere nego nikakve. Smatra da su problemi u poljoprivredi dostigli razinu kritične točke i zaista treba odrediti kojim putem krenuti dalje. Drži kako su Mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta jedino u funkciji iskorištavanja

vremena prilagodbe poljoprivrede koje nam je ostavila Europska unija prije nego postanemo njena članica. Zaključio je stoga da u tom vremenu moramo ubrzano napraviti jedan novi iskorak prema tome da se odredi vlasnik poljoprivrednog zemljišta. Drži da će predloženi dokument to i donijeti. Dodao je kako se Klub zastupnika HSS-a ne protivi da se o predloženim Mjerilima i kriterijima provede drugo čitanje. Obratio se potom gospodinu Krpini rekavši kako je 50 hektara koliko se zemlje po jednoj osobi može kupiti u Kopri- vničko-križevačkoj županiji i previše, jer državne zemlje za čiju kupnju vlada velika zainteresiranost nema

Mjerila i kriteriji kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta jedino u funkciji iskorištavanja vremena prilagodbe poljoprivrede koje nam je ostavila Europska unija prije nego postanemo njena članica.

dovoljno. Lošim je ocijenio da obiteljska poljoprivredna gospodarstva ne bi mogla sudjelovati u kupovini državnog zemljišta, a dešava se, kaže, da ona trenutno nisu osposobljena za tu tržišnu utakmicu s obzirom na financijska sredstva. Predložio je stoga da određeni krediti istovremeno prate provedbu jednog takvog procesa. Istaknuo je kako Klub zastupnika HSS-a posebnu brigu vodi o tome da se ne izgubi smisao za vrijednosti zemljišta te predložio da bi se trebala odrediti najviša cijena po kojoj jedno zemljište može biti kupljeno, a na koji način i pod kojim uvjetima stvar je dogovora. Zaključio je da bi u konačnici trebalo prijeći na djela, a djela bi bila da seljačka obiteljska domaćinstva konačno dođu do državne zemlje.

Samo sam htio ukazati na nelogičnost da je limit kupnje državne zemlje za Primorsko-goransku županiju 100, a Koprivničko-križevačku 50 hektara, odgovori je **Drago Krpina**.

Zemljište ništa ne vrijedi ako nema vlasnika, a jedan hektar u vrtlarstvu vrijedi više, nego 100 hektara livada, dodao je **Ivan Kolar**.

Ljubica Lalić (HSS) bila je mišljenja da limit otkupa državnog poljoprivrednog zemljišta ima itekakvu logiku, jer nisu sve obradive površine u Republici Hrvatskoj iste i u svim županijama ne vlada ista zainteresiranost za otkup tog zemljišta.

Iz Vašeg izlaganja za zaključiti je da je provedena neka anketa o zainteresiranosti obiteljskih gospodarstava za kupnju državne zemlje, rekao je **Drago Krpina**. Ako je to netko i radio, mi s time nismo upoznat, kao ni s ostalim kriterijima za određivanje predloženih ograničenja, naglasio je zastupnik.

Ljubica Lalić je pojasnila kako je izlaganje temeljila na načelu socijalne pravde. Iz tog razloga potrebnim drži određivanje limita na kupnju, kako bi svi zainteresirani dobili površinu zemlje koja će im omogućiti adekvatnu poljoprivrednu proizvodnju.

Za završnu riječ u ime Kluba zastupnika HDZ-a javio se **Drago Krpina**. Upozorio je još jednom da se predložena Mjerila i kriteriji ne mogu donijeti bez prethodnog postojanja Nacionalnog programa za poljoprivredna i seoska područja, bez Odluke o određivanju poljoprivrednih regija i bez definiranja registra obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Smatra da je vrlo važno izbjeći brzopletost prodaje državne zemlje za što nikada nije kasno. Apelirao je tada i na Vladu da uputi u saborsku proceduru prijedloge navedenih akata jer smatra da konačni sadržaj Mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta ne bi smio biti rezultat pukog međustranačkog preglasavanja u Saboru. Kada bih znao da će temeljem predloženih Mjerila i kriterija vlasnici državne zemlje postati seljaci, odmah bih digao ruku za to, ali bojim se, kolega Kolar, da će tu zemlju kupiti dionička društva, rekao je gospodin Krpina. Drži kako će to kasnije dovesti do toga da će hrvatsku zemlju kupiti stranci jer ne postoji ograničenje prodaje dioničkih društava stranim ulagačima. Naglasio je stoga još jednom nužnost da ovaj dokument ode u drugo čitanje kako bi se on izradio što kvalitetnije budući da će imati dalekosežne posljedice.

Slažem se s konstatacijom da strah od prodaje hrvatske zemlje strancima postoji, replicirao je **Ivan Kolar**. Dodao je da je u tu svrhu HSS pripremio amandman kojim bi se za pravne osobe, odnosno trgovačka

društva koja kupe zemlju proveo institut koncesije, tj. plodoslužnosti na određeno vrijeme čime se ne stiče vlasništvo nego samo služnost.

Da je to tako trebalo bi promijeniti Zakon o poljoprivrednom zemljištu, jer on predviđa mogućnost da vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem mogu stjecati i pravne osobe, tvrdi **Drago Krpina**. Naglasio je da bi bio vrlo zadovoljan kad bi se oko toga postigao konsenzus i tako se promijenio Zakon o poljoprivrednom zemljištu.

Ljubica Lalić je pojasnila da je upravo zbog ovakvih nedoumica u točku 5. predloženih Mjerila i kriterija stavljena odredba da prednost pri kupnji poljoprivrednog zemljišta imaju fizičke osobe, odnosno obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Dokument o kojem se raspravlja je nižeg pravnog ranga od zakona i njime se stoga ne može mijenjati zakon u kojem piše da poljoprivredno zemljište mogu kupovati i pravne osobe uz prednost onih koji je do sada imaju u zakupu, a to su mahom kombinati, konstatirao je **Drago Krpina**.

Nema opasnosti da stranac postane vlasnik hrvatske zemlje

U raspravu se uključila i **Dragica Zgrebec (SDP)**. Pojasnila je kako ne postoji nikakva mogućnost da stranac dobije vlasništvo nad hrvatskom zemljom ako kupuje određeno trgovačko društvo jer se na takav način ne prodaju nekretnine tog društva, već samo njegove dionice. To su stručne stvari koje očito ne razumijete kao ni uvjetno grlo, zaključila je zastupnica.

Zastupnici ne bi trebali raspravljati s predrasudama i imati nihilistički stav u lansiranju određenih fobija.

Ako netko kupi natpolovičnu većinu dionica nekog poduzeća, on bez ograničenja raspolaže tom imovinom, odgovorio je **Drago Krpina**. Što se tiče uvjetnog grla, rekao je kako taj pojam nije definiran ni u jednom pravnom aktu i zastupnici to stoga ne moraju znati.

Na početku završne riječi zamjenik ministra za poljoprivredu i šumarstvo **Tomislav Ledić** rekao je da predlagatelj prihvaća da predloženi

dokument ide u drugo čitanje, čime se, kaže, iskazuje spremnost da budu razmotrene sve primjedbe i prijedlozi. Smatra da se sada više ne može raspravljati o Zakonu o poljoprivrednom zemljištu koji je izglasan i koji se primjenjuje. Osvrnuo se na neke primjedbe iznesene u raspravi. Kao prvo pojasnio je da ukoliko je netko i koristio zemlju bez naknade ne može mu se sada zaračunati sva zaostala potraživanja. Zatim je istaknuo da će zemlju dobiti onaj tko ponudi najviše bez bilo kakvih limita. Što se tiče raznih poslova oko poljoprivrednog zemljišta koje nalaže zakon o poljoprivrednom zemljištu, mišljenja je da to neće biti u stanju županijski uredi za gospodarstvo, nego će trebati uvoditi neke nove institucije. Osvrnuo se i na to kako je vrlo malo dobro riješenih predmeta o zakupu zemlje koje su trebale riješiti

županije došlo do Ministarstva za poljoprivredu i šumarstvo. O ustavnosti nekih odredbi će odlučivati pravnici, dodao je zamjenik ministra. Zamolio je potom zastupnike da ne iznose predrasude i nemaju nihilistički stav u lansiranju određenih fobija spram stranaca. Objasnio je da je Europska unija Hrvatskoj dala jasan rok o prihvaćanju njenih pravila uz potrebu sređivanja pravnih stvari oko poljoprivrednog zemljišta, kao što je normiranje njegova korištenja i pitanje vlasništva. Na kraju izlaganja predložio je održavanje seminara na kojem bi se razjasnile neke stvari, kao što je uvjetno grlo.

Drago Krpina je bio mišljenja da je predsjedavajući trebao upozoriti zamjenika ministra kako nema pravo ironizirati zastupnike u Hrvatskom saboru nudeći im seminare. Ispravio je potom netočni navod o tome da

Hrvatska mora provoditi naputke Europske unije. Smatra da Hrvatska nema tu obvezu jer nije njihova članica.

Zastupnici su tada prešli na glasanje te je Hrvatski sabor jednoglasno prihvatio prijedlog zaključaka matičnog Odbora za poljoprivredu i šumarstvo. U zaključcima stoji kako se o Prijedlogu mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta provela rasprava u prvom čitanju. Zatim, da se prihvaća Prijedlog mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta. Posljednji zaključak odnosio se na to da će se sve primjedbe i prijedlozi dostaviti predlagatelju u svrhu izrade Konačnog prijedloga.

M.S.

U prigodi završetka drugog saborskog zasjedanja 2001.

Na završetku 18. sjednice Hrvatskog sabora predsjednik Zlatko Tomčić zahvalio je svim zastupnicima koji su, kaže, bili uporni u svom parlamentarnom radu čime su pridonijeli da Sabor donosi što bolje zakone, zaključke i odluke. Obratio se i onim zastupnicima za koje je rekao da su bili malo manje sistematični i redoviti apelirajući na njih kako svi zajedno ne bi bili pod kritikama javnosti. Zahvalio je i sredstvima javnog priopćavanja koja su, kaže, pratila rad Sabora i do kasno u noć te gledateljima i slušateljima koji su možda nekada bili i nezadovoljni onime što vide i čuju. Istaknuo je potom i rad Stručnih službi Hrvatskog sabora bez kojih se ne bi mogao obaviti ovako veliki posao, veći nego što je bio lani. Numerički gledano prosječna sjednica trajala je 9,1 dan, dok je odrađen ukupno 91 radni dan na plenarnim sjednicama; bilo je 425 točaka dnevnog reda, doneseno je 220 zakona, više od 200 odluka i bezbroj zaključaka - što govori o izuzetno intenzivnom radu Hrvatskog sabora, konstatirao je predsjednik Tomčić. Tada je svima zaželio sretne i blagoslovljene Božićne blagdane i puno više uspjeha i zadovoljstva u sljedećoj godini.

M.S.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

GOSPODARSTVO

Poslovanje Zračne luke Zagreb

Zastupničko pitanje **Stjepana Dehina (IDS)** glasi:

Na dnevnom redu 16. sjednice Hrvatskog sabora bio je prijedlog za osnivanje Istražnog povjerenstva zbog stanja u trgovačkom društvu Zračna luka Zagreb d.o.o. i utvrđivanja zakonitosti rada Uprave Zračne luke Zagreb d.o.o. u razdoblju od 1995. do 2001. godine. Prijedlog za osnivanje Istražnog povjerenstva je povučen, ali su izglasani Zaključci Odbora za pomorstvo, promet i veze, a koji u točki 2. zadužuju Vladu RH da, do konca listopada 2001. godine dostavi informaciju o poduzetim mjerama.

Kako je taj rok odavno prošao, a Vlada se nije očitovala o spomenutom problemu, pitam: **"Da li je, i što, Vlada Republike Hrvatske poduzela oko poslovanja Zračne luke Zagreb, d.o.o.?"**

Na navedeno zastupničko pitanje, **Vlada Republike Hrvatske** daje slijedeći odgovor:

"Zaključkom Hrvatskog sabora, Vlada RH bila je zadužena, do konca listopada 2001. godine, dostaviti informaciju o poduzetim mjerama temeljem nalaza Državne revizije u vezi s poslovanjem Zračne luke Zagreb d.o.o., za razdoblje od 1995. do 2001. godine.

Na temelju članka 30. stavka 3. Zakona o Vladi RH ("Narodne novine", brojevi 101/98 i 15/2000.), Vlada RH je na sjednici održanoj 20. prosinca 2001. godine donijela i Zaključak:

1. Ocjenjuju se pozitivnim i učinkovitim radnje koje su, u povodu nepravilnosti u poslovanju Zračne luke Zagreb d.o.o. utvrđenih u nalazu Državne revizije, poduzeli ministar pomorstva, prometa i veza, mr.sc. Alojz Tušek, odnosno Skupština Zračne luke Zagreb d.o.o., a u smislu što je:

- opozvana Uprava - direktor društva za vrijeme čijeg mandata su

u nalazu Državne revizije utvrđene nepravilnosti u radu;

- izvršena smjena pomoćnika Uprave - direktora Zračne luke Zagreb, d.o.o., za vrijeme čijeg mandata su u nalazu Državne revizije utvrđene nepravilnosti u radu;

- Opozvan Nadzorni odbor Zračne luke Zagreb, d.o.o.;

- izabran novi Nadzorni odbor Zračne luke Zagreb d.o.o.;

- imenovana nova Uprava - direktor Zračne luke Zagreb d.o.o.

- smijenjen predsjednik novog Nadzornog odbora i izabran novi.

2. Zadužuje se ministar pomorstva, prometa i veza mr.sc. Alojz Tušek, koji u Skupštini društva Zračne luke Zagreb d.o.o. predstavlja Republiku Hrvatsku, da putem Skupštine pokrene donošenje odluka o:

- pokretanju postupka utvrđivanja odgovornosti Uprave - direktora Društva, Nadzornog odbora i ostalih odgovornih osoba u strukturi rukovođenja Društvom, za vrijeme čijih mandata i rada su u nalazu Državne revizije utvrđene nepravilnosti u radu;

- postavljanju odštetnog zahtjeva prema Upravi - direktoru Društva i Nadzornom odboru Zračne luke Zagreb d.o.o. za vrijeme čijih mandata su u nalazu Državne revizije utvrđene nepravilnosti u radu;

- hitnom ustrojavanju učinkovitog unutarnjeg nadzora u Zračne luke Zagreb d.o.o." - stoji u opširnom odgovoru Vlade.

LOKALNA SAMOUPRAVA

Financiranje kapitalnih projekata na otocima

Zastupnika **Darija Vasilića (PGS)** interesira što je s primjenom članka 35. stavka 3. točke 3. **Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave** ("Narodne novine" broj 59/01.) kojim je propisano da država ustupa svoj dio poreza na dohodak u visini od 29,2 posto općinama i gradovima na oto-

cima koji zakluče sporazum o financiranju kapitalnih projekata od interesa za razvoj otoka te postavlja pitanje **u kojem će se roku i na koji način provesti ova zakonska odredba** odgovorilo je **Ministarstvo financija**:

"Ministar financija donio je Naputak kojim su utvrđeni način i uvjeti korištenja dijela poreza na dohodak ustupljenog općinama i gradovima na otocima, temeljem članka 45. stavka 4. točke 3.a Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U skladu s izmjenama i dopunama te ispravkom predmetnog Zakona udio poreza na dohodak ostvaren na području općine odnosno grada na otoku u visini od 29,60 posto ustupa se općini ili gradu koji zakluče sporazum o zajedničkom financiranju kapitalnog projekta od interesa za razvoj otoka.

Općine i gradovi na otocima mogu koristiti prihode ostvarene u visini od 29,6 posto za financiranje kapitalnog projekta od interesa za razvoj otoka, nakon zaključenog sporazuma s Ministarstvom za javne radove, obnovu i graditeljstvo i uz njegovu suglasnost. Prihodi se prate prema općinama i gradovima gdje su ostvareni, a po zaključku sporazuma se doznaju na račune depozita općina i gradova za ostvarenje zajedničkog kapitalnog projekta kod Hrvatske banke za obnovu i razvitak u skladu s dinamikom ostvarenja projekta" - stoji na kraju odgovora.

MEĐUDRŽAVNI ODNOSI

Utvrđivanje granične crte između RH i SRJ

Zastupnik **Želimir Janjić (HSL)** postavio je pitanje što se čini u pogledu rješavanja problema nedostupnosti dijela hrvatskog teritorija na lijevoj obali Dunava.

Na navedeno zastupničko pitanje **Ministarstvo vanjskih poslova** dalo je odgovor:

“Potpisivanjem Zajedničke izjave ministara vanjskih poslova Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije 11. studenoga 2001. godine u New Yorku, uspostavljen je okvir za brže rješavanje određenih pitanja, a daljnjem razvoju odnosa s tom susjednom državom pridonijet će i niz započetih aktivnosti odnosno pregovora o otvorenim pitanjima. Takvo je pitanje i pitanje utvrđivanja granične crte između RH i SRJ.

Prigodom posjeta ministra vanjskih poslova SRJ Zagrebu 14. prosinca 2001. godine, uz ostale teme, razgovaralo se i o pograničnom režimu i o problemima dvovlasnika u tom području, koji ne mogu obrađivati svoju zemlju preko granice ali ni u određenim područjima uz granicu, jer to ne dopušta vojska Jugoslavije, odnosno i zbog prisutnog straha

među stanovništvom vezanog uz ranija loša iskustva. Poseban problem je nedovoljna aktivnost hrvatskih vlasti na tom području, ali i nemogućnost uspostave institucionalnih

veza službi za nadzor državne granice, jer s hrvatske strane nadzire policija, a s jugoslavenske - vojska.

Sve je to bila i tema razgovora članova Komisije za granice RH sa srijemsko-vukovarskim županom i gradonačelnicima, odnosno načelnicima gradova i općina tog područja

20. studenoga 2001. godine u Vukovaru. Problem je svakako uočen, a njegovo se rješavanje vidi u punoj primjeni, odnosno dopuni Sporazuma između Vlade RH i Savezne vlade SRJ o pograničnom prometu, čime bi se režim prelaska granice za dvovlasnike ublažio (dostup posjedima omogućiti i izvan graničnih prijelaza), a prava dvovlasnika bitno ojačala. Također je nužno aktivirati i mješovito povjerenstvo za provedbu navedenog Sporazuma, koje bi svakako moglo pridonijeti da pogranični režim sa SRJ bude barem na razini bilateralno ugovorenog, a uspostava veza s krajevima iz pograničnog područja SRJ također bi mogla pridonijeti boljem razumijevanju i rješavanju navedene problematike” - stoji u odgovoru.

M.M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Sanja Fleischer, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehcec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 30102-637-2650,

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora